

Jeremias ayvu oĩa

Jeremias ayvu oĩa

Profeta Jeremias ma ijayvu Judá pygua kuery re Babilônia pygua kuery opuã vy escravo-rã ogueraapa aguã re. Ha'e rami aguã ma Nhanderuede ae ombou ha'e kuery ojejavyague re. Mba'eta Jeremias oikuaa nhandepy'a ky'a va'e memea: "Ha'e gui avakue py'a ma opa mba'e gui nhombotavypave ha'e nda'evei va'e ae. Mava'e nda'u oikuaa 'rã?" he'i (17.9).

Ha'e rami teĩ Jeremias omombe'u avi Nhanderuede ojepegua kuery omboaxy vy ogueru ju aguã. "Senhor aipoe'i: 'Ne'exa, ou ma oiny ára Israel ha'e Judá kuery reve xereve guarã ajapo pyau aguã, tamoi kuery reve ajapo va'ekue ramigua e'y. Ha'e jave ma ha'e kuery po re ajopy reve anoẽmba va'ekue Egito yvy gui. Ha'e rami teĩ ha'e kuery ombovaipa xereve guarã ajapo va'ekue, ime rami aiko teĩ. Ha'e gui ha'e va'e ára oxapa ma rire po rami 'rã Israel kuery reve ajapo pyau xereve guarã. Ha'e kuery py'a re 'rã ambopara xeguigua lei, ikuraxõ re ae 'rã ambopara. Xee aiko 'rã Tuuete, ha'e rã ha'e kuery ma ikuai 'rã xevyguia. Ha'e ramo peteĩ-teĩ nomb'o'evei ma 'rã oirũ neĩ guyvy kuery, "Peikuaa na Senhor", he'ia py, mba'eta ha'e javive xekuaa 'rã, yvyĩgueve ha'e yvatekueve voi. Mba'eta amboguepa 'rã heko vaiague, ojejavyague re naxema'endu'avei 'rã guive', he'i Senhor" (31.31-34). "Ha'e kuery pe ame'ẽ 'rã peteĩ'i rupi ipy'a aguã ha'e peteĩ'i tape, ko'ẽ nhavõ xerenonde ojererokyjea rupi ikuai aguã, ha'e kuery ikuai porã aguã, ha'e gui ta'y kuery voi" (32.39).

Jeremias pe jypy'i SENHOR ijayvague

1 ¹Hilquias ra'y Jeremias ayvu oĩa. Ha'e va'e ma Benjamim yvy re Anatote tetã py sacerdote ikuai va'e regua.

²Ixupe ma SENHOR ombou oayvu Amom ra'y Josias Judá pygua huvixa treze ma'etỹ re ma oĩ jave py.

³Ha'e gui Josias ra'y Jeaquim Judá pygua huvixa oĩ jave ju ayvu omombe'u Josias ra'y Zedequias treze ma'etỹ re oĩa peve, ha'e gui Jerusalém tetã gui escravo-rã ogueraapaa ma rire peteĩ nhiruĩ jaxy peve ju.

⁴Ha'e gui xevy pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

5— Nderyrui py xee romoingo e'ỹ mbove xee roikuaa ma voi, ndetui'i e'ỹ mbove roiporavo vy romoĩ profeta-rã yvy regua kuery pe xeayvu remombe'u aguã — he'i.

6Ha'e ramo xee ambovai:

— Ai SENHOR Xerueté! Ne'exa, xee ma ndaxeayvu kuaai, mba'eta xekyrĩ teri.

7Va'eri SENHOR aipoe'i xeý:

— Nda'evei “Xekyrĩ teri” re aguã. Mba'eta reo 'rã xee romondoukaa katy rei, ha'e remombe'upa 'rã ndevy xeayvuague ha'e javi.

8Ekyje eme ha'e kuery renonde, mba'eta xee aiko 'rã ndereve rogueraa jepe aguã — he'i SENHOR.

9Ha'e gui SENHOR okuave'ẽ vy opoko xejuru re. Ha'e vy aipoe'i xeý:

— Ne'exa, ndejuru py amoĩ xeayvu.

10Ha'e rami vy kova'e ára guive ma rombopo'aka yvy regua kuery ha'e huvixa kuery openaa ikuai va'e re, reipe'a ha'e reity aguã, rembovaipa ha'e remboay aguã, ha'e gui remopu'ã ha'e renhotỹ ju aguã.

Amêndoa 'y oexa ukaague

11Teĩgue ju SENHOR ijayvu vy aipoe'i xeý:

— Jeremias, mba'e nunga tu rexa?

Ambovai:

— Aexa peteĩ yvyra'i amêndoa 'y — ha'e.

12Ha'e rami rã SENHOR aipoe'ive ju:

— Ha'evea rami rexa, mba'eta xeayvuague re xee ama'ẽ rã ojeupitypa aguã.^a

Oja tata áry oĩ va'e oexa ukaague

13Teĩgue ju SENHOR ombou oayvu xeý. Ha'e vy aipoe'i:

— Mba'e tu rexa?

Ambovai:

— Aexa peteĩ oja tata áry oĩ va'e. Ha'e va'e ma ijuru kuaray ijapu'a'ia katy gui ojero'a oiny — ha'e.

14Ha'e ramo SENHOR aipoe'ive ju xeý: “Kuaray ijapu'a'ia katy gui onheẽ rã ouvy mba'emo vai yvy re ikuai va'e ha'e javi áry.

15Mba'eta xee aenoĩmba 'rã kuaray ijapu'a'ia katy ikuai va'e regua. Ha'e ramo ha'e kuery oupa 'rã. Ha'e rami vy Jerusalém tetã rokẽ katy'i peteĩ-teĩ regua ruvixa omoĩ 'rã guenda opena atyrã, tetã kora yvýry, Judá regua tetã ha'e javi kora yvýry guive”, he'i SENHOR.

16“Ha'e va'e tetã pygua kuery rovai xeayvu 'rã heko vaiague re ambopaga aguã. Mba'eta xerejapa vy amboae ramigua nguete pe oapy okuapy heakuã porã va'e, opo py ae ojapo va'ekue rive ombojerovia vy.

^a 1.11-12 Ha'e kuery ayvu py ma ayvu “Amêndoa 'y” nhaendu rã “Ama'ẽ rã” nhaendua rami rai'i.

¹⁷Ha'e rã ndee ma eiko katu ke. Ha'e vy tereo, ha'e kuery pe emombe'u xeayvuague ha'e javi. Enhemondyi eme ha'e kuery renonde, ajapo e'ÿ aguã ha'e kuery renonde renhemondyive ete aguã rami.

¹⁸Ne'exa, kova'e ára romoĩ peteĩ tetã ikorapa va'e rami, ha'e ijyta ferro guigua ha'e tetã kora overa va'e guigua rami neretã pygua kuery ha'e javi rovai ndeayvu aguã, Judá pygua huvixa kuery, yvatekueve, sacerdote kuery ha'e neretarã kuery rovai.

¹⁹Ha'e kuery ndere opu'ã teĩ nda'ipo'akai 'rã, xee rogueraa jepe aguã ndereve aiko ramo", he'i SENHOR.

Nhanderuete oayvu teĩ heta va'e kuery onhe'ẽ raxavea re ijayvuague

2 ¹Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

²"Tereo, ha'e ejaupakai Jerusalém pygua kuery oendupa aguã: Po rami SENHOR ijayvu: 'Xee ma xema'endu'a nekunhataĩ jave xee aipotaa rami reikoague re, ha'e xere remenda ramo jave xerayvuague re, tekoa e'ÿa, vvy mba'ety jipoia rupi teĩ xerupive reikoague re.^b

³Mba'eta ha'e va'e jave py ma SENHOR pe ete Israel kuery ikuai, mba'emo ra'yĩgue porãgueue ixupe guarã omono'õ ypy pyre rami. Ha'e kuery mombaxea kuery ma ipo ky'a va'e meme onhemoingo, hi'áry mba'emo vai ou guive' ", he'i SENHOR.

⁴Pendu ke SENHOR ayvu, Jacó ha'e Israel kuery ha'e javi.

⁵Po rami SENHOR ijayvu: "Mba'e nunga nda'u peneramoĩ kuery oexa xere, xegui ojepe'apa aguã? Mba'eta mba'emo ra'angaa ovare e'ÿ va'e re rive ovapa vy ha'e kuery ae ju ovare e'ÿ va'e onhemoingo.

⁶Ha'e kuery joupe-upe neĩ noporandui: 'Mamo nda'u oĩ SENHOR Egito vvy gui nhanerenoẽare? Mba'eta tekoa e'ÿa rupi nhandereraa va'ekue, vvy piru reia ha'e vvykua anho oĩa, vvy piru ha'e manoa 'ã oĩa rupi, vvy avave rei uguataa e'ÿa ha'e noĩaia rupi', nde'i.

⁷Ha'e gui xee rogueru va'ekue vvy porãa re, pekaru aguã mba'emo'a ha'e mba'emo porã oiko va'e re. Ha'e rami teĩ ha'e py pevaẽmba ma rire pemongy'apa, vvy xevy guarã va'ekue pejapo ojeguaru pyrã.

⁸Sacerdote kuery 'Mamo tu oĩ SENHOR?' nde'i, lei re nhombo'e va'ety voi ndaxekuaa potai okuapy. Joe opena va'ety kuery xenhe'ẽ raxave okuapy, ha'e rã profeta kuery ma Baal rery rupi rive ijayvu vy ovare e'ÿ va'e rakykue rupi ikuai."

Ndojeroviai reipa okuapyague re ijayvuague

⁹SENHOR aipoe'ive ju: "Xeayvuve tema 'rã peẽ kuery reko re. Pendera'y ra'y kuery pe voi xeayvu.

¹⁰Peaxa ha'vy ye'ẽ rovai Chipre ha'e ijyvýry vvy ikuai va'e re, ha'e peikuaa pota. Quedar katy guive pemondouka penembiguai kuery,

^b 2.2 Apy ma ojepeguia kuery pe Nhanderuete ijayvu gua'yxy pe rami.

toikuaa pota porãmba, peikuaa aguã ha'e ramigua peteĩve henda py ndoikoi paa re.

¹¹ Tyrã pa oiko teve amboae regua nguete kuery omboekovia va'e, nguete e'ỹ guive oguereko teĩ? Ha'e rami teĩ xevygua kuery tu mba'everã ovare e'ỹ va'e re omboekovia Omoexakãa.

¹² Yva regua kuery, penhemondyi ke ha'e nunga gui! Pekyjepa, ha'e peryryipa”, he'i SENHOR.

¹³ “Mba'eta xevygua kuery ma mokoĩ henda py ojapo vai: jypy ojepe'apa yy imarã e'ỹ va'e xee ameẽ va'e gui, ha'e gui ygua ojeupe guarã ae ojo'õ. Ha'e va'e ma ovopa rei vy yy ndopytaia guive.

¹⁴ “Israel kuery nda'u escravo ikuai teve? Joo py tembiguirã ha'e kuery itui'i va'ekue teve? Ha'e rami e'ỹ ramo mba'e re tu ombo'a pyrã ikuai?

¹⁵ Ha'e kuery rovai ma guary ra'y kuery okororõ ratã 'rã okuapy, ombovaipa 'rã guive ijyvy.^c Ha'e ramo ha'e kuery retã okaipa, jipovei ha'e py oĩ va'erã.

¹⁶ Neakã ma Mênfis ha'e Tafnes pygua kuery voi onhopĩmba.^d

¹⁷ Ha'e nunga ha'e javi oiko ndevy, tape porã rupi SENHOR nderuete nderereko teĩ ixugui rejepe'a rire.

¹⁸ Ha'e gui aỹ mba'erã tu Egito yvy katy reo 'rã Nilo yakã gui rey'u aguã? Ha'e rami e'ỹ vy, mba'erã tu Assíria katy reo 'rã Eufrates yakã gui rey'u aguã?

¹⁹ Ndereko vaia ae ndeapo vai 'rã, rejerovia etea rupi e'ỹ reikoa oikuaa ukaa 'rã ndereko vaia. Ha'e gui ma eikuaa pota pova'e nunga re, mba'eta SENHOR nderuete gui rejepe'a rire rendu 'rã nda'evai etea ha'e iro vaikue va'e anho, xerenonde nderejererokyjei rire”, he'i SENHOR ixondaro reta va'e.

Baal pe rive Israel kuery ikuaia re ijayvuague

²⁰ “Yma ma canga ndere oĩ va'e amopẽmba, ha'e ndejokuaague amondopa 'rãgue, teĩ ndee ma 'Xee ndaikoxei ndevy', 're xevy. Mba'eta yvy'ã yvate ikuai va'e rupi, ha'e yvyra hovana va'e ha'e javi gup rupi renhenõ vy ndetavy.

²¹ Xee ae ronhotỹ va'ekue uva rembypy iporã va'e rami, ha'yigue iporãve va'e anho regua. Ha'e rami rire teĩ mba'exa tu uva iro va'e anho remeẽ xevy?

²² Kavõ py rejau, ha'e iky'akue mboia reikyty vaipa teĩ xerenonde ojekuaa teri ndereko vaia ky'a”, he'i SENHOR Nhanderuete.

²³ “Mba'exa tu aipo're: 'Xeky'aa noĩ, xee tu ndaikoi rima Baal ra'angaa kuery re', 're? Ha'e rami teĩ emaẽ na yvy'ã gup rupi ndepypo ojekuaa va'e re, eikuaa pota na mba'e pa rejapoague re. Camelo ra'y inhakuã va'e tape rupi ojevy-jevvy oikovy va'e rami reiko,

^c 2.15 Apy guary ra'y kuery re ijayvua py ma ha'e kuery rovaigua kuery re ijayvu (50.7; Salmo 57.4; Isaías 5.29). ^d 2.16 Ha'e va'e jave py hovaigua kuery ojavyky rei 'rã inhakã onhopĩmbaa py (Isaías 7.20).

24 ha'e mburika ka'aguy regua tekoa e'ÿa rupi ava oeka vy vyvutu rupi oetũ oikovy va'e rami. Avave rei ndojokoi 'rã ojapoxe va'e ojapo aguã gui, hekaa kuery ikaneõ e'ÿ re ojou 'rã guive, ha'e rami aguã jaxy ovaẽ nhavõ.
 25 Enheangu ke ndepy rei re e'ÿ renha aguã, neĩ ndejyryvi remo peve e'ÿ guive. Va'eri ndee aipo're: 'Any, nda'evei teve. Mba'eta amboae regua ruete kuery xee ayvu vy aa 'rãe hakykue', re.

26 "Ha'e gui imonda va'e ojopya rã oxĩmbaa rami avi Israel kuery voi oxĩmba aguã rami ikuai: heta va'e kuery, huvixa kuery, yvatekueve, sacerdote ha'e profeta kuery voi.

27 Mba'eta ha'e kuery ma yvyra guigua pe rive 'rã 'Ndee ma xerute', he'i, ha'e ita guigua pe 'Ndee ma xemoingoare', he'i 'rã. Mba'eta xea katy ha'e kuery ikupe okuapy, hova e'ÿ. Ha'e rami teĩ ikuai axy vy ma 'Epu'ã ke, orereraa jepe', he'i 'rã xe'vy.

28 Ha'e gui mamõ tu ikuai penderuete kueryrã peẽ ae pejapo va'ekue? Tove ha'e kuery ae tomyĩ, pendekuai axy rã pendereraa jepe aguã. Mba'eta peẽ Judá pygua kuery, penderuete ramigua heta pereko, peteĩ-teĩ tetã py.

29 Mba'e re tu pendeayvu rei ri xere? Mba'eta peẽ kuery ha'e javi xerovai pejevavy va'e", he'i SENHOR.

30 "Pendera'y kuery ambopaga rive, mba'eta xe'vy pe nonhemo'arandu ukai. Ha'e peẽ kuery ma pendekyxe py ae pejuka profeta kuery, guary nhomondoropa va'e rami.

31 Peẽ aÿgua kuery, peikuaa pota na SENHOR ayvu re. Xee nda'u peẽ Israel kuery pe ajapo vai ri teve tekoa e'ÿa, e'ÿ vy yvy pytũ poyivea py rami? Ha'e rami teĩ mba'e re tu xe'vygua kuery aipoe'i: 'Ore ma rooxea katy rei 'rã roo! Ndorovejyvei 'rã ndevy!' he'i okuapy?

32 Ha'e rami avi kunhataĩgue nda'u hexarai 'rã ri ojeguaarã re, ha'e rami e'ÿ vy omenda va'erã va'e hexarai 'rã ri oku'akuaa re? Ha'e rami teĩ xe'vygua kuery ma hexaraipa xegui, mbovy ára rei e'ÿ.

33 "Peẽ ma peikuaa porã pemoaruã va'e rakykue rupi peo aguã. Ha'e rami aguã re kunhague itavy rei va'e voi oikuaa 'rã pendegui.

34 Ha'e rami teĩ pendeao apy re ma iporiaukue'i ha'e oiko rive'i va'ekue ruguy oĩ. Ha'e kuery imondaa rupi e'ÿ teĩ pexa vy pejuka va'ekue. Ha'e ramigua ha'e javi pejapo

35 teĩ aipopeje 'rã: 'Xee ma xepo ky'a va'e'ÿ teve. Xere ma ndoui 'rã Nhanderuete poxya', peje. Ne'exa, 'Ndajejavyi' peje ramo xee aikuaa pota 'rã pendere.

36 Peikoaty gui pejepe'a merami rive 'rã. Mba'eta Assíria pygua kuery napenepytyvõĩ vy penemoxĩmbaague rami avi Egito pygua kuery voi penemoxĩmba 'rã.

37 Mba'eta ha'e kuerya gui peo ju 'rã peneakã re pepoko reve, mba'eta pejeroviaa va'e kuery ma SENHOR oeja ramo ha'e kuery po py ndapejoui 'rã mba'eve."

**Heta va'e kuery ojejavy va'ekue ri Nhanderuete
omboaxy ju aguã re ijayvuague**

3 ¹“Xapy'a rei petẽi ava opoi rã gua'yxy gui, ha'e rã kunha va'e omeguea gui oo vy omenda ju rã ava mboae re. Ha'e gui ha'e va'e kunhaa py nda'u ime ae ojevy rã imerã? Any, ha'e ramigua oiko va'e rire yvy ha'e javi opyta rãgue omongy'a pyre.^e Ha'e gui peẽ kuery voi mbovy e'ỹ pemoaruã va'e kuery reve pendetavy rei va'ekue. Ha'e rami ete teĩ pejevy ju xevy”, he'i SENHOR.

²“Pemaẽ na vyvty ita anho reia re, ha'e pexa. Mamo tu oĩ pendetavy rei e'ỹague? Mba'eta tape ikuai va'e rupi peguapy pemoaruã va'e kuery pearõ vy, Arábia pygua tekoe e'ỹa rupi omaẽ mbegue oinya rami. Ha'e rami vy pemongy'apa ma pendeivy pendetavy reia ha'e pendereko vaia py.

³Ha'e nunga rupi ae xee nambo'okyvei, ma'et'ya pyau jave teĩ. Ha'e rami teĩ peẽ ma itavy rei va'e rami penderova re pexa uka napexĩ kuaaveia.

⁴Anhetẽ aỹ ma voi xevy pejapukai rive vy aipopeje: ‘Xeru, ndee ma xekyrĩ guive xerayvu va'e reiko.

⁵Raka'e peve rã tu ndepoxya rupi reiko? Tyrã pa opa peve ete rã teve ndepoxy?’ peje. Tá, ha'e rami ae xevy pendeayvu va'eri pejejavyve tema rã peẽ ae peipotaa rami rive”, he'i SENHOR.

⁶Ha'e gui huvixa Josias oĩ jave SENHOR aipoe'ive ju xevy: “Rexa teve Israel kuery kunha itavy rei va'e rami anhetẽ rupi e'ỹ ikuai? Mba'eta oopa rã vyvty yvate va'e áry, ha'e yvyra hovana va'e ha'e javi guy rupi, opa marã rei rã itavy ha'e py.

⁷Ha'e gui xee aexaã teĩ ha'e rami ete oiko ma rire xevy ju ojevy aguã, va'eri ndojevyi. Ha'e nunga ma ikypy'y itavy rei va'e Judá oexapa.

⁸Mba'eta Israel kuery itavy reia ha'e javi re xee amondoukapa, ha'e ixupe ame'ẽ imondovy kuaxia romendaague ambovaipa aguã regua. Ha'e rami teĩ ikypy'y Judá nonhemboaxyi aexaa py. Ha'e rami rãgue py ha'e voi oo vy itavy reia rupi oiko avi.^f

⁹Ha'e gui itavy reia gui nonhemboaxyi vy omongy'apa ovyv. Mba'eta ita ha'e yvyra guigua pe rive oikoa py itavy rei tema oikovy.

¹⁰Ha'e rami ete teĩ ikypy'y Judá anhetẽ rupi e'ỹgua va'e vy ndojevyi xevy opy'a ha'e javi py, ojevy merami rive”, he'i SENHOR.

¹¹SENHOR aipoe'i xevy: “Ha'e rami ete Israel kuery itavy rei va'eri Judá kuery gui heko porãve va'e ikuai.

---

^e 3.1 Ha'e kuery pegua lei rami vy itavy reia py ijyvy opyta rã icky'apa va'e (Levítico 18.24-28). ^f 3.7-8 Apy mokoĩ kunha joegua oikoa rami ijayvu Israel ha'e Judá kuery re, Israel kuery ojejavyague rami ae ju Judá kuery ojejavy avi ramo. Ha'e va'e jave py ma Israel kuery ojejavyague re Nhanderuete escravo-rã omondoukapa ijyvy gui mombyry (2 Reis 17.6-20).

12 Ha'e nunga rupi tereo, pova'e ayvu emombe'u kuaray ijapu'a'ia katy rupi. Ha'e vy aipo're: 'Israel kuery pendetavy rei va'e, pejevy na. Ha'e ramo ma pende'áry xee nambouvei 'rã xepoxya, anhomboaxy va'e vy', he'i SENHOR. 'Ndaxepoxy riaevei 'rã guive.

13 Ha'e rami avi peikuaa pota na pendeko vaia re, peikuaa pota SENHOR penderuete rovai pejejavyague re, mba'eta yvyra hovana va'e ha'e javi guy rupi pendetavy rei, xeayvu re ndapejapyxakai guive', he'i SENHOR."

"Pejeko rerova ke", he'iague

14 "Xera'y kuery xenhe'ẽ rendu e'ỹ va'e, pejeko rerova ke, mba'eta xee ae ma peneme rami aiko. Ha'e nunga rupi peteĩ-teĩ tetã gui xee rogueru 'rã peteĩ, ha'e peteĩ-teĩ regua gui mokõ-mokoĩ 'rã rogueru. Ha'e vy rogueraa ju 'rã Sião py", he'i SENHOR.

15 "Ha'e py amoĩ 'rã peẽ kuery re opena va'erã xee rami ipy'a va'e. Ha'e va'e kuery ma pendere opena 'rã oikuaapa ha'e o'arandu reve.

16 Ha'e rami rire pendereta ju 'rã yvy re, pendera'y kuery reta 'rã guive. Ha'e va'e jave ma napendeayvuvei 'rã SENHOR guexeve guarã ojapo va'ekue ryru re, mba'eta ha'e nunga re na'ima'endu'aavei 'rã, 'Oata' nda'eai 'rã guive. Neĩ hekovia ndojapoi 'rã amboae", he'i SENHOR.

17 "Ha'e va'e jave ma Jerusalém tetã pe 'SENHOR renda' ea 'rã. Ha'e py ma ha'e javi regua onoõmba 'rã SENHOR rery rupi, ha'e vy inhakã ratã reia rupi ve'ỹ 'rã ikuai.

18 Ha'e va'e ára ma Judá kuery peteĩ rami 'rã ikuai Israel kuery reve. Ha'e vy kuaray ijapu'a'ia katy yvy itui va'e gui joupive peju 'rã pendeyvyrã peneramoĩ kuery pe ame'ẽ va'ekue katy.

19 "Xejeupe ae aipoa'e va'ekue: 'Xee rogueruxe teĩ xera'y kuery mboae mbyte, ha'e pendevy ame'ẽxe yvy oipotavepy, amboae regua kuery yvy gui iporãve va'e.' Aipoa'eve ju: 'Xevy pe "Xeru" peje 'rã, xegui ndapejepe'avei 'rã guive', ha'e.

20 Ha'e rami teĩ peẽ Israel kuery, kunha ome gui opoi nhemi va'e rami avi peẽ voi xero py peiko itavy nhemi va'e rami", he'i SENHOR.

21 "Yvyty yvateve va'e-va'e rupi onhendu peteĩ ayvu, Israel kuery ojae'o ha'e ojerure nhendu okuapy ramo. Mba'eta ha'eve e'ỹa rami rei pendekuai, SENHOR penderuete gui penderexaraipa rire.

22 Pejevy ke, xera'y kuery xenhe'ẽ rendu e'ỹ va'e. Ha'e ramo xee amonguera 'rã xenhe'ẽ rendu e'ỹague gui", he'i.

Ha'e ramo aipo'ea: "Apy ma orekuai, roju ma ndea py. Mba'eta ndee ma SENHOR oreruete.

23 Anhetẽ ete ae yvy'ã ikuai va'e áry rupi rojekorea rupi orekuai, yvyty áry rupi oretavy rei va'ekue. Mba'eta SENHOR Oneruete re anho oĩ ore Israel kuery roo jepe aguã.

24 Mba'emo orekyrĩ jave guive oremoxĩmbaarã pe rive orekuaia rupi rombovaipa oreramoĩ kuery omba'eapoa rupi ojou va'ekue. Ha'e ramo hymba vexa'i kuery, vaka jipovei, ta'y kuery ha'e tajy kuery voi.

²⁵Ro'apa 'rã'vy roxĩmbaa py, mba'eta roiko kuaa e'ỹ reia oreao'ipa. Mba'eta rojejavy SENHOR Oreruete rovai, ore ha'e oreru kuery, orekyrĩ guive kova'e ára peve. Noroendu potai va'ekue SENHOR Oreruete ayvu", 'ea.

4 ¹"Ha'e ramo Israel kuery, pejevuxe ri vy ke xevy pe ete pejevy", he'i SENHOR. "Peipe'apa ojeguarupy xerenonde gui, ha'e pejepe'ave eme xegui.

²Anhetê rupi, 'arandua ha'e teko porãa rupi pendekuai reve peura xee SENHOR aikove va'e rery rupi. Ha'e rami ri pendekuai ramo yvy regua kuery xereropora'e 'rã okuapy, ha'e rã xee amoingo porãmba 'rã", he'i.

³Mba'eta SENHOR aipoe'i Judá ha'e Jerusalém pygua avakue pe: "Pereko katu pyau penemba'etyrã, ha'e penhot'ýve eme juu mbyte rupi.

⁴Avakue Judá ha'e Jerusalém pygua, pendepire pemboiague rami SENHOR peguarã peiky'a'o avi ke penekuraxõ, xepoxya tata rami oẽ vy penderapy e'ỹ aguã imboguearã oiko e'ỹ re, pendeko vaia rupi pendekuai rire."

Kuaray ijapu'a'ia katy gui mba'emo vai ou aguã re ijayvuague

⁵"Pendu uka na Judá yvy re, pejapo Jerusalém tetã py oendua aguã rami. Ha'e vy aipopeje: 'Pemonhe'ẽ ke mimby guaxu yvy re!' Pejapukai ratã vy aipopeje: 'Peno'õmba ke, nhanha jaike tetã ikorapa va'e py!' peje.

⁶Pemopu'ã ke imo'amy bandeira Sião katy peo aguã. Pejava na, pemboare eme. Mba'eta xee ajapo 'rã kuaray ijapu'a'ia katy gui mba'emo vai ou aguã rami nhomomba etearã.

⁷Mba'eta guary ma ituiaty gui oẽ ma ouvy yvy regua kuery mombaarã.[§] Ou ae ma, oiãty oeja ma ouvy pendeyvy ha'e peneretã ikuai va'e ombovaipa aguã, avave rei noĩavei aguã rami.

⁸Ha'e nunga rupi pendejee pemoĩ ao penhemboaxya regua. Peneraxẽ ha'e pejae'o, mba'eta SENHOR ipoxy etea ndoaxa rivei 'rã nhandegui.

⁹Ha'e va'e ára ma huvixa kuery nda'ipy'a guaxuvei 'rã, sacerdote kuery onhemondyipa 'rã, ha'e profeta kuery voi okyjepa 'rã", he'i SENHOR.

¹⁰Ha'e ramo xee aipoa'e: "Ai SENHOR Xeruete! Kore rembotavy uka ra'e kova'e tetã Jerusalém pygua kuery, 'Pendekuai porã 'rã', 're uka vy. Ha'e rami teĩ kyxe ou ma orenhe'ẽ re peve", ha'e.

¹¹Ha'e va'e jave py kova'e tetã Jerusalém pygua kuery pe SENHOR aipoe'i 'rã: "Xevyguã kuery re yvytu haku va'e oipeju 'rã yvy'ã ita anho reia gui, mba'emo pirekue omboveve aguã e'ỹ guive, neĩ oiky'a'o aguã e'ỹ.

¹²Ha'e rami aguã gui yvytu xea guigua ou va'e ma hatãve ete 'rã. Ha'e rami vy xeyvu 'rã ha'e kuery opaga aguã re", he'i.

[§] 4.7 "Guary" he'ia ma Babilônia pygua kuery ombou aguã re Nhanderuete ijayvu vy, ojeupegua kuery ojejavyague re ombopaga aguã.

13 Ne'exa, pee ma arai rami ou oiny imombaarã, ikaróxa ma yvytu atã va'e rami ou. Hymba kavaju kuery ma taguato gui inhakuãve va'e. Nda'vei ete nhandevy! Nhanemomba ta ma!

14 "Ha'e gui Jerusalém pygua kuery, peo jepe aguã peiky'a'o ke penekuraxô mba'emo vai oĩ va'e gui! Raka'e peve tu pendepy'a re pemoĩ rã ha'ëve'ỹa rami rei pendekuai aguã?"

15 Mba'eta Dã tetã guive peteĩ ayvu onhendu, yvy'ã reia Efraim re oĩ va'e guive omombe'ua mba'emo vai oikoague.

16 Perojapukai vvy regua ikuai va'e pe, pendu uka Jerusalém tetã re mba'emo oiko va'erã. Ha'e vy aipo peje: 'Peteĩ vvy mombyry ete va'e gui ou tetã jokoarã kuery, ojapukai jogueruvy Judá vvy re tetã ikuai va'e ha'e javi re', peje.

17 Mba'eta ha'e kuery ojokopa 'rã Jerusalém mba'ety re opena va'e oarõa rami, ha'e pygua kuery xerovai ikuai rire", he'i SENHOR.

18 "Mba'eta pendereko vai ha'e mba'emo vai pejapoaty ojapo ha'e nunga pende'áry ou aguã rami. Pendere oiko ta va'e ma iro vaikue va'e, penekuraxô re peve 'rã oo."

19 Ai xekuraxô, xekuraxô! Xee narombaraetevei ma haxy! Ai xekuraxô renda! Xekuraxô otytypa rei oiny! Akyrirĩ aguã nda'vei, mba'eta xenhe'ẽ py aendu mimby guaxu joe opu'ãa pygua omonhe'ẽa va'e ramigua.

20 Mba'emo vai oiko jepi rã omombe'ua, vvy jave re ombovaipaa ramo. Xerekoa voi ombovaipaa vyvoi, xapy'a'i py aĩaty ivaipa.

21 Raka'e peve nda'u aexa 'rã ha'e kuery bandeira omopu'ã rã, ha'e aendu 'rã mimby guaxu omonhe'ẽ rã?"

22 "Xevyguia kuery ma na'inhakã porãveipa, ndaxekuaavei ma rire. Ta'y kuery hi'arandu e'ỹ va'e ikuai, oendu kuaa ve'ỹ va'e. Mba'emo vai ojapo aguã re anho hi'arandu, ha'e rã iporã va'e ma ndojapo kuaavei."

23 Vvy re ama'ẽ rã natã, mba'eve noĩ. Yva re ju ama'ẽ rã peteĩve henda py naexakã.

24 Vvyty ikuai va'e re ama'ẽ rã oryryipa, yvy'ã ikuai va'e voi oryryipa avi.

25 Ama'ẽ rã avakue jipoavei, guyra yvate rupi oveve va'e voi ojavapa ra'e.

26 Ama'ëve ju rã vvy iporã va'ekue opyta ra'e tekoa e'ỹa, ha'e tetã ikuai va'ekue oitypaa SENHOR renonde, ipoxy ete ramo.

27 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: "Vvy jave rupi ivaipa 'rã. Ha'e rami teĩ pavẽ e'ỹ 'rã amokanhy.

28 Ha'e nunga rupi vvy re ojae'oa 'rã, yva pytũmba 'rã guive. Mba'eta xeayvu ha'e anhebopy'a ae ma rire ndajeko rerovai 'rã, ha'ekue py ndajevyi 'rã guive.

29 Kavaju árygua ha'e hu'y revegua kuery revovo gui tetã pygua kuery ojavapa. Ka'aguy re oikepa, yvy'ã ikuai va'e rupi oẽ. Guetã ikuai va'e ha'e javi oeja rive, avave rei noĩavei.

30 "Ha'e gui aỹ ma ndee tetã ombovaipa pyre, mba'e re tu guĩ rami rejapo? Mba'eta pytã va'e py renhemonde, ouro guigua remoĩ, nderexa

rembojegua, ha'e renhemoporã rive. Ha'e rami teĩ remoaruã va'ekue ndere nda'ija'evei vy ndejukaxe okuapy.^h

³¹Mba'eta peteĩ ayvu onhendu rã aendu kyrĩ va'e oikuavã'i ta va'e rami, jypygua kyrĩ va'e raxy oendu vy ojexavai va'e rami haxê va'e. Ha'e va'e ma Sião memby raxê, ipytuê atã reve opo oupi vy aipoe'i va'e: 'Aỹ nda'evei ete xeivy! Mba'eta xenhe'ẽ py xekangy ma xejukaarã kuery gui', he'i va'e."

Jerusalém ha'e Judá pygua kuery ojejavya re ijayvuague

5 ¹"Peiko-iko Jerusalém tetã py tape ikuai va'e rupi. Pexa pota aỹ, peikuaa pota, peka tetã mbyte rupi peteĩ'i ri jepe pejou aguã ava teko porã rupi oiko va'e, anhetê va'e rekaa. Mba'eta pejou ri ramo xee aperdoa 'rã tetã pygua kuery ha'e javi.

²Mba'eta ha'e kuery oura vy 'Anhetê ete SENHOR oikove va'e rery rupi aura' he'i va'eri anhetê rupi e'ỹ oura", he'i.

³Ha'e gui SENHOR, anhetê rupi ikuai va'e e'ỹ ri ty'y rexaxe? Ndee rembojexavai teĩ ha'e kuery ma haxy noendui. Remomba teĩ ha'e kuery nonhemo'arandu ukai. Itaova gui hova ratãve va'e vy ndojevyxei ae ma ndevy.

⁴Xejeupe ae aipoa'e: "Iporiaukue'i anho rima nai'arandui, mba'eta ndoikuaai SENHOR guigua tape neĩ nguete oipota va'e.

⁵Ha'e nunga rupi aa 'rã yvatekueve ikuai py, ha'e kuery reve xeayvu aguã. Mba'eta ha'e kuery nhi'ã oikuaa 'rã SENHOR guigua tape ha'e nguete oipota va'e", ha'e va'ekue. Ha'e rami teĩ ha'e kuery voi peteĩ rami omopê okuapy canga, ha'e omondopa ijokuaarã omoĩ mbyre.ⁱ

⁶Ha'e nunga rupi guary ka'aguy regua ojukapa 'rã, aguarai guaxu tekoa e'ỹa regua ombovaipa 'rã, ha'e xivi oma'ẽ mbegue 'rã oiny ha'e kuery retã yv'ýry. Ha'e ramo tetã gui peteĩ va'e rei oẽ ramo omboaly'pa 'rã, mba'eta gueko vaia ha'e itavy nhemia rupi ikuaive tema oje'oivy.

⁷"Ha'e rami pendekuaia xee aexa vy mba'exa 'rã tu roperdoa? Mba'eta pendera'y kuery ma xerejapa vy oura 'rã okuapy nguete e'ỹ rery rupi. Ha'e kuery xee amoevyatãmba rire teĩ itavy rei okuapy, ono'õ ete okuapy kunhague ro py.

⁸Kavaju omongaru porãmby rami ha'ekue-'ekue'ỹ katy onha va'e rami peteĩ-teĩ opena rei 'rã okuapy oirũ ra'yxy re ae.

⁹Xee nda'u aeja rive 'rã ri ha'e rami ikuai ambopaga e'ỹ re? Nambopagai 'rã teve ha'e rami ete ikuai va'e regua?" he'i SENHOR.

^h 4.30 Judá kuery ma Nhanderuete gui ojepe'apa vy kunha itavy va'e rami ikuai, amboae regua pe onhepytyvõ ukaxe vy. Ha'e rami teĩ ha'e kuery nda'ija'ei vy noipytyvõi.

ⁱ 5.5 Apy "Canga" he'ia ma Israel kuery reko re ijayvu vy, mba'eta vaka omba'epo va'eri inharõ teri, imãxo porã e'ỹ va'e rami ikuai (Deuteronomio 32.15; Atos 26.14).

10 “Tapeo ke uvaty ikuai va'e rupi, peitypa, va'eri ha'e javi e'ỹ ta'vy. Pemopẽ ke hakã, mba'eta SENHOR pegua e'ỹ ramo.^j

11 Mba'eta anhetẽ rupi e'ỹ Israel ha'e Judá kuery ikuai xerovai”, he'i SENHOR.

12 “Mba'eta SENHOR gui ojepe'apa vy aipoe'i: ‘Ha'e'ỹ rima Nhanderuete’, ha'e ‘Mba'emo vai peteĩve henda py ndoikoi 'rã nhandere. Ndajaexai 'rã kyxe revegua, neĩ karuai’, he'i okuapy.

13 Profeta kuery eteve voi vyvutu rami rive ikuai, mba'eta ayvu ndoguerekoi. Ha'e kuery nhomongyjeague ha'e kuery re ae ju 'rã ojeapa.”

14 Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete ixondaro reta va'e aipoe'i: “Ha'e rami ete ha'e kuery ijayvu ramo ndejuru py xeayvu amoĩ 'rã tata rami, ha'e rã ha'e kuery ma ajapo 'rã xakã rami huguepa aguã.

15 Ne'exa peẽ Israel kuery, mombyry gui ambou 'rã peteĩ regua pende'áry. Ha'e va'e kuery ma imbarae va'e, yma guare ha'e ijayvu peikuaa e'ỹ va'e. Ha'e kuery ijayvu rã peẽ napendu kuaai 'rã”, he'i SENHOR.

16 “Ha'e kuery ru'y ryrü ma vyvra rupa py ikua ojepe'a va'e rami nhomomba va'e. Ha'e va'e regua avakue ma ipy'a guaxuve va'e meme.

17 Ha'e kuery ho'upa 'rã mba'emo pemono'õ ha'e mbojape pejapo va'ekue. Omomba 'rã pendera'y ha'e penderajy kuery. Ho'upa 'rã penerymba vexa'i ha'e vaka kuery. Uva ha'e figo penhotỹ va'ekue voi ho'u 'rã. Okyxe py oitypa 'rã peneretã ikorapa va'e pejeroviaague ha'e javi.

18 Ha'e rami avi ha'e va'e ára teĩ xee noromomba katui'i 'rã”, he'i SENHOR.

19 “Ha'e gui ndevy pe ha'e kuery oporandu 'rã: ‘Mba'e re tu SENHOR Nhanderuete ha'e nunga ha'e javi omoingo nhandere?’ he'i 'rã ndevy. Ha'e ramo rembovai 'rã: ‘Peẽ kuery xereja, ha'e pendeivy re amboae ramigua tuuete pe pendekuai rire amboae regua kuery pe ju 'rã pendekuai pendeivy re e'ỹ', re 'rã.

20 “Po rami emombe'u Jacó ramymino kuery pe, ejapo Judá kuery oendupa aguã rami. Ha'e vy aipo're:

21 ‘Napene'arandui ha'e napendu kuaai va'e kuery, pendu ke aỹ povale ayvu, mba'eta penderexa oĩ teĩ ndapexai, ha'e pendeapyxa oĩ teĩ napendui va'e.

22 Xerenonde ndapejererokyjei 'rã teve?’ ” he'i SENHOR. “Xerenonde teĩ napekyriĩ 'rã ri? Mba'eta xee ma ita ku'i reia amoĩ va'ekue ye'ẽ jokoia raka'e rã peve guarã. Ha'e va'e re yai ojeapi-api teĩ ndojapoi 'rã mba'eve, hevovo ratã teĩ ndoaxai 'rã.

23 Ha'e rã kova'e kuery ma opy'a re omoĩ xevy e'ỹ ikuai aguã, inhakã ratãa rupi. Ha'e rami vy xere opu'ã vy xerejapa oje'oivy.

24 Mba'eta ha'e kuery aipo nde'i: ‘Aỹ ma nhandekuai 'rã SENHOR Nhanderuete gui jajererokyjea rupi, mba'eta ha'e ma ha'evea ára py oky

j 5.10 Apy ma Israel rovaigua kuery pe ijayvu.

ombou va'e, haku-a ypya ára ha'e opaa py voi, ha'e mba'emo nhamono'õ aguã ára ojeupity aguã ojapo va'e, nde'i.

²⁵ Ha'e rami 'rãgue py pendereko vaia ojapo mba'emo porã noĩvei aguã, pejejavya ojapo pendekuai porã aguã va'ekue nova'ei aguã rami.

²⁶ “Mba'eta xevygua kuery mbyte ikuai mba'emo vai ojapo va'e. Peteĩ-teĩ joe oma'ẽ mbegue 'rã okuapy guyra'i ombo'axe va'e rami. Ha'e kuery nhuã ojavyv 'rã avakue ombo'a aguã.

²⁷ Guyra'i gaiola tynyẽ va'e rami ha'e kuery ropy tynyẽ 'rã jokoreague repy. Ha'e rami vy ipo'akave ha'e oguerekopave 'rã oje'oivv.

²⁸ Ikyrapa 'rã guive, hev yatãmba riae. Pavẽ gui heko vai raxave 'rã. Noipytyvõi 'rã tyre'ỹ kuery mba'emo oguereko'i aguã, iporiaukue'i reko re ndoikuaa potai 'rã guive.

²⁹ Xee nda'u aeja rive 'rã ri ha'e rami ikuaia ambopaga e'ỹ re? Nambopagai 'rã teve ha'e rami ete ikuaia re?” he'i SENHOR.

³⁰ “Ha'e gui ma mba'emo nhomondyipaarã ha'e nhomokanhyarã oiko yvy re.

³¹ Mba'eta profeta kuery omombe'u merami rive 'rã xeayvu, ha'e ha'e kuery re sacerdote kuery onhemoirũ vy joguereko poyi 'rã okuapy. Ha'e nunga ae rima xevygua kuery ojou porã okuapy. Ha'e rami teĩ mba'e tu ha'e kuery ojapo 'rã ovaẽ ramo ha'e nunga opa aguã ára?”

Jerusalém tetã ojokopaa aguã re ijayvuague

6 ¹ “Benjamim kuery, penhamba ke Jerusalém tetã mbyte gui. Pemonhe'ẽ mimby guaxu Tecoa tetã py, ha'e Bete-Haquerém áry rupi pemoendy tata ikuaa ukaarã, mba'eta kuaray ijapu'a'ia katy gui ou 'rã mba'emo ja'ea ha'eve'ỹ va'e nhomomba etearã.

² Mba'eta tetã porã Sião memby 'epyre ma xee aeja 'rã omboal'ypa pyrã.

³ Ha'e ramo hovaigua kuery ou 'rã guymba kuery reve. Ijyvýry rupi ojapo 'rã oo'i. Ha'e vy peteĩ-teĩ guymba kuery omongaru 'rã ikuai aguã py ae.”^k

⁴ “Peiko katu ke tetã re pepu'ã aguã! Pepu'ã ke, jaje'oi kuaray mbyte jave. Ai kore, nda'vevei ete 'rã nhandevy! Ka'aru ma, ka'arua omokuaray'ã ma heravy. ⁵ Pepu'ã ke, ha'e kuery rovai jaje'oi pyavyve. Nhambovaipa ha'e kuery ro ikorapa va'e onhemiaty”, he'i 'rã okuapy.^l

⁶ Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Pejayapa yvyra, ha'e pemopu'ã Jerusalém pejoko aguã. Ha'e va'e tetã ma ambopaga va'erã ae oĩ. Mba'eta mbyte rupi ma nhomoingo axya anho ikuai.

⁷ Yguarã ojo'o pyre yy oĩ riaea va'e rami avi tetã re oĩ riaea heko vai va'e. Ha'e py ikuai jojukaa ha'e mba'emo mbovaipaarã. Xerenonde ma imba'eaxya ha'e ijai oĩ riaea.

^k 6.3 Apy xondaro kuery Jerusalém jokoarã ou va'e re ijayvu. “Guymba kuery reve 'rã ou” he'ia ma xondaro kuery re ijayvu vy. ^l 6.4-5 Apy ma xondaro kuery jogueroayvu tetã re opu'ã aguã.

8 Ndee Jerusalém, enhemo'arandu uka nho ke, ndegui xee ajepe'a e'ỹ aguã, ha'e gui xee rombovaipa vy oĩa ve'ỹ aguã rami rojapo e'ỹ aguã."

Ha'e kuery ojevavya py hetã ombovaipaa aguã re ijavyuague

9 SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: "Kyre'ỹ rupi oeka-ekaa 'rã Israel kuery okuave'i va'e, uva'a monoõa hakã ikuai va'e mbyte rupi opovyvya rami", he'i.

10 Ha'e rami xeayvu vy ndeayvu amombe'u teĩ mava'e tu oendu 'rã? Ne'exa, ha'e kuery oapyxa ombotupa rire noendui 'rã. Ha'e kuery pe rã SENHOR ayvu ma ojeguarupy rami, noenduxei ramo.

11 Ha'e rã xere ma oĩ SENHOR poxya amombe'u aguã. Xekaneõ ma aenduriae vy. Mba'eta aipoe'i: "Anhoẽ 'rã xepoxya kyrĩgue tape rupi ikuai va'e ha'e kunumigue nhomboaty va'e áry. Ha'e ramo ombo'apaa 'rã ime kuery ta'yxy reve, tujakue'i ha'e ikarẽmba rei'i va'e voi.

12 Ha'e kuery rogue omboaxapaa 'rã amboae kuery pe, imba'ety ha'e ta'yxy oguereko va'ekue voi, kova'e yvy re ikuai va'e rovai xepo aupi ramo", he'i SENHOR.

13 "Mba'eta petei-teĩ ojou reta-retavea rupi ikuai, kyrĩgueve ha'e tujakueve voi. Profeta ha'e sacerdote kuery voi jokorepa rei okuapy.

14 Ha'e kuery ma hi'a'iry rive 'rã omonguera xevygua kuery. Ha'e vy 'Ha'evapa rei, mba'eva ndoikoi 'rã', he'i rive 'rã okuapy, ha'evapa rei ramo e'ỹ.

15 Ha'e kuery oximba 'rã, mba'eta oxĩ e'ỹa py ojapo okuapy ojeguarupy, noxĩ kuaavei guive. Ha'e nunga rupi ho'apa 'rã amboae kuery ho'ague rami. Xee ambopaga rã onhepyxangapa 'rã", he'i SENHOR.

16 "Po rami SENHOR ijavyu: 'Pepyta pe'amy tape joaxaa yv'ýry peexa pota aguã. Peporandu tape porã yma oĩ va'ekue re, ha'e tapeo ha'e va'e rupi ae. Ha'e rami vy pejou 'rã penenhe'ẽ opytu'u aguã', ha'e va'ekue teĩ ha'e kuery ma 'Ore ma ndorooi 'rã' he'i okuapy.

17 Ha'e rami rã amoĩ peẽ kuery rekoa rarõarã kuery. Ha'e vy aipoa'e: 'Pejapyxaka ke peiny mimby guaxu ipu rã guarã', ha'e teĩ ha'e kuery 'Ore ma noroendui 'rã', he'i okuapy.

18 Ha'e rami rire yvy regua kuery, pendu ke. Peno'õ va'e kuery, peikuaa pota ke xevygua kuery mbyte oiko va'erã va'e re.

19 Yvy regua kuery, pendu ke! Mba'eta ha'e kuery áry xee ambou 'rã mba'emo vai. Ha'e kuery ae ikuaixeague repy 'rã ambou, xeayvu re ndojapyxakai ha'e xeguigua lei omboyke okuapy rire.

20 Ha'e nunga rupi mba'erã tu xea py ha'e kuery ogueru Sabá yvy guigua heakuã porã va'e ha'e yvyra aygue'i heakuã porã va'e yvy mombyryve guigua oapy aguã? Mba'eta xevy guarã peapy va'e ma xee ndarovy'ai, xee ndajou porã peme'ẽ va'e."

21 Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i: "Ne'exa, xee amoĩ 'rã kova'e kuery reityarã. Ha'e ramo ho'apa 'rã okuapy, tuu kuery ha'e ta'y kuery voi. Ha'e katy'i rupi ikuai va'e voi omanomba 'rã, irũ kuery guive."

Kuaray ijapu'a'ia katy gui hovaigua kuery ou aguã re ijayvuague

²² SENHOR aipoe'i: "Peteĩ regua ou 'rã kuaray ijapu'a'ia katy gui, heta ete va'e regua opu'ã rã jogueruvy yvy apy gui.

²³ Guyrapa ha'e hu'y reve 'rã ou. Ha'e kuery ma porayvu va'e'ỹ, nhomboaxy kuaa va'e'ỹ. Ye'ẽ rami 'rã hevovo. Kavaju áry 'rã ou. Ha'e rami vy xondaro kuery hyxypa 'rã jogueruvy peẽ Sião pygua kuery re opu'ã okuapy aguã", he'i.

²⁴ "Ha'e kuery oua omombe'ua rã nhaendu vy nhandepo hu'ũmba. Nanhanderekorãveipa, omemby oikuavã'i ta va'e raxy ramigua nhaendu guive.

²⁵ Tapeo eme mba'ety rupi, neĩ peguata eme tape rupi, mba'eta nhanderoavaigua kuery kyxe reve ou. Jova-jovai re ikuai nhanemongyjaarã.

²⁶ Xeretarã rajy kuery, pemoĩ ke ao penhemboaxya regua, ha'e penhembojere pejupy tanhimbu rupi. Pejae'o ipi'a peteĩ'i va'e re ojae'o va'e rami, pejexavaia gui ae. Mba'eta nhande'áry ou xapy'a 'rã nhanemombaarã."

Oiky'a'o nhea'ã rivea re ijayvuague

²⁷ "Xevyguá kuery mbyte ndee romoĩ prata ky'a'oarã, ha'e oo imbaraete va'e rami, ha'e kuery reko rexa vy reikuaa pota aguã.

²⁸ Mba'eta ha'e kuery ma naxenhe'ẽ renduia rupi tema ikuai, joekokue mombe'u rivea rupi guive. Overa va'e ha'e ferro rami rive ikuaiiky'apa va'e vy.

²⁹ Mba'eta tata áry prata ky'a'oa oipeju atã teĩ chumbo anho rei opyta tata opa rire. Aiky'a'o nhea'ã rive, ha'e kuery mbyte gui heko vai va'e ndojepe'ai ramo.

³⁰ Ha'e kuery pe ma 'Prata ky'akue rive' 'ea 'rã, SENHOR omombopa ramo."

Templo re rive ha'e kuery ojeroviaa re ijayvuague

7 ¹ Po rami SENHOR oayvu ombou Jeremias pe:

² "Eĩ ke SENHOR pegua oo rokẽ py xeyavu remombe'u aguã. Ha'e vy aipo'ere: 'Judá regua kuery kova'e okẽ rupi SENHOR pemboete aguã peike va'e ha'e javi, pendu ke SENHOR ayvu', 're."

³ Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery ruete aipoe'i: "Pejeko rova ke amboae rami pendekuai aguã. Ha'e ramo xee ajapo 'rã kova'e tekoa py pendekuaive aguã rami.

⁴ Pejeroviave eme po ramigua ayvu rive: 'Apy ma oĩ templo SENHOR pegua, templo SENHOR pegua, templo SENHOR pegua', he'i va'e re pejerovia eme.

5 Ha'e rami 'rãgue py pejeko rova ke amboae rami pendekuai aguã, ha'e peteĩ-teĩ ha'evea rami pejapo peneirũ kuery reve.

6 Pejavyky rive eme amboae yvy regua, tyre'ỹ neĩ imeve'ỹ va'e kuery guive. Kova'e henda py pemoëve eme heko porã va'e ruguy, peiko eme guive amboae ramigua tuuete kuery re, pendejeupe ae pejapo vai e'ỹ aguã.

7 Ha'e rami ri pendekuai ramo xee ajapo 'rã kova'e yvy re pendekuaive aguã rami, yma guive peneramoĩ kuery yvy raka'eve rã peve guarã ame'ẽ va'ekue py.

8 “Ne'exa, peẽ kuery ma ayvu rive perovia va'e, pendevy mba'everã ovare'ỹ va'eri.

9 Mba'e tu pejapo? Penemonda, pejojuka, pendetavy rei ha'e peura merami rive. Heakuã porã va'e peapy 'rã tuuete ramigua Baal pe, ha'e amboae ramigua tuuete peikuaa e'ỹ va'e katy peo.

10 Ha'e rire teĩ peju vy xerenonde pepu'ã 'rã pekuapy kova'e oo xerery oĩaty py. Ha'e vy aipopeje 'rã: 'Jaa jepe ma', peje teĩ mba'emo vai pejapove tema rive.

11 Kova'e oo xerery oĩaty ma imonda va'e kuery onhemiaty rami teve peikuaa? Ne'exa, xee ma ha'e nunga ha'e javi aexapa”, he'i SENHOR.^m

12 “Ha'e gui tapeo opy xevygua Siló tetã py oĩague katy. Ha'e py ma jypy'i xerery amoĩague. Ha'e gui pexa ke ha'e py ajapo va'ekue, xevygua Israel kuery heko vaiague re ambopagaague.”

13 Aỹ ma ha'ekue nunga ae peẽ voi pejapo avi”, he'i SENHOR. “Pendevy xeayvu jepi ko'ẽ rai guive teĩ napendui. Peẽ kuery xee roenoĩ teĩ peẽ naxembovai.

14 Ha'e ramo Siló tetã re ambovaipaague rami ambovaipa avi 'rã kova'e oo xerery oĩaty re, ha'e va'e re rive pejerovia ramo, ha'e kova'e tekoa re guive, pendevy ha'e peneramoĩ kuery pe ame'ẽ va'ekue ri.

15 Ha'e rami vy peẽ kuery roipe'apa 'rã xerenonde gui, penderyvy kuery Efraim regua aipe'apaague rami ae ju.”

Guetarã kuery re profeta ojerure e'ỹ aguã re ijayvuague

16 “Ha'e nunga rupi ejerureve eme kova'e kuery re, eja'pukaive eme, enhea'ãve eme renhemo'ea py, mba'eta xee naendui 'rã.

17 Ndee nda'u nderexai teve ha'e kuery ojapo va'e Judá re tetã ikuai va'e ha'e Jerusalém py tape ikuai va'e rupi?

18 Mba'eta ta'y kuery ogueru 'rã yxakã, ha'e tuu kuery ju omoendy 'rã tata. Ha'e rã kunhague ma omoapomo 'rã trigo mbojape ojapo aguã

^m 7.12 Ha'e kuery tuuete mboae ramigua re ikuai ramo SENHOR ombovaipa raka'e Siló tetã (1 Samuel 4.1-11).

m 7.11 Mateus 21.13; Marcos 11.17; Lucas 19.46

xyete ramigua yva pygua peguarã.^o Tuuete kuery mboae pe voi ome'ê 'rã mba'emo rykue, xembopoxy aguã rami rive.

¹⁹Ha'e rami avi xee ae ri nda'u ha'e kuery ombopoxya? Tyrã pa ha'e kuery ae e'ÿ teve onheroangeko, oxĩmba rei aguã rami?" he'i SENHOR.

²⁰Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete aipoe'i: "Ne'exa, kova'e tekoa áry anhoẽ 'rã xepoxya ha'e ajou vaia, avakue ha'e mymba ikuai va'e áry, vyvra ikuai va'e ha'e mba'emo aju yvy gui oiko va'ekue áry guive. Ha'e gui ha'e nunga okai vy ndoguei 'rãe."

Mba'emo nhamẽ'ẽ jepia rive mba'everã ndovareia re ijavyuague

²¹SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery ruete aipoe'i: "Mymba peapy reve peme'ẽ va'erã peru teĩ pendejeupe ae topyta ho'okue pe'u aguã.

²²Mba'eta jypy'i Egito yvy gui peneramoĩ kuery anoẽmba jave py ma ndaxeayvui va'ekue mba'emo oapy aguã re, neĩ mba'eve name'ẽ ukai xejeupe.

²³Ha'e rami 'rãgue py pova'e nunga anho ajapo uka ha'e kuery pe.

Aipoa'e: 'Pejapxaka ke xeyvuu re. Ha'e ramo xee aiko 'rã Penderuete, ha'e rã peẽ ma xevyguia kuery 'rã peiko. Peiko ke ajapo uka va'ekue ha'e javi rupi, pendekuai porã aguã', ha'e va'ekue.^p

²⁴Ha'e rami teĩ ha'e kuery ndojapxakai, noendu potai. Ha'e rami vy ha'e kuery ae onhemongetaa rupi ikuai, inhakã ratã reia rupi guive. Ha'e rami vy guakykue katy ojevy, guenonde katy ndooi.

²⁵Egito gui peneramoĩ kuery anoẽmba ára guive aÿ peve pendea py ambou xerembiguai profeta kuery, ko'ẽ nhavõ, ko'ẽ rai guive ambou.

²⁶Ha'e rami teĩ peẽ kuery ndapejapxakai xeyvuu re, ndapeikuaa potai guive. Ha'e rami 'rãgue py peneakã ratã va'e vy peneramoĩ kuery gui nda'eveive va'e pejapo.

²⁷"Ha'e nunga rupi ha'e kuery pe xeyvuu ha'e javi remombe'u teĩ ha'e kuery ndojapxakai 'rã ndeayvuu re. Renoĩ teĩ nanembovai 'rã okuapy.

²⁸Aipo'ere ha'e kuery pe: 'Peẽ kuery ma SENHOR Penderuete ayvu re peikuaa pota va'e'ÿ, napenhemo'arandu ukai guive. Ha'e ramo anhetẽ va'e nonhenduvei ma, pendejuru py noĩvei ma', 're."

Judá kuery re Nhanderuete nopenavei aguã re ijavyuague

²⁹Peẽ Jerusalém pygua kuery, pejayapa ke pende'a xevy peiky'a e'ÿ va'erã pemboaxa va'ekue, ha'e pejae'o peovy yvyty yvateve va'e áry katy. Mba'eta SENHOR nopenavei ma 'rã peẽ aÿgua kuery re, pendejou vai vy napendereraa jepevei ma 'rã guive.

^o 7.18 Apy "Xyete yva pygua" he'ia ma Babilônia pygua kuery xyete "Rainha" 'epy va'e re ijavyu vy (44.17-19; 25). P 7.22-23 Egito gui Nhanderuete ha'e kuery oguenoẽ jave py ma onhe'ẽ rendu aguã re anho ranhe ijavyu, mba'emo ome'ẽ aguã re'ÿ (Êxodo 19.3-6). Mba'eta mba'emo ixupe nhamẽ'ẽa gui oipotave nhanhe'ẽ rendu (6.20; Salmo 40.6-8; Isaías 1.11-17).

³⁰Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Xerenonde Judá kuery heko vai okuapy. Ha'e rami vy xerery oĩaty py omoĩ okuapy mba'emo ra'angaa ojeguarupy, omongy'apa agua rami rive.

³¹Hinom ra'y rekoague vyvugua py voi ojapo avi altar Tofete 'epy va'e, ha'e py gua'y kuery ha'e guajy kuery oapy agua. Ha'e ramigua ma xee ajapo uka va'ekue'y, neĩ nanhembopy'ai guive.

³²Ne'ixa, ou 'rã ára ha'e va'e pe 'Tofete' nda'eavei agua, neĩ 'Hinom ra'y rekoague vyvugua' nda'eavei voi. Ha'e rami 'rãgue py 'Yvyvugua jojukaaty' 'ea 'rã. Mba'eta Tofete py ma ojatya 'rã omano va'ekue retekue, amboae henda py nda'evei ramo”, he'i SENHOR.

³³“Ha'e ramo ha'e kuery retekue opyta 'rã guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba vyvuy rupigua ho'u va'erã. Ha'e nunga mondyiarã ndoikoi 'rã guive.

³⁴Mba'eta Judá re tetã ikuai va'e ha'e Jerusalém py tape ikuai va'e rupi amombytu'upa 'rã ovy'a rei va'e ayvu, omenda va'erã avakue ha'e kunhague ayvu guive. Ijyvy ojeapo 'rã ombovaipa pyre.”

8 ¹SENHOR aipoe'i: “Ha'e va'e jave ma Judá regua huvixa kuery ha'e yvatekueve kãgue oguenoẽmbaa 'rã onhono porãague gui, sacerdote ha'e profeta kuery, ha'e Jerusalém pygua kuery kãgue ha'e javi.

²Ha'e rami vy omoaĩmbaa 'rã kuaray ojeopea ha'e jaxy rexakãa rupi, ha'e yva re ikuai va'e ha'e javi gu'yry rupi, mba'eta ha'e nunga ha'e javi ha'e kuery omboete vy ha'e va'e pe ikuai rire, hakykue rupi mba'emo re oporandua rupi oo, ha'e henonde guenapy'ã re oĩ rire. Ha'e va'e rire ma ikãgue nomono'õave imbokuapyi 'rã, nonhono porãa jevyvei 'rã guive. Mymba repxoi rami rive 'rã opyta vyvuy re.

³Kova'e kuery heko vai va'e okuave va'e amoai 'rã opa rupi. Ha'e ramo ha'e kuery oikovexe 'rãgue py omano voixe 'rã okuapy”, he'i SENHOR ixondaro reta va'e.

Nhombopaga agua re ijayvugue

⁴Aipo'ereve tema: “Po rami SENHOR ijayvu: Avakue ho'a vy nda'u nopy'ã jevyi 'rã ri? Tape ojavy va'ekue nda'u ndojevyi 'rã ri guape py?”

⁵Ha'e rami teĩ mba'ixa tu Jerusalém pygua kuery ojeroviaa gui ojepe'a ma vy oeja riae ri? Mba'eta ha'e kuery ojekorea rupi ae tema ikuai, ndojevyxei vy.

⁶Xee ajapyxaka, aendu pota ainy teĩ ha'e kuery nda'ijayvui ae ha'evea ramigua re. Avave rei ndoikoi heko vaia gui onhemboaxy vy 'Mba'e tu ajapo?' he'i va'e. Mba'eta peteĩ-teĩ ma guape rupi ae oiko atã 'rã, kavaju joe opu'ãa katy onha atã va'e rami.

⁷Ha'e rã cegonha yvate rupi oveve va'e ma oikuaa 'rã ojevy agua ára. Pyku'i'i, mbyju'i ha'e grou voi oveve ovy agua ára re oikuaa pota va'erã meme. Ha'e rã xevyguia kuery ma ndoikuaa potai xee SENHOR ambopaga ta rã.

8 Mba'exa tu peẽ kuery aipopeje: ‘Nhande kuerya py SENHOR guigua lei oĩ ramo nhane'arandupa va'e', peje? Mba'eta lei re nhombo'e va'ety kuery lei oguerova vy penembotavy.

9 Ha'e ramo hi'arandupa va'ekue oxĩmba 'rã, ombo'apaa rã ndaekorãvei rei vy. SENHOR ayvu ha'e kuery oēja ma ramo mba'e nunga 'arandu tu ha'e kuery re oĩ?

10 Ha'e nunga rupi ta'yxy kuery amboaxa 'rã amboae kuery pe, imba'ety guive amboaxapa 'rã ija pyaurã pe. Mba'eta peteĩ-teĩ jokorepaa rupi ikuai, yvyĩ'igueve ha'e yvatekueve voi. Profeta ha'e sacerdote kuery ma apu rupi ikuai va'e meme.

11 Ha'e kuery ma hi'a'iry rive 'rã omonguera xeveygua kuery. Ha'e vy 'Ha'evepa rei, mba'eve ndoikoi 'rã', he'i rive 'rã okuapy teĩ ha'evepa rei ramo e'ỹ.

12 Ha'e nunga rupi ha'e kuery omoxĩmbaa 'rã, mba'eta oxĩ e'ỹa py ojapo okuapy ojegarupy, noxĩ kuaavei guive. Ha'e nunga rupi ho'apa 'rã amboae kuery ho'aague rami. Xee ambopaga rã onhepyxangapa 'rã okuapy", he'i SENHOR.

13 “Mba'eta xee amokanhymba 'rãe. Noĩvei ma 'rã uva'a hakã re, neĩ figo hi'y re. Hogue voi overepa ma. Xeayvu ae ma ha'e kuery áry ha'e nunga ou aguã re”, he'i SENHOR.

14 Mba'e re tu apy teri jaguapy nhainy? Pendeaty ke tetã ikorapa va'e py jaikepa aguã nhamanomba aguã ha'e py. Mba'eta SENHOR ijayvu ae ma nhandejuka aguã re, jay'u aguã ome'ẽ ma yy veneno re irũ va'e, SENHOR rovai jajejavy rire.

15 Mba'emo porã nharõ teĩ iporã va'e jipoi, jakuera aguã ára 'rãgue py nhanemongyjepaarã ou.

16 Dã tetã guive onhendu ma nhanderoaigua kuery renda kavaju pytuẽ. Yvy ha'e javi rupi oryryipa hymba kavaju onhendua gui. Ha'e kuery ou 'rã, ombovaipa 'rã nhandeyvy, yvy re mba'emo ikuai va'e ha'e javi guive, tetã ha'e ha'e pygua kuery ha'e javi reve.

17 “Mba'eta penembyte ambou 'rã mboi vaikue ha'e popia va'e, imomãxoarã jipoi 'rã guive. Ha'e ramo pendexu'upa 'rã”, he'i SENHOR.

Hetarã kuery ikuai axy rã profeta ndovy'aiague

18 Ai, xee anhembopy'a porã kuaa va'e rire xeporiaua gui! Xekuraxõ voi ikangypa ma.

19 Mba'eta xeretarã rajy kuery yvy mombyrya py ikuaia py ojapukai okuapy: “Siãõ tetã py nda'u SENHOR noĩvei teve? Noĩvei teve ha'e py Nhanderuvixave?” he'i okuapy.

Ha'e ramo aipoe'i: “Ha'e rami avi mba'e re tu xembopoxy pekuapy mba'emo ra'angaa pejapo va'ekue py, ha'e amboae regua kuery pegua ta'angaa pemboetea py?” he'i.

20 Oaxa ma mba'emo nhamono'õ aguã ára, opa ma haku-a teĩ nhande ma ndajaa jepei teri.

21 Xeretarã kuery ikuai axy rã xee nda'evei ete aiko, ajae'o aikovy ha'e kuery re. Anhemondy reia anho aendu.

22 Gileade yvy re jipovei teve moã? Ha'e py nhanepoanoarã jipovei teve? Mba'eta tu ndoikoi ri xeretarã kuery mongueraarã?

9 ¹Xeakã yvu ramigua ojeapo vy xerexay oẽ riae va'e rire ara py ha'e pyávy xee ajae'o 'rãgue xeretarã kuery regua omanogue re.

²Ha'e rami e'ỹ vy tekoa e'ỹa py uguata va'e okeaty ramigua areko va'e rire xeretarã kuerya gui mombyry 'rãgue aĩ, ha'e kuerya gui ajep'e'a 'rãgue. Mba'eta ha'e kuery ma itavy rei ha'e nhombotavy rei va'e meme.

³SENHOR aipoe'i: "Ha'e kuery ma guyrapa rami oapekũ omokarẽ va'e, ijapu aguã rive. Yvy re imbaraeteve 'rã oje'oivy va'eri anhetẽ rupi e'ỹ.

Heko vaive aguã katy oove tema 'rã, ha'e rã xee ma ndaxekuaai okuapy.

⁴Penheangu ke peteĩ-teĩ peneirũ kuery gui, pejerovia eme penderivy ae re teĩ. Mba'eta penderivy kuery nhombotavypa reia rupi anho ikuai, ha'e peneirũ kuery omombe'u rive 'rã joekokue ramigua.

⁵Peteĩ-teĩ ojojai rei 'rã ojea katy'i rupi ikuai va'e, ha'e anhetẽ va'e rupi e'ỹ 'rã ijayvu. Apu rupi rive onhembo'e 'rã ijayvu aguã re. Ikanẽõ 'rã okuapy mba'emo vai ojapoa rupi.

⁶Anhetẽ rupi e'ỹ ikuai, anhetẽ rupi e'ỹ vy ndaxekuaa potai guive", he'i SENHOR.

Ha'e kuery operdepa, ha'e escravo-rã ogueraapaa aguã re ijayvuague

⁷Ha'e nunga rupi SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: "Ne'exa, ha'e kuery xee aiky'a'o vy aa'anga 'rã. Tyrã pa marã rami pa areko ta xevygua kuery?"

⁸Mba'eta ha'e kuery apekũ ma hu'y jojukaarã ramigua oĩ, nhombotavya rupi rive ijayvu va'e vy. Ojuru py ijayvu 'rã oirũ kuery reve ikuai porã aguã re, ha'e rã opy'a py ma omoĩ 'rã ojuka aguã.

⁹Xee nda'u aeja rive 'rã ri ha'e rami ikuaia ambopaga e'ỹ re? Nambopagai 'rã teve ha'e rami ete ikuai va'e regua?" he'i SENHOR.

¹⁰Xee ajae'o 'rã yvyty ikuai va'e re, xerexay vaipa 'rã nhuũndy tekoa e'ỹa rupi ikuai va'e re. Mba'eta okaipa ma, ha'e avave rei ndoaxaavei ma ha'e rupi. Vaka voi nonhe'ẽ nhenduvei ma ha'e py. Guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba kuery okanhymba ma oje'oivy.

¹¹Mba'eta aipoe'i: "Xee ajapo 'rã Jerusalém tetã mba'emo ra'ykuerã rive, ha'e jagua-tuvy nhe'ẽ ikuai atyrã. Ha'e Judá yvy re tetã ikuai va'e ma ajapo 'rã tekoague oĩ aguã, avave rei noĩavei aguã rami", he'i rire.

¹²Ha'e gui mava'e ava nda'u hi'arandu va'e ha'e nunga oendu kuaa aguã, ixupe SENHOR oayvu oikuaa uka rã? Mava'e nda'u omombe'u porãve kuaa 'rã mba'e re pa yvy ivaipa ha'e okai tekoa e'ỹa rami, ha'e rupi avave rei ndoaxaavei aguã rami?

¹³Ha'e ramo SENHOR ombovai: “Mba'eta ha'e kuery rekorã xeguigua lei aeja va'ekue gui ojepe'apa rire. Ha'e kuery ndojapyxakai xeyyvua re, neĩ ha'e va'e rupi nda'ikuai guive.

¹⁴Ha'e rami 'rãgue py inhakã ratã va'e vy ta'angaa Baal ikuai va'e re rive ikuai, tuu kuery ombo'eague rami ae”, he'i.

¹⁵Ha'e nunga rupi SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete aipoe'i: “Ne'exa, ha'e kuery xee amongaru 'rã veneno re, ha'e yy veneno re irũ va'e ame'ẽ 'rã oy'u aguã.

¹⁶Amoaĩmba 'rã yvy regua ha'e kuery tuu kuery oikuaa e'ỹ va'e ikuaia rupi. Ha'e gui ha'e kuery rakykue amondouka 'rã kyxe revegua, amomba peve”, he'i.

¹⁷SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Pendu ke! Penoĩ ke kunhague joguerojae'o kuaa va'e, peka uka ou aguã”, he'i.

¹⁸Tove ha'e kuery tou pojava, nhande áry rupi tajoguerojae'o rei nhendu, nhande voi nhanderexaypa ha'e nhanderexa gui yy oẽ vaipa aguã.

¹⁹Mba'eta Sião tetã gui onhendu peteĩ ojae'o va'e: “Nhanemoingo axya ha'e nhanemoxĩmbaa ete ma! Mba'eta jaeja 'rã nhandeyvy, nhanderoivaigua kuery nhanderekoa ombovaipa rire.

²⁰Peẽ kunhague, pendu ke SENHOR ayvu, pejapyxaka ijuru gui onhendu va'e re. Pembo'e penememby kuery ojae'o avi aguã re, peteĩ-teĩ pembo'e 'rã peneirũ kuery ojae'o ete aguã.

²¹Mba'eta manoa oike ma nhande janela ikuai va'e rupi, oo tuvixave va'e rupi guive. Ha'e rami vy omomba ma kyrĩgue tape rupi, kunumigue tetã mbyte rupi ikuai va'ekue guive ojuka.”

²²Ndeayvu ke: “ SENHOR aipoe'i: 'Avakue re'õgue mba'emo repxi rami 'rã ikuai mba'ety rupi, mba'emo ra'yĩ imono'õa kuery rakykue rupi ho'aa rami. Ha'e 'rã ndoikoi 'rã avave rei imono'õarã' ”, 'ere.

Nhanderuede jaikuaa rupi anho jarovy'a aguã re ijayvuague

²³SENHOR aipoe'i: “Tove hi'arandu va'e toguerovy'a rei eme o'arandua, imbarate va'e toguerovy'a eme ombaraetea, ha'e oguerekopa rei va'e ma toguerovy'a eme mba'emo oguerekopaa.

²⁴Ha'e rami 'rãgue py mba'emo rerov'y'aa tovy'a xekuaa ha'e SENHOR aikoa oikuaa re anho. Mba'eta xee yvy re aexa uka va'e ma anhomboaxya, anhetẽ rupi ajoguerekoa ha'e teko porã. Mba'eta xee arov'y'a va'e ma ha'e nunga anho”, he'i SENHOR.^q

²⁵SENHOR aipoe'ive ju: “Ne'exa, ovaẽ ta ma ouvy ára ambopaga aguã opire omboi uka va'ekue ha'e omboi uka e'ỹ va'e kuery ha'e javi.

²⁶Ha'e kuery ma Egito pygua, Judá ha'e Edom pygua kuery, Amom ha'e Moabe pygua kuery, o'a ojaya apu'a'i va'e, ha'e yvy piru reia rupi ikuai

va'e ha'e javi. Mba'eta vvy regua ma guive rã opire omboi uka e'ỹ va'e ikuai, Israel kuery voi opire omboi uka e'ỹ va'e rami ikuai opy'a py."

Mba'emo ra'angaa rami e'ỹ SENHOR oikoa re ijayvuague

10 ¹Peẽ Israel kuery, pendu ke SENHOR pendeivy ijayvu rã.
²SENHOR aipoe'i: "Penhembo'eve eme amboae regua kuery reko rami pendekuai aguã re, penhemondyi eme guive yva re hexa pyrã oiko va'e gui, ha'e nunga gui amboae regua okyjepa rei teĩ.

³Mba'eta vvy regua kuery reko ma mba'everã ndovarei. Mba'eta ha'e kuery ma ka'aguy re oo vy ojaya 'rã peteĩ vvyra, ha'e gui hembiaapo kuaa va'e ma omoatyro' rã heravy haxa py.

⁴Ha'e gui ombojegua 'rã prata ha'e ouro py, ha'e gui martelo py ombotambota 'rã karavo re ho'a e'ỹ aguã.

⁵Ha'e nunga ijayvu va'e'ỹ vy mba'emo ra'angaa ma pepino-ty py guyra mondyiarã omoã mbyre rami rive hi'aĩ. Oguata va'e'ỹ vy amongue ogueraa ramo mae ma 'rã oo. Ha'e nunga gui pekyje eme, mba'eta pendeivy ndojapo vai 'rã, hexe noĩ guive pendeivy ojapo porã aguã", he'i.

⁶Ha'e rã ndee SENHOR, avave rei ndoikoi 'rã ndee ramigua. Ndee ma ndeyvate, nderery voi ipo'aka ete va'e.

⁷Ndee ma vvy regua kuery ruvixave. Mava'e tu ndojererokyjei 'rã nerenonde? Mba'eta ha'e rami aguã ma ndevyguia ae. Ha'e rã vvy regua hi'arandukueve mbyte ndoikoi 'rã ndee ramigua, ha'e kuery openaa ha'e javi rupi teĩ.

⁸Ha'e kuery ma nai'aranduvei ha'e na'inhakã porãvei va'e meme. Ha'e kuery mbo'ea ma mba'everã ndovarei, vvyra pẽgue oikove va'e'ỹ vy.

⁹Ha'e nunga peguarã Társis gui ogueru 'rã prata ombope pyre, ha'e Ufaz vvy gui ogueru 'rã ouro. Ta'angaa ikuai va'e ma hembiaapo kuaa va'e rembiapo, ha'e ouro re omba'eapo va'e opo py ojapo va'ekue rive. Omonhemonde 'rã heravy hovy va'e ha'e púrpara guigua py. Ha'e nunga ma avakue hembiaapo kuaa va'e rembiapo meme.

¹⁰Ha'e rã SENHOR Nhanderuete ma anhetẽ ete va'e. Nhanderuete oikove va'e oiko, Nhandervixave imarã e'ỹ va'e. Ipoxy ramo vvy oryryipa 'rã, vvy regua kuery voi ndogueropo'akai 'rã ipoxya.

¹¹"Ha'e kuery pe aipore: 'Penderuete kuery ramigua ma yva ha'e vvy apoare e'ỹ vy okanhymba 'rã vvy gui, ha'e yva guýry gui.' "

¹²Mba'eta vvy ma SENHOR ae ojapo raka'e opo'akaa rupi. O'arandua rupi onhono vvy, ha'e rã yva ma oikuaapaa rupi oipyo.

¹³Ha'e ma yapu onhendu atã aguã rami ojapo ramo yva re yy oĩ va'e omyĩmba 'rã, ha'e vvy apy gui opu'ã 'rã ouvy vvyxĩ. Omoingo avi 'rã overa va'e oky aguã, vvytu guive oguenoẽ 'rã oĩaty gui.

¹⁴Ha'e rã avakue ma nai'arandui ha'e mba'eve ndoikuaai va'e meme. Ouro re omba'eapo va'e kuery voi oxĩmba va'erã meme ikuai mba'emo

ra'angaarã ojapogue re, mba'eta ta'angaa ikuai va'e avi anhetẽ va'e'ỹ
meme, ipytuẽ va'e'ỹ guive.

15 Ha'e nunga ma mba'everã ndovarei va'e, ojojai rei pyrã rive.

Nhombopagaa ára py okanhymba 'rã.

16 Ha'e rã Jacó Ruete ma ha'e rami e'ỹ. Mba'eta ha'e ma opa mba'e
moingoare, Israel kuery voi ixupegua ikuai. Hery ma SENHOR ixondaro
reta va'e.

Judá yvy ombovaipaa ague re ijayvuague

17 Ndee tetã ojokopaa va'e py nderekoa va'e, eupi ke yvy gui nemba'e
rei-rei reraa aguã.

18 Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, aỹ ma amoẽmba 'rã xeyvy re ikuai
va'e, amoingo axypa 'rã jexavaia oendu aguã”, he'i.

19 Nda'evei ete xevy, apave'i avy! Xeai ma haxy vai ete. Ha'e ramo xee
aipoa'e: “Kova'e haxy ma ajexavai aguã ou, aropo'aka va'erã”, ha'e.

20 Xeroguy ombovaipaa ma, ixã voi omondopaa. Xera'y kuery oopa ma,
nda'ikuaivei. Avave rei ndoikoi xeroguy moatyrõ jevyarã, neĩ ijao'iarã
omoĩ ju va'erã.

21 Mba'eta joe opena va'e kuery ma nai'arandui vy ndoekavei okuapy
SENHOR. Ha'e rami vy nda'ikuai porãvei, hymba kuery oaimba guive.

22 Ne'exa, omombe'ua peteĩ ayvu! Mba'eta kuaray ijapu'a'ia katy gui ou
oiny hevovo rei va'e. Ha'e nunga ma Judá regua tetã mbovaipaarã ou,
jagua-tuvy nhe'ẽ ikuai atyrã rive omombyta aguã.

23 SENHOR, xee aikuaa avave rei ndoiporavo kuaai 'rãa oiko aguã,
oguata va'e ndoiporavo kuaai uguata aguã.

24 SENHOR, xembopaga teĩ ke aropo'aka peve'i, ndepoxya py e'ỹ, ovare
va'e'ỹ xee apyta e'ỹ aguã.

25 Yvy regua kuery ndekuaa e'ỹ va'e áry enhoẽ ndepoxya, nderery rupi
ojapukai e'ỹ va'e kuery áry. Mba'eta ha'e kuery ma omomba ma Jacó
kuery, omokanhymba ha'e hekoague ombovaipa.

SENHOR guexeve guarã ojapo va'ekue rupi e'ỹ ikuai re ijayvuague

11 1 Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

2 “Endu ke xereve guarã ajapo va'ekue re ayvu oĩ va'e, ha'e
emombe'u porã avakue Judá ha'e Jerusalém py ikuai va'e pe.

3 Ha'e vy aipo're: ‘Po rami SENHOR Israel kuery ruete ijayvu: Ayvu vaipy
oiko 'rã avakue kova'e ayvu xereve guarã ajapo va'ekue regua noendu
potai va'e.

4 Ha'e va'e ayvu ma peneramoĩ kuery pe xee aeja va'ekue Egito yvy gui
anoẽmba jave, ha'e tatakua ferro guigua gui. Ha'e vy aipoa'e va'ekue:
“Pendu ke xeyvu, ha'e pejapopa pendeivy ajapo uka va'e ha'e javi. Ha'e
rami vy 'rã xevyguia kuery pendekuai, ha'e rã xee ma aiko 'rã Penderuete.

5 Ha'e rami vy 'rã ajapo xeayvuague peneramoĩ kuery yvyrã kamby ha'e ei oata e'ỹa ame'ẽ aguã re, aỹ ojekuaa rami", ha'e va'ekue' ", he'i.

Ha'e ramo xee ambovai vy aipoa'e: "Ha'eve va'e, SENHOR!"

6 Ha'e gui SENHOR aipoe'ive ju xevy: "Emombe'u ke pova'e ayvu ha'e javi Judá regua tetã ikuai va'e, ha'e Jerusalém py tape ikuai va'e rupi. Ha'e vy aipo'ere: 'Pendu ke pova'e ayvu Nhanderuete guexeve guarã ojapo va'ekue regua, ha'e pejapopa', 'ere.

7 Mba'eta Egito vvy gui peneramoĩ kuery anoẽ guive kova'e ára peve xeayvu pende'vy ko'ẽ nhavõ, ko'ẽ rai guive aipoa'e: 'Pendu na xeayvu', ha'e.

8 Ha'e rami teĩ ha'e kuery noendu potai, ndojapyxakai. Ha'e rami 'rãgue py peteĩ-teĩ inhakã ratãa rupi ikuai. Ha'e rami rire ha'e kuery áry ambou ayvu vai xeayvuague ha'e javi, mba'eta ha'e kuery pe ajapo uka teĩ ndojapoi rire."

9 SENHOR aipoe'ive ju xevy: "Judá ha'e Jerusalém pygua avakue ma nhemi rupi jogueroayvu teko vai rupi.

10 Mba'eta yma tamoĩ kuery xeayvu re ndojapyxakaxeiague rami ae ju ikuai, ha'e rami vy amboae ramigua tuuete re ju ovapa ixupe ikuai aguã. Ha'e rami py Israel ha'e Judá kuery ma tamoĩ kuery pe xereve guarã ajapo va'ekue rupi e'ỹ ikuai."

11 Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i: "Ne'exa, ha'e kuery áry xee ambou 'rã mba'emo vai, ndoo jepe kuaai aguã rami. Xe'vy pe ha'e kuery o'apukai teĩ xee naendui 'rã.

12 Ha'e ramo Judá regua tetã ha'e Jerusalém py ikuai va'e ovapa 'rã tuuete ramigua kuery re, ha'e va'e pe heakuã porã va'e oapy ha'e o'apukai okuapy vy. Ha'e rami teĩ tuuete kuery ma neĩ peteĩve henda py ndogueraa jepei 'rã ikuai axya gui.

13 Mba'eta peẽ Judá pygua kuery, penderuete ramigua rive heta pereko, peteĩ-teĩ tetã py. Jerusalém tetã py voi peteĩ-teĩ tape py heta pejapo altar ojegarupy Baal peguarã rive heakuã porã va'e peapy aguã.

14 Ha'e nunga rupi ndee Jeremias, ejerureve eme ha'e kuery re, e'japukaive neĩ enhembo'eve eme, mba'eta xe'vy pe ha'e kuery o'apukai teĩ xee naendui 'rã heko vaiaty káuxa.

15 "Xe'vygua o'py rupi xerembiayvu oiko teĩ opa marã o'ejavya rupi rive. Ndee xerembiayvu, renhemboayvua ha'e xo'o reapy va'e ndeky'a'o 'rã ri ty'y ndereko vaia oĩ va'e gui? Ha'e rami va'e rire revy'a ete 'rãgue.

16 Nde'vy pe SENHOR 'Oliveira ipyau ha'e hi'a iporãve va'e' he'i va'ekue ri aỹ ma hevovo rei va'e kuery ndeyv'ýry omoendy ma tata, ha'e vy o'apypa 'rã nerakãgue.

17 Mba'eta xee SENHOR ixondaro reta va'e nenhot'ýare ae xeayvu ndere mba'emo vai ou aguã re. Ha'e nunga ma Israel ha'e Judá kuery o'áry ae ombou uka, Baal ra'angaa pe heakuã porã va'e o'apypa py xembopoxy vy rive."

Jeremias ojuka aguã re jogueroayvu nhemi okuapyague

¹⁸Ha'e kuery nhemi rupi jogueroayvua ma SENHOR xevy oikuaa uka rã aikuaa ma voi.

¹⁹Xee ma vexa ra'y'i ojukaa aguã katy heraapy rami ha'vepepa rei va'ekue, xerovai ojapo vai aguã re jogueroayvu okuapy teĩ xee ndaikuaai va'ekue. Ha'e rami vy aipoe'i okuapy: "Jajayapa ke vyvra h'a reve. Nhamomba okuave va'e kuery yvy gui, hery re na'ima'endu'aavei aguã rami", he'i okuapy.

²⁰Ha'e rã ndee ma SENHOR ixondaro reta va'e ha'vevea rami reikuaa pota, ha'e nhandepy'a re oĩ va'e rexapa va'e. Ha'e nunga rupi taexa ha'e kuery rembopaga rã, mba'eta ndevy pe aikuaa pota uka xereko re.

²¹Ha'e gui SENHOR ijayvu Anatote pygua avakue xejukaxe va'e re. Mba'eta ha'e kuery aipoe'i: "Ndeayvuve eme SENHOR rery rupi, orepo py ae rojuka e'y aguã", he'i xevy.

²²Ha'e ramo SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: "Ne'exa, xee ae 'rã ambopaga ha'e kuery. Ha'e ramo ipyaukue omano 'rã kyxe py, ta'y kuery, tajy kuery ma karuai gui 'rã omanomba.

²³Ha'e kuery va'e regua neĩ peteĩve ndoikovevei 'rã, mba'eta Anatote pygua avakue áry ambou 'rã mba'emo vai ambopaga vy."

Nhanderuete pe Jeremias oporanduague

12 ¹SENHOR, ndee ma ha'vevea rami meme 'rã xerereko nerenonde xee ajexa uka ramo. Ha'e rami avi ndevy pe aporandu ta rejoguerekoa re. Mba'e re tu heko vai va'e kuery ikuai porã? Mba'eta anhetẽ rupi e'y rei ikuai va'e pe mba'eve ndoikoi.

²Ha'e kuery ma ndee renhoty ramo hapo porã ha'e yvate 'rã, hi'a porãmba 'rã guive. Ndere ima'endu'a 'rã ojuru py rive, ha'e rã opy'a py ma ndegui mombyry 'rã ikuai.

³Ha'e rã xee ma ndee xekuaa porã. SENHOR, ndee xerexa vy reaã 'rã xepy'a py ndere apẽxaa oĩ va'e. Ha'e rã ha'e kuery ma eraapa vexa'i ojukaa aguã katy ogueraa va'e rami, emoĩmba na ojukaa ára pyguarã.

⁴Araka'e peve tu yvy nda'evei 'rã, ha'e nhuũndy rupi jai rogue ipirupa? Mymba ha'e guyra omanomba ha'e pygua kuery reko vaia káuxa. Ha'e rami teĩ ha'e kuery aipoe'i: "Ha'e ma ndoexai 'rã opaa py nhandere oiko va'e", he'i.

Nhanderuete ombovaiague

⁵"Ha'e rami avi avakue yvy rupi uguata va'e reve renha vy ri nekaneõ vy mba'exa 'rã tu renha kuaa kavaju árygua kuery reve? Peteĩ yvy mba'eve ndoikoia py ri rekyjea rendu vy mba'exagua 'rã tu rendu Jordão yakã yvýry ka'aguy re reo vy?"

r 12.5 Jordão yakã yvýry ka'aguy oĩ va'e re ma mymba inharõ va'e ikuai (49.19; 50.44).

⁶Mba'eta nderyvy ha'e nderu ro pygua kuery eteve voi nembo'a nhemixe okuapy. Ha'e kuery ae 'rã nderakykue monha okuapy ojavukai atã reve. Ha'e kuery re ejerovia eme, ndereve ijayvu porã'i merami teĩ."

Vvy mbovaipaare kuery ombopaga aguã re ijayvuague

⁷"Xee aeja ma xevygua oo, aeja xevy guarã va'ekue ha'e javi. Xerembiayvu voi amboaxa ma hovaigua kuery po py.

⁸Mba'eta xevygua kuery ma guary ka'aguy regua rami onhendu ratã xerovai. Ha'e ramo xee ndaipotavei ma.

⁹Ha'e rami vy xevy pe rã xevygua kuery ma peteĩ guyra vaikue pytãmba rei va'e rami ikuai, mba'eta amboae guyra te'ogue 'ua ou vy oipyxopa 'rã. Ha'e nunga rupi tapeo tema, peru mymba kuery inharõ va'e nhuũndy rupi ikuai va'e ho'upa aguã.

¹⁰Mba'eta joe opena va'e kuery mbovy e'ỹ ou vy ombovaipa xemba'e uvaty, opyrõmba xemba'ety re. Ha'e rami vy xevygua arovy'a va'ekue ma tekoe e'ỹa omombyta.

¹¹Ombovaipa ramo xevy pe ju ojavukai okuapy avave rei noipytyvõavei rã. Vvy ha'e javi rupi noiavei, ha'e va'e re opena va'erã ndoikoi ramo.

¹²Yvyty ita anho reia ha'e tekoe e'ỹ regua áry rupi ou imbovaipaarã kuery, mba'eta SENHOR guigua kyxe nhomokanhymba 'rã vvy apy peve, ha'e avave rei pe noiwei 'rã ikuai porã aguã.

¹³Ha'e rami vy trigo pemoaĩ teĩ juu rive ju pemono'õ. Pempa'epoa rupi penekane'õmba va'eri mba'eve rei ndapejoui. Mba'eve napemono'õi ma vvy peximba 'rã, pendere SENHOR poxya ou rire."

Mba'erã pa Nhanderuete nhombopagaa re ijayvua

¹⁴SENHOR aipoe'i: "Xevygua Israel kuery peguarã aeja va'ekue ma ijyvýry ikuai va'e heko vai va'e oipe'apa. Ne'exa, ha'e va'e kuery ma xee aipe'apa 'rã ijyvy gui, ha'e gui ha'e kuery mbyte gui araa jepe 'rã Judá kuery.

¹⁵Ha'e kuery aipe'apa ma rire amboaxy ju 'rã. Ha'e vy ajapo 'rã peteĩ-teĩ guekoa ha'e ovyvy katy ju ojevy aguã rami.

¹⁶Ha'e gui xapy'a rei xevygua kuery reko rami ha'e kuery voi ikuaixe 'rã, ha'e xerery rupi anho oura vy 'Anhetê ete SENHOR oikove va'e rery rupi aura' he'i 'rã okuapy, ymave rupi xevygua kuery Baal rery rupi oura aguã re ombo'e va'ekue ri. Ha'e rami rã ha'e kuery voi amoĩ 'rã xevygua kuery mbyte ikuai aguã.

¹⁷Ha'e rã peteĩ va'e regua noendu potai ri ramo xee aipe'a 'rã. Aipe'a vy amokanhymba 'rã", he'i SENHOR.

Ku'akuaa ajukue iporãve va'e guigua py mba'emo oikuaa ukaague

13 ¹SENHOR aipoe'i xevy: — Tereo, ejogua peteĩ ku'akuaa iporãve va'e. Ha'e gui ejeku'a jokua, yy py emoakỹ eme guive.

²Ha'e ramo SENHOR aipoe'iague rami vy ajogua ku'akuaa, ha'e ajeku'a jokua.

³Ha'e ramo mokoĩguea ma SENHOR oayvu xevy ombou vy aipoe'i:

⁴— Ejopy ju ku'akuaa rejogua ha'e rejeku'a jokuaague. Ha'e gui epu'ã, tereo Eufrates yakã katy, ha'e enhomi ha'e py peteĩ itakua py — he'i.

⁵Ha'e ramo SENHOR aipoe'iague rami vy aa vy anhomí Eufrates rembe re.

⁶Ha'e gui kueue ma ríre SENHOR aipoe'i ju xevy:

— Epu'ã, tereo ju Eufrates katy, ha'e ejopy ju ku'akuaa ha'e py anhomí uka va'ekue — he'i.

⁷Ha'e ramo Eufrates py aa vy yvy ajo'o vy anoẽ ju ku'akuaa anhomíague gui. Ha'e rã ku'akuaa hu'ũmba ma, ndovarevei ma mba'everã.

⁸Ha'e ramo SENHOR oayvu xevy ombou vy aipoe'i:

⁹“Po rami SENHOR ijayvu: Nami ae avi xee ambovaipa 'rã Judá ha'e Jerusalém pygua kuery onhemboyvate rei okuapya.

¹⁰Mba'eta ha'e kuery heko vai va'e vy noenduxeí okuapy xeayvu, inhakã ratãa rupi anho ikuai va'e, ha'e vy amboae ramigua tuuete kuery re ovapa, ixupe rive ikuai ha'e omboete aguã. Ha'e rami vy kova'e ku'akuaa rami 'rã ikuai mba'everã ndovarevei vy.

¹¹Mba'eta ku'akuaa avakue ku'a re oía rami avi xee voi aipota teĩ Israel ha'e Judá kuery xere ikuai xevy guarã, xerery oguerovy'a ha'e xemboete pavẽ aguã, va'eri ha'e kuery ma ndojapyxakai okuapy”, he'i SENHOR.

Hyrú ombo'ypaa py mba'emo oikuaa ukaague

¹²“Ha'e kuery pe emombe'u pova'e ayvu. SENHOR Israel kuery Ruete aipoe'i: 'Peteĩ-teĩ hyru tynyẽmba 'rã vinho', 'ere. Ha'e rã ha'e kuery aipoe'i 'rã ndevy: 'Ore kuery ndoroikuaa porãí ri ty'y hyru ikuai va'e vinho tynyẽmba aguã?' he'i 'rã okuapy.

¹³Ha'e rã ndee ju aipo're 'rã ha'e kuery pe: 'SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, kova'e yvy re ikuai va'e ha'e javi xee amonga'upa 'rã, huvixa kuery Davi renda openaaty py oguapy va'e, sacerdote, profeta kuery ha'e Jerusalém py ikuai va'e ha'e javi.

¹⁴Ambo'ypa 'rã joe-joe amombo vy, tuu ha'e ta'y kuery voi. Ndaraa jepei 'rã, amboaxya naendui 'rã, namboaxyi 'rã guive amokanhy e'ỹ aguã”, he'i SENHOR.' ”

Ojeko rerova ha'e ombopagaa aguã re ijayvuague

¹⁵Pendu ke, ha'e peikuaa pota. Penhemboyvate rei eme, mba'eta SENHOR ae ijayvu.

¹⁶Pemboete na SENHOR Penderuete, pytũ ombou e'ỹ aguã, ha'e yvy'ã vaikuea re pejeapi e'ỹ aguã, ha'e hexakãa pearõ 'rãgue py manoa 'ã ha'e pytũ reia anho ombou e'ỹ aguã.

¹⁷Mba'eta napendu potai ri ramo xepy'a py ajae'o nhemi 'rã penhemboyvate reia re. Xerexa ojae'o vaipa ete 'rã, xerexay vaipa ete 'rã, peẽ SENHOR rymba vexa'i kuery escravo-rã pendereraapaa ríre.

18 “Aipo'ere huvixa ha'e ixy pe: ‘Penhemo'yvyĩ'i ke, ha'e peĩ yvy py, mba'eta peneakã gui ho'a ma coroa penemboyvateague.

19 Mba'eta kuaray puku-a katy tetã ikuai va'e tynyẽmba ma mba'emo ra'ykue, ipe'arã ndoikoi guive. Judá kuery voi escravo-rã ogueraapaa ma, oipokuapaa heravy.

20 Pemaẽ kuaray ijapu'a'ia katy pexa aguã ou va'e. Aỹ ma mamõ tu ikuai vexa'i kuery ndevy apena uka va'ekue, iporãgue anho rereko va'ekue?

21 Mba'e 're 'rã tu neirũ kuery ikuai va'ekue ndere ipo'aka va'erã omoĩa ramo? Ndere haxy va'e nda'ipo'akai 'rã teve, kunha oikuavã'i ta va'e rami?

22 Ndejeupe ae ndeayvu vy “Mba'e re tu ha'e nunga ou xere?” 're 'rã. Ha'e rami vy reikuaa 'rã rejexavy paaty re ae ndeao oupia, ha'e rejexavai ete aguã rami reikoa.

23 Etiópia pygua kuery nda'u omboekovia kuaa 'rã ri opire, e'ỹ vy xivi voi nda'u omboekovia kuaa 'rã ri oparaa?^s Ha'e rami aguã nda'vei ramo ae peẽ kuery voi mba'emo vai pejapo va'ety vy ndapejapo kuaai 'rã iporã va'e.

24 Ha'e nunga rupi ha'e kuery amoã 'rã mba'emo pirukue yvytu tekoa e'ỹa guigua ogueraa va'e rami.

25 Ha'e nunga ae oiko 'rã pendere, pendevy guarã amoĩ 'rã, xegui penderexarai vy apu rive perovia rire', he'i SENHOR.

26 ‘Ha'e nunga rupi pendeao aupi uka 'rã peneakã áry peve, pexĩmbaa ojekuaapa aguã.

27 Mba'eta aexa ma yvy'ã ikuai va'e ha'e nhuũndy rupi ojeguarupy pejapo pekuapya. Ha'e va'e ma pendetavy reia, penhomoaruãa ha'e pendetavyxea rupi pendekuaia. Nda'vei ete 'rã pendevy, Jerusalém pygua kuery! Raka'e peve teri 'rã tu ndapejeka'a'oi?' he'i.”

Judá yvy re nda'okyvei puku-a re ijavyvague

14 1 Nda'okyvei puku jave SENHOR ombou ju oayvu Jeremias pe. Ha'e vy aipoe'i:

2 “Judá kuery ojae'opa okuapy, ha'e tetã rokẽ re nopenavei ma. Ojae'o reve oakã omboguejy yvy peve. Jerusalém py voi oja'apukai ratãve ovy.

3 Ha'e pygua ipo'akakueve omondouka 'rã guemimongakuaa kuery yy re. Ha'e rã ha'e va'e kuery ygua py oo vy yy ndojouvei vy yryru oguerojevypa rive ju 'rã. Onhemondyi ha'e ndoikuaavei rei vy onheakã ao'i 'rã jogueruvy.

4 Yvy re nda'okyvei ramo ikangypa. Ha'e nunga rupi mba'ety rupi omba'eapo va'e kuery onhemondyi rei reve 'rã onheakã ao'i okuapy.

5 Guaxu voi nhuũndy rupi ta'y vy oeja rive 'rã, jai rogue ndojouvei vy.

^s 13.23 Etiópia pygua ma kamba va'e. Ha'e gui ha'e kuery opire nomboekovia kuaaia rami avi nhande voi ndajapytu'u kuaai 'rã jajevyva gui.

⁶Mburika ka'aguy regua voi yvy'ã ita anho reia rupi ipoaẽ reve oetũ-etũ 'rã jagua-tuvy nhe'ẽ rami. Ndaexa pyxovei ma, nhuũ jipovei ramo.”

Jeremias jypy ojerure rã “Nda'evei” he'iaague

⁷Ha'e nunga rupi SENHOR, ore kuery orereko vaia anho roexa uka teĩ orepytyvõ ke nderery remboete ukaa rupi vy. Mba'eta ore ma nenhe'ẽ raxave va'ekue. Nderovai ae rojejavy va'e.

⁸Ndee ma Israel kuery oarõ okuapy va'e, ha'e ikuai axy jave heraa jepea reiko. Mba'e re tu ha'vy yvy mboae regua rami reiko, peteĩ oguata va'e pytũ oaxa aguã amboae rupi oo va'e rami reiko?

⁹Mba'e re tu ava ojopy xapy'a reipy rami reiko, ipy'a guaxuve va'eri jogueraa jepe kuaa e'ỹ va'e rami? Ha'e rã ndee SENHOR ma reĩ ae orembyte, ha'e ore ma nderery rupi oenoĩmby roiko. Orerepy e'ỹ eme.

¹⁰Ha'e ramo SENHOR ijayvu xeretarã kuery reko re. Ha'e vy aipoe'i: “Ha'e rami avi ha'e kuery ma oguata reixe vai 'rã, ndojejokoi 'rã oo aguã gui. Ha'e nunga rupi SENHOR ndoguerovy'avei vy ima'endu'a 'rã ha'e kuery reko vaiague re, ombopaga 'rãe ojejavyague re.”

¹¹SENHOR aipoe'ive ju xevy: “Ejerureve eme ha'e kuery amoingo porã aguã re.

¹²Mba'eta ha'e kuery okaru e'ỹ re ikuai teĩ xee naendui 'rã ojavukaia. Mymba ha'e mba'emo aju guigua oapy reve ome'ẽ va'erã ogueru teĩ xee ndarovy'ai 'rã. Ha'e rami 'rãgue py amomba 'rã kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue py.”

Teĩgue ju Jeremias ojerure ramo “Nda'evei” he'iaague

¹³Ha'e ramo xee aipoe'i:

— Ai SENHOR Xeruete! Ne'exa, profeta kuery ma aipoe'i va'ekue heta va'e kuery pe: “Ndoui 'rã kyxe revegua neĩ karuai. Ha'e rami 'rãgue py kova'e tekoo py ou 'rã pendekuai porã aguã anho”, he'i va'ekue — ha'e.

¹⁴Ha'e ramo SENHOR aipoe'i xevy:

— Profeta ramigua kuery ma apu rive omombe'u okuapy xerery rupi. Teĩgueve xee namboui, neĩ namombe'u ukai ha'e kuery pe, ha'e kuery pe ndaxeayvui guive. Ha'e kuery pendeivy omombe'u va'e ma oexa ra'u merami rivea, imba'ekuaa ramigua, ovare e'ỹ va'e rupi ikuaia, ha'e opy'a py onhembotavy ukaa rive.

¹⁵Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i profeta ramigua kuery re: “Xerery rupi omombe'u va'eri xee amombe'u uka ramo e'ỹ. Ha'e kuery ma 'Kyxe revegua ha'e karuai ndoui 'rã kova'e yvy re' he'i okuapy teĩ ha'e va'e profeta kuery ae 'rã kyxe ha'e karuai py opa.

¹⁶Mba'eta ijayvu renduare kuery karuai ha'e kyxe gui omano va'ekue retekue omombopaa 'rã Jerusalém py tape ikuai va'e rupi. Jipoi 'rã avave rei inhono porãarã: ha'e kuery, ta'yxy, ta'y ha'e tajy kuery reve. Mba'eta ha'e kuery áry ambou 'rã heko vaiague rekovia.

17“Ha'e gui ha'e kuery pe remombe'u 'rã po rami: 'Xerexay oẽ 'rã ara py ha'e pyávy. Ndpoytu'ui 'rã, mba'eta xeretarã kuery omoingo axya ramo ai haxy ete va'e py.

18Ha'e rami vy mba'ety rupi aa vy aexa kyxe py ojuka pyre. Ha'e rã tetã py ju aike vy aexa 'rã karuai gui omano va'ekue. Profeta ha'e sacerdote kuery oguata rei 'rã yvy re, oo aguã ndoikuaavei vy.' ”

Mboapykuea Jeremias ojerure rã “Nda'evei ae ma” he'iaague

19Ha'e rami avi rejapa ma teve Judá kuery? Ndepy'a py nderexaxevei teve Sião tetã? Mba'e re tu oremoingo axy oremonguera e'ỹ re?

Oremoingo porã ju aguã roarõ rokuapy va'eri iporã va'e ndoikoi ae. Rokuera aguã 'rãgue py ndorerekorãveia anho roendu.

20SENHOR, ore kuery ma roikuaa orereko vaia ha'e oreru kuery ojapo vaiague, mba'eta nderovai ae rojejavy va'e.

21Ha'e rami avi nderery remboete ukua rupi vy orereja eme. Mba'emo vai py ejao'i uka eme nerenda iporãve va'e. Nema'endu'a na orevy ndereve guarã rejapo va'ekue re, embovaipa eme.

22Mba'eta oiko 'rã teve mba'emo ra'angaa amboae regua kuery omboete va'e regua ombo'oky kuaa va'e? Ha'e rami e'ỹ vy yva ha'e ae ombou 'rã teve oky? Ha'e nunga moingoa ma ndee SENHOR Oreruete anho reiko. Ha'e nunga rupi ndegui ae roarõ oky, mba'eta ndee anho ha'e nunga ha'e javi mboua reiko.

15 1Ha'e ramo SENHOR aipoe'i xevy: “Moisés ha'e Samuel xerenonde ojerure va'e rire xepy'a re noĩ 'rãgue kova'e kuery amboaxy aguã. Toipe'apa ha'e kuery xerenonde gui, toopa.

2Ha'e gui ndevy pe ha'e kuery oporandu vy ‘Marã katy 'rã tu roo?’ he'i ramo aipore 'rã ha'e kuery pe: ‘Po rami SENHOR ijayvu: Omano va'erã kuery too omano aguã katy, ha'e rã kyxe py ojuka pyrã too kyxe revegua ikuaia katy, karuai pyguarã ma too karuaia katy, ha'e gui escravo-rã ogueraa pyrã ma ogueraa katy too.’

3Mba'eta SENHOR aipoe'i: ‘Xee ma irundy rupi 'rã ambopaga ha'e kuery. Kyxe py ojukaa 'rã, jagua kuery omoatã heravy 'rã, ha'e gui guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba inharõ va'e nhuũndy rupi ikuai va'e ma omondoropa vy ho'upa 'rã.

4Amboaxapa 'rã yvy regua kuery oexa vy onhemondyipa aguã, Ezequias ra'y Judá pygua huvixa Manassés Jerusalém tetã py ojapo vaiague ha'e javi káuxa.’ ”

5“Ha'e gui ndee Jerusalém, mava'e tu oiko 'rã nemboaxyarã? Mava'e tu ojao'o 'rã ndere? Mava'e tu ovaẽ 'rã reiko porã paa re oporandu aguã?

6Mba'eta rejepe'a xegui, nderakykue katy ju rejevvy vy. Ha'e ramo nderovai aupi 'rã xepo romomba aguã. Xekane'õ ma romboaxya py”, he'i SENHOR.

7“Ndeyvvy re tetã ikuai va'e rokẽ py ambogua uka yrupẽ py rami, amokanhy ta'y kuery, amomba xevygua kuery teĩ ikuaiaty gui ndojepe'ai.

8Ha'e pygua imeve'ỹ va'e hetave ye'ẽ rembe rupi ita ku'i ikuai va'e gui. Kuaray mbyte jave teĩ ambou kyrĩgue'i xy kuery mombaara. Ha'e kuery áry ambou xapy'a ojexavai ha'e okyje aguã teĩ.

9Sete opi'a kuery oguereko va'ekue ma omano xapy'a inhe'ẽ oata va'e rami, ara py teri teĩ ha'e kuery pe rã pytũmba ma. Oxĩmba, nda'vevei nho okuapy. Ha'e gui ha'e pygua okuave'i va'e ma amboaxapa kyxe revegua pe hovaigua kuery renonde”, he'i SENHOR.

Ojepegua profeta SENHOR ombopy'a guaxuve juague

10Nda'vevei ete xeivy, ha'e ha'i pe voi xekuavã'i rire, mba'eta ava opu'aa rei pyrã, pavẽ rei oguero'a rei va'erã oikuavã! Mba'eta xee nanhomborevei mba'emo hi'áryve ajopyve vy, amboae kuery voi naxemborevei ojopyve vy. Ha'e rami teĩ ha'e kuery peteĩ-teĩ ijayvu vai xere.

11Ha'e ramo SENHOR aipoe'i: “Ha'e gui anhetẽ xee romombaraete 'rã reiko porã aguã. Ha'e rã nderovaigua kuery ma ojexavai ha'e ikuai axya ára ajapo 'rã ndere onhemboja vy ojerure porã'i aguã rami”, he'i.

12“Ha'e gui amongue nda'u omopẽ kuaa 'rã ri ferro kuaray ijapu'a'ia katy gui ou va'e, e'ỹ vy overa va'e?

13Ha'e rami rã peẽ kuery romoingo axy 'rã pendeyvy jave rupi teko vai pejapoague re. Ha'e rami vy penemba'e rei-rei pemoi porã va'ekue hepy re'ỹ amboaxapa 'rã heraarã pe.^t

14Ha'e rami vy penderovaigua kuery pe xee rogueraa uka 'rã yvy peikuaa e'ya katy, mba'eta pende'áry xepoxya hendy ae ma, tata hendy va'e rami okai va'erã.”

15Ha'e gui SENHOR, ndee ma reikuaa. Ha'e rami avi nema'endu'a ke xere, xepytyvõ ha'e xerepy ke xerakykue monhaa kuery gui. Renhombaoxya rupi vy xereraa uka eme. Reikuaa ma roayvu vy ae ajejojai ukua.

16Ndeayvu ajou vy ha'u vyvoi. Mba'eta ndeayvu ma arovy'a va'e xekuraxõ mbovy'aarã, mba'eta nderery rupi anherenoĩ uka ramo, SENHOR Xeruede nexondaro reta va'e.

17Ha'e nunga rupi peteĩgueve ma voi aguapy va'e'ỹ teri ovy'a rei va'e kuery reve, ndarovy'ai guive. Ha'e rami 'rãgue py ndepo poyia xe'áry oĩ ramo xee ae'i aguapy ainy, mba'eta xee aendu va'e ma ndepoxya anho.

18Mba'e re tu haxy va'e aendu riae tema? Mba'e re tu xeai haxy riae oiny ndokuera reguai vy? Ndee nda'u xembotavy 'rã teve yy ramo'i typa vyvoi va'e rami?

19Ha'e ramo SENHOR aipoe'i xeivy: “Ha'e gui rejeko rerova ri ramo xee rogueru ju 'rã xerenonde rupi reiko aguã. Ovare e'ỹ va'e 'rãgue py ha'veva

^t 15.13-14 Apy ma judeu kuery pe ijayvu.

ramigua re anho ndeayvu ri vy reiko 'rã xeayvu mombe'uarã. Ha'e kuery regua toje'oi ndea katy, ha'e rã ndee ma ndereaxai 'rã ha'e kuerya katy. 20 Ha'e ramo ha'e kuery rovai xee romombaraete 'rã tetã kora overa va'e guigua rami. Ha'e ramo nderovai ha'e kuery opuã teĩ nda'ipo'akai 'rã ndere, mba'eta ndereve xee aiko 'rã ha'e kuery gui rogueraa jepe aguã. 21 Ha'e rami vy roipe'a 'rã heko vai va'e kuery po gui, rogueraa jepe 'rã ipy'a ratã va'e kuery po gui", he'i SENHOR.

Profeta ha'e ae'i oiko aguã re ijayvuague, heta va'e kuery oikuaa aguã

16 1 Ha'e gui SENHOR oayvu ombou ju xevy. Ha'e vy aipoe'i: 2 "Ejou eme ndera'yxyrã, ndera'y ha'e nderajy e'y aguã kova'e tekoa py", he'i.

3 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu kova'e tekoa py ta'y ha'e tajy kuery itui'i va'erã rekorã re, tuu ha'e ixy kuery rekorã re guive. Ha'e vy aipoe'i:

4 "Ha'e kuery omano 'rã mba'eaxy gui teĩ ndojae'oi 'rã, nonhono porãai 'rã guive. Yvy irürã rive 'rã opyta. Kyxe ha'e karuai py 'rã omano, ha'e he'ogue opyta 'rã guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba vvy rupigua rembi'urã."

5 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: "Eike eme omanogue re ojae'o okuapya py, ndepy'a vai eme, eronhemboaxy eme guive, mba'eta ha'e kuery gui aipe'a ma mby'a porã, ayvua ha'e amboaxya rupi aiko aguã", he'i SENHOR.

6 "Mba'eta kova'e vvy re omano 'rã yvatekueve ha'e vvyĩgueve. Ha'e va'e kuery ma ndojatyai 'rã, ndojae'oi 'rã, ha'e kuery re ipy'a vaia rupi nonhekyximba reiai 'rã, neĩ oakã nonhopiai 'rã guive."

7 Ojae'o va'e kuery pe ma nome'ëvei 'rã mbojape omanogue re ombopy'a porã ju aguã, neĩ peteive karo yy nome'ëai 'rã opo'o aguã regua, tuu e'y vy ixy omano rire teĩ.

8 Eike eme oo ngaru oikoa py, ha'e kuery reve reguapy vy rekaru ha'e rey'u e'y aguã."

9 Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete aipoe'i: "Ne'ëxa, peikove teri reve, ha'e pexaa py ae amombytu'u 'rã pevy'aa kova'e tekoa gui, peporaëia, ha'e omenda va'erã oguerovy'aa rupi oporaëia guive.

10 "Neretarã kuery pe remombe'u 'rã pova'e ayvu ha'e javi. Ha'e ramo ha'e kuery oporandu 'rã: 'Mba'e re tu SENHOR ha'e rami ete oremongyje nda'ëvei ete va'e py? Mba'e nunga py tu orereko vai ha'e rojejavy SENHOR Nhanderuete rovai?' he'i 'rã ndevy.

11 Ha'e ramo ndee rembovai 'rã: 'Mba'eta peneramoĩ kuery xerejapa', he'i SENHOR. 'Ha'e rami vy oje'oi amboae ramigua tuuete kuery re rive, ha'e

¶ 16.6 Hetarã omano rã amongue onhekyximba rei 'rã, ha'e'y vy oakã onhopi 'rã ipy'a vai vy (41.5; Ezequiel 7.18; Miquéias 1.16).

kuery pe ju ikuai vy ombojerovia aguã. Ha'e rã xee ma xerejapa okuapy, xeguigua lei rami voi nda'ikuaixei raka'e.

¹² Ha'e gui peẽ kuery ma peneramoĩ kuery ikuaiague gui pendereko vaive ju, mba'eta peneakã ratãa rupi peteĩ-teĩ pendekuai, xenheẽ rendu e'ỹ vy.

¹³ Ha'e nunga rupi kova'e yvy gui roipe'apa 'rã peteĩ yvy peẽ ha'e peneramoĩ kuery ndapeikuaaiague katy. Xee noromboaxyvei ramo ha'e py ju 'rã pendekuai amboae ramigua tuuete pe, ara py ha'e pyávy.' ”

¹⁴ SENHOR aipoe'ive ju: “Ha'e rami teĩ ne'exa, ou ma oiny ára, ‘Anhetẽ ete SENHOR oikove va'e Egito yvy gui Israel kuery oguenoẽ va'ekue rery rupi aura', ndapejeveia ára.

¹⁵ Ha'e rami 'rãgue py po rami 'rã peura: ‘Anhetẽ ete SENHOR oikove va'e kuaray apu'a'ia katy gui ha'e yvy jave rupi omondoukapaague gui Israel kuery ogueru va'ekue rery rupi aura', peje 'rã. Mba'eta xee ajapo 'rã pendeyvy katy ae ju pejevypa aguã rami, peneramoĩ kuery yvyrã ame'ẽ va'ekue py ae.”

¹⁶ SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, ambou reta 'rã pira mbo'aa kuery. Ha'e va'e kuery ma Judá regua kuery ae 'rã ombo'a. Ha'e va'e rire ma imba'ejuka va'e kuery ju 'rã ambou reta, pira mbo'aa kuery ojuka aguã vvyty ha'e vvy'ã ikuai va'e áry rupi, ita pa'ũ rupi guive ikuai va'e ojuka aguã.

¹⁷ Mba'eta aexa pota 'rã ha'e kuery ikuai ha'e javi rupi. Avave rei nonhemi 'rã xegui, gueko vai voi nonhomi 'rã aikuaa pota aguã gui.

¹⁸ Jypy'i ma ambopagave ete 'rã heko vaiague ha'e ojevavyague re, mba'eta xevyguá yvy omongy'apa rire mba'emo ra'angaa ojou vaipy peguare kuery re'ogue py, yvy xevy guarã va'ekue omonyẽmba ojeguarupy rive.”

¹⁹ Ha'e gui ndee SENHOR ma xemombaraetea reiko, ajexavaia ára anhemi aguã. Ha'e gui ndea py ou 'rã yvy regua kuery yvy apy guive. Ha'e vy aipoe'i 'rã okuapy: “Oreramoĩ kuery ma apu regua anho oguereko va'ekue, mba'emo ra'angaa ovare'ỹ va'e, iporã va'e noĩa.

²⁰ Ha'e gui avakue ha'e kuery ae nda'u ojapo 'rã ri nguueterã? Ha'e rami avi ha'e nunga ma tuuete e'ỹ ae guive”, he'i 'rã okuapy.

²¹ “Ne'exa, aỹ ha'e kuery pe aexa uka 'rã xembaraetea ha'e xepo'akapaa. Ha'e ramo ma ha'e kuery oikuaa 'rã SENHOR aikoa.”

Teko vai nhanembotavy ha'e nhanemokanhya re ijayvua

17 ¹ “Ha'e gui Judá kuery ojevavya ma ferro rakua py ipara oiny, diamante omboakua pyre py guive. Ha'e nunga ma ha'e kuery kuraxõ re ae ipara, ha'e altar ojapo va'ekue apy re guive.

² Ha'e va'e altar re ta'y kuery voi ima'endu'a 'rã, ha'e mba'emo ra'angaa vvyra hovana va'e guýry ha'e vvy'ã áry rupi omopu'ã imo'amy va'ekue re.

³ Ha'e gui ndee yvy mbyte vvyty repu'ã va'e, ndere mba'emo porã ha'e hepykueve oĩ va'ekue. Ha'e nunga ha'e javi ma jejavya káuxa amboaxa 'rã ipe'aarã pe, ombojeroviaaty ndee vvyty áry ikuai va'e guive.

4 Ndekáuxa ae oipe'apaa 'rã ndevy guarã ame'ẽ va'ekue. Ha'e ramo ajapo 'rã nderovaigua kuery pe reiko aguã rami yvy reikuaa e'ỹa re, xepoxya tata rami raka'e rã peve guarã remoendy rire."

5 SENHOR aipoe'i: "Aylvu vaipy 'rã ikuai avakue re rive ojerovia va'e. Ha'e kuery ma to'o imarã va'erã re rive ojerovia, ha'e opy'a py SENHOR gui mombyry ikuai.

6 Ha'e kuery ikuai 'rã jai rogue ha'e ae'i tekoa e'ỹa py henhoĩ va'e rami. Iporã va'e teĩ ndoexai 'rã, mba'eta tekoa e'ỹa py ae tema 'rã ikuai, yvy piru reia ha'e juky rive oĩa rupi, avave rei noĩaveia rupi.

7 Ha'e rã aylvu porãmbý 'rã ikuai SENHOR re ojerovia ha'e SENHOR oarõ oikovy va'e.

8 Mba'eta ha'e kuery ikuai porã 'rã yy yvýry yvyra onhotỹ mbyre rami. Hapo yakã'i peve oo ramo ndokyjei 'rã haku gui. Hogue ma hovy porã riae 'rã. Nda'okyveia ára teĩ nda'ipirui 'rã, ndai'a e'ỹi 'rã guive.

9 "Ha'e gui avakue py'a ma opa mba'e gui nhombotavypave ha'e nda'evei va'e ae. Mava'e nda'u oikuaa 'rã?

10 Xee SENHOR ae aikuaa pota 'rã ipy'a re, xee ha'ã 'rã guive onhembopy'aa, oikoague rekovia ame'ẽ aguã, peteĩ-teĩ oikoague rami ae.

11 Inambu pytã ngupi'a ae e'ỹ omboaku-a rami avi ha'eva rami e'ỹ ojoupave va'e. Ha'e kuery oikove teri reve ha'e nunga oipe'apaa xapy'a 'rã, ha'e gui opaa py hi'arandu e'ỹ va'e 'rã ikuai."

Nhanderuete oepy aguã re Jeremias oiapukaiague

12 Ore rombojerovia atyrã ma hexakãmba ha'e iký'a e'ỹ va'e, jypy'i guive yvate ete va'e oĩ.

13 Ndee SENHOR ma Israel kuery oarõ okuapy va'e reiko. Ha'e rã nderejaare kuery ma oxĩmba va'erã meme.

"Tá, xegui ojepe'a va'e rery ma yvy py rive 'rã ipara oiny, SENHOR yy marã e'ỹ me'ẽa oeja rire", he'i.

14 SENHOR, xemonguera ke akuera ete aguã. Xereraa jepe ke aa jepe ete aguã. Mba'eta ndee anho rogueroporai.

15 Ne'exa, xevy pe ha'e kuery aipoe'i 'rã okuapy: "Mamo tu oĩ SENHOR aylvu? Tojeupity vyvoi!" he'i okuapy.

16 Xee ndajepe'ai ndevygua kuery re apenaa gui, ikuai axy ára ou rã ndaexaxeĩ teĩ. Ndee ma reikuaa. Xeayvu xejuru gui oẽ va'e voi reikuaapa.

17 Enhemoingo eme xemondyiarã, mba'eta nda'eveia ára ma ndere anho 'rã anhemi.

18 Xeavyky reia kuery toxĩmba, ha'e rã xee ma taxĩmba eme. Ha'e kuery tonhemondyipa, ha'e rã xee ma tanhemondyi eme. Ha'e kuery áry ae embou ára vai, ha'e emokanhymba jevy-jevý.

Sábado ára omboetea aguã re ijayvuague

¹⁹SENHOR aipoe'i xeivy: “Tereo, epu'ã e'amy ha'e kuery retã rokẽ py, Judá pygua huvixa kuery oike ha'e oëaty py, ha'e Jerusalém tetã rokẽ ikuai va'e ha'e javi yvýry.

²⁰Ha'e vy aipo'ere 'rã ha'e kuery pe: ‘Peẽ Judá pygua huvixa kuery, pendu ke SENHOR ayvu, Judá ha'e Jerusalém pygua kuery kova'e okẽ rupi peike va'e ha'e javive.’

²¹Po rami SENHOR ijayvu: Peẽ kuery peikove pukuxe vy sábado ára pevovive eme mba'emo, peroike eme guive Jerusalém tetã rokẽ rupi.

²²Sábado ára penoëve eme voyi pendero gui, mba'eve pejapo eme guive. Ha'e rami 'rãgue py pemboete 'rã sábado ára, peneramoĩ kuery pe ajapo ukaague rami vy.

²³Ha'e rami teĩ ha'e kuery ma xeayvua re nopenai vy ndojapyxakai raka'e. Ha'e rami 'rãgue py inhakã ratã okuapy xeayvua noendu potai vy, onhemo'arandu uka e'ỹ aguã.

²⁴“ SENHOR ijayvuve ju: Ha'e rã peẽ kuery ma pendu ke xeayvua, ha'e pemboete sábado ára, tetã rokẽ rupi voyi peroike ve'ỹ ha'e mba'eve pejapo e'ỹ aguã.

²⁵Ha'e rami ri ramo kova'e tetã rokẽ rupi oike nho 'rã penderuvixave kuery guembiguaĩ yvatekueve reve, tenda Davi openaaty áry oguapy va'erã. Guembiguaĩ kuery yvatekueve reve 'rã oaxa jogueruvy karóxa py, ha'e kavaju áry, avakue Judá ha'e Jerusalém pygua kuery reve. Ha'e rami rire kova'e tetã py ikuai 'rã raka'e rã peve.

²⁶Ha'e gui oupaa 'rã Judá regua tetã ha'e Jerusalém yvýry rupi ikuai gui, Benjamim yvy, yvy reia ha'e yvy'ã reia kuaray puku-a katy gui. Ha'e rami vy ogueru 'rã mymba oapy reve ome'ẽ va'erã, mba'emo aju guigua ha'e heakuã porã va'e, SENHOR oguerovy'aa rupi ome'ẽ aguã ixupegua opy.

²⁷Ha'e rami avi napendu potai vy sábado ára napemboetei ramo, xapy'a rei sábado ára Jerusalém tetã rokẽ rupi voyi peroike ramo tata py apypa 'rã okẽ ikuai va'e. Ha'e va'e tata omomba 'rã Jerusalém py huvixa ro ikuai va'e, ndoguevei 'rã guive.”

Mba'emo ryrũ nhae'ũ guigua re ijayvuague

18 ¹Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

²— Epu'ã ke, tereo nhae'ũ gui mba'emo apoa ro py. Ha'e py ma rendu 'rã xeayvu — he'i.

³Ha'e ramo aa nhae'ũ gui mba'emo apoa ro py. Ha'e py ama'ẽ rã ha'e va'e omba'eapo oiny ojere va'e áry.

⁴Ha'e gui mba'emo ryrurã nhae'ũ gui ojapo va'ekue ivaipa ramo ha'e va'ekue gui amboae ju ojapo ha'e ae oipotaa rami.

- ⁵ Ha'e ramo SENHOR oayvu ombou xevy.
- ⁶ Ha'e vy aipoe'i: "Upe va'e nhae'ũ gui mba'emo apoa ojapoa rami ha'eve xee voi peẽ Israel kuery roguereko aguã. Ne'exa, ipo py yapo oĩ va'e rami peẽ Israel kuery voi xepo py peĩ.
- ⁷ Mba'eta peteĩ regua e'ỹ vy peteĩ tetã re mba'e xeayvu 'rã aipe'apa aguã, aity ha'e ambovaipa aguã re.
- ⁸ Ha'e rami teĩ ha'e kuery gueko vai gui ojeko rerova ri ramo xee voi amboae rami 'rã areko, mba'emo vai ambou aguã re anhembopy'aague rami ve'ỹ.
- ⁹ Ha'e rami avi peteĩ regua e'ỹ vy peteĩ tetã re xeayvu 'rã amombaraete ha'e anhotỹ aguã re.
- ¹⁰ Ha'e ramo xapy'a rei ha'e kuery ma xerenonde rupi teko vai rupi tema 'rã ikuai xeayvua noendu potai vy. Ha'e ramo xee amboae rami 'rã areko amoingo porã aguã re anhembopy'aague rami ve'ỹ.
- ¹¹ Ha'e nunga rupi aỹ ma ndeayvu ke Judá regua avakue ha'e Jerusalém pygua kuery pe. Ha'e vy aipoe' re 'rã: 'Po rami SENHOR ijayvu: Ne'exa, xee ma ambou ta mba'emo vai, peẽ kuery rovai aiko aguã re anhembopy'a rire. Ha'e nunga rupi aỹ peteĩ-teĩ pejeko rerova na ha'eve'ỹa rami pendekuaia ha'e mba'emo vai pejapoa gui,' re 'rã.
- ¹² Ha'e rami teĩ ha'e kuery aipoe'i 'rã: 'Nda'evevei ae ma teve, mba'eta ore kuery ma orekuaive tema 'rã ore ae roipotaa rami. Peteĩ-teĩ roiko 'rã orekã ratãa rupi, orereko vaia rami ae', he'i 'rã okuapy.
- ¹³ "Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i: 'Peporandu na aỹ amboae regua kuery ikuai rupi mava'e pa ha'e nunga oenduague re. Mba'eta ha'e ramigua ete Israel kuery ojapo va'ekue!
- ¹⁴ Ha'e gui Líbano yvyty re itaova oĩ va'e áry yro'y apĩ oĩaty gui nda'u okanhy 'rã ri? Tyrã pa tupa 'rã ri yro'y rykukue mombyry guigua?"
- ¹⁵ Any, teĩ xeivygua kuery ma hexaraipa okuapy xegui. Ha'e rami vy mba'emo ra'angaa pe rive oapy 'rã okuapy heakuã porã va'e. Ha'e nunga ma ojapo tape yma guare rupi ikuai vy onhepyxangapa aguã rami, tape joja e'ỹa rupi ju oje'oi aguã,
- ¹⁶ ha'e kuery yvy nhomondyipaarã opyta aguã rami, ha'e amboae kuery ojojai rei aguã rami. Mba'eta ha'e rupi oaxa va'e kuery onhemondy'i vy ombovava 'rã oakã.
- ¹⁷ Mba'eta yvyty kuaray oua katy gui ou va'e py amoaĩmba 'rã hovaigua kuery renonde rupi. Ha'e kuery ikuai axya ára aexa uka 'rã xekupe, xerova e'ỹ.' "

Ngovaigua kuery rovai profeta ojerureague

- ¹⁸ Ha'e ramo aipoe'i okuapy: "Peju ke, mba'emo jajapo Jeremias rovai. Mba'eta oiko riae 'rã lei rupi sacerdote ha'e hi'arandu va'e

---

¶ 18.14 Líbano rery ma "Yvyty xiĩ va'e" 'ea, yvate etea py yro'y ojekuaa riae ramo. Ha'e gui yro'y rykukue oxyry ouvvy vy oata e'ỹ re omoakỹ 'rã ha'e va'e yvy.

nhanemongetaarã, ha'e profeta ayvu omombe'u va'erã. Peju na, nhamoĩ vai ayvu py, ijayvua nhaendu ve'ỹ aguã", he'i okuapy xere.

¹⁹Ha'e gui SENHOR, emaẽ na xere, ha'e endu pota xere ijayvu rei va'e kuery ijayvua.

²⁰Iporã va'e re omboekovia 'rã teve ha'evẽ'ỹa ramigua? Mba'eta ha'e kuery ojo'o vvykua xenhe'ẽ ombo'a aguã. Nema'endu'a ke nerenonde xee ajexa ukaague re, mba'eta ha'e kuery remoingo porã aguã re ajerure va'ekue, rejou vai aguã re'ỹ.

²¹Ha'e nunga rupi ha'e kuery ra'y kuery emboaxa karuai pe, ejapo ke ta'y kuery karuai ha'e kyxe py omano aguã rami. Tove ta'yxy kuery gui toipe'apaa imemby kuery, imeve'ỹ va'e ta'ikuai. Tove ime kuery tomanomba mba'eaxy gui. Ha'e gui kunumigue ma joe opu'ãa py tojukapaa kyxe py.

²²Ha'e kuery re opu'ã va'erã kuery rembou xapy'a ramo tojapukai okuapy ngoo gui. Mba'eta ha'e kuery vvy ojo'o okuapy rire xejopy aguã, xepy rupi ojokua nhuã xembo'axe vy.

²³Ha'e rã SENHOR, ndee reikuaa ae ma xejukaxe vy nhomongeta okuapya ha'e javi. Eperdoa eme ha'e kuery reko vaiague re, embogue eme ojevavyague nerenonde gui. Nerenonde ojexa uka vy to'apa. Ndepoxya ára py embopaga ke.

Yryru ombovo aguã re ijayvuague

19 ¹SENHOR aipoe'i: "Tereo, ejogua peteĩ yryru nhae'ũ gui ojapo pyre. Nderupive eraa avi neretarã kuery regua ha'e sacerdote regua nhomongetaa kuery.

²Tapeo Hinom ra'y rekoague vvyugua py, nhae'ũ gui mba'emo apoa rokẽ katy. Emombe'u ha'e py ndevy amombe'u uka va'e.

³Ha'e vy aipo're 'rã: 'Judá pygua huvixa kuery ha'e Jerusalém py pendekuai va'e, pendu ke SENHOR ayvu. Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: Ne'exa, kova'e tekoa áry ambou 'rã mba'emo vai. Ha'e ramo ha'e nunga oendu va'e ha'e javi nhemondyi gui ijapyxa nhe'ẽmba 'rã.

⁴Mba'eta ha'e kuery xerejapa vy omongy'apa rei kova'e tekoa, nguete mboae pe heakuã porã va'e oapy vy, ha'e nunga peteĩgueve oexa va'e'ỹ teri, tuu kuery, neĩ Judá pygua huvixa kuery voi. Ha'e vy kova'e tekoa ha'e javi rupi omoẽ okuapy heko porã va'e ruguy.

⁵Ha'e vy vvy'ã ikuai va'e áry rupi ojapo okuapy Baal ra'angaa mbojerovia atyrã, tata py gua'y kuery oapy aguã Baal pe ome'ẽ vy. Teĩgueve ma ha'e ramigua ajapo uka va'e'ỹ, ha'e rami aguã re ndaxeayvui, neĩ nanhembopy'ai guive.

⁶Ha'e nunga rupi ou ma oiny ára kova'e tekoa pe neĩ "Tofete", neĩ "Hinom ra'y rekoague vvyugua" 'ea ve'ỹ aguã. Ha'e rami 'rãgue py "Yvyugua jojukapaaty" 'ea 'rã, he'i SENHOR.

7Mba'eta kova'e tekoa py ambovaipa 'rã Judá ha'e Jerusalém pygua kuery nhomongetaague, ajapo 'rã kyxe gui ho'apa aguã rami ngovaigua kuery renonde, ijukaxea kuery po py. Ha'e vy he'ogue amboaxa 'rã guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba vvy rupi ikuai va'e rembi'urã.

8Kova'e tetã amoi' 'rã nhomondyipaara, amboae kuery ojojai rei aguã. Ha'e rupi oaxa va'e ha'e javi onhemondyi vy ojojai rei 'rã, ha'e kuery re ha'e rami ete mba'emo vai oiko rire.

9Hovaigua ijukaxea kuery ojokopa vy omoingo axy ramo ajapo 'rã ha'e kuery gua'y kuery ha'e guajy kuery ro'okue ho'u aguã rami, ha'e petei-teĩ ho'u 'rã oirũ ro'okue', re 'rã.

10“Ha'e ramo avakue nderupive oo va'ekue oexaa py rembovo 'rã yryru.

11Ha'e vy aipo're 'rã ha'e kuery pe: ‘Po rami SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Gui rami xee amomba 'rã kova'e kuery ha'e kova'e tetã, yryru nhae'ũ gui ojapo pyre ombova rire ndojeapoveia rami avi. Ha'e ramo hetekue ojatya 'rã Tofete py, amboae henda py ojatya aguã jipoi ramo.

12Ha'e rami ae ajapo 'rã kova'e tekoa re, ha'e py ikuai va'e kuery re guive”, he'i SENHOR. “Kova'e tetã amombyta 'rã Tofete ramigua ete.

13Mba'eta Judá pygua huvixave kuery ha'e Jerusalém pygua kuery ro ha'e javi ma Tofete rami avi 'rã ha'eve'ỹ va'e meme, yva re ikuai va'e pe heakuã porã va'e oapyague ha'e amboae tuuete pe vinho onhoëague guive”, he'i.’ ”

14Ha'e gui Tofete py SENHOR ayvu omombe'u aguã omondoukaague gui Jeremias ojevvy vy opu'ã ho'amy SENHOR pegua oo roka py. Ha'e vy aipoe'i heta va'e kuery ha'e javi pe:

15“Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: Ne'exa, kova'e tetã ha'e tekoa'i ikuai va'e áry ambou 'rã mba'emo vai xeyvuague ha'e javi, mba'eta xeyvu noenduxe'i vy inhakã ratãmba rire.”

Profeta Jeremias jokuare re ijayvuague

20 1Ha'e va'e ayvu Jeremias omombe'u rã sacerdote Imer ra'y Pasur oendu. Ha'e va'e ma SENHOR pegua oo pygua ruvixa oiko.

2Ha'e vy Pasur profeta Jeremias oinupã uka ma vy ipy ojokua uka vvyra re. Ha'e va'e ma oi Benjamim regua okẽ yvatevea py, SENHOR pegua oo vvyry. Ha'e gui ko'ëgue ma Pasur ojora ju Jeremias vvyra gui.

3Ha'e ramo ixupe Jeremias aipoe'i:

— SENHOR nanemboeryvei ma 'rã Pasur, ha'e rã “Jovaive-ive re nhomongyje reia” he'ia anho.

4Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: “Ne'exa, xee rojapo 'rã ndee ae renhemongyje aguã rami, neirũ kuery ha'e javi pe guive. Mba'eta rexa py ae hovaigua kuery ojokapa 'rã kyxe py. Judá vvy ha'e javi amboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa po py. Ha'e ramo ogueraapa 'rã Babilônia katy escravo-rã, kyxe py ojuka 'rã guive.

⁵Kova'e tetã py perekopa va'ekue amboaxa avi 'rã, pamba'eapoa gui pejoupa va'ekue ha'e hepykueve ha'e javi. Tá, Judá regua huvixa kuery omoĩ porã va'ekue ha'e javi amboaxa 'rã hovaigua kuery po py. Ha'e ramo ha'e kuery oipe'apa 'rã heravy Babilônia katy.

⁶Ha'e gui ndee Pasur ndero py ikuai va'e ha'e javi reve penembo'a vy pendereraapa avi 'rã. Ha'e ramo Babilônia tetã katy 'rã peo. Ha'e py ma pemanomba 'rã, pendeatya 'rã guive: ndee ha'e neirũ kuery ha'e javi, ha'e va'e kuery pe ayvu porã merami rive remombe'ua va'ekue reve."

Profeta iporiau reia rupi ijayvuague

⁷SENHOR, guĩ rami aiko aguã re ndeayvu ramo aiko. Xegui nembaraeteve va'e vy ndepo'aka. Ha'e ramo ko'ẽ nhavõ ombojaru reipy aiko. Ha'e kuery va'e regua peteĩ-teĩ xejojai rei 'rã okuapy.

⁸Mba'eta ajapukai ha'e xeayvu atã reve anho amombe'u aikovy remokanhy ha'e rembopaga aguã regua. Ha'e rami py ndee SENHOR ayvu káuxa aiko ovare e'ỹ va'e ha'e omoximba pyrã, ko'ẽ nhavõ.

⁹Ha'e gui anhembopy'a vy "Ha'e nunga namombe'uvei, ndaxeayvuvei ma 'rã hery rupi", ha'e teĩ xekuraxõ re ndeayvua hendy 'rã tata rami, xekãgue mbyte tata omboty pyre rami hendy. Ha'e ramo aiko axy vaipaa py xekane'õ ma, narombaraetevei ma 'rã guive.

¹⁰Mba'eta mbovy rei e'ỹ aendu ijayvu rei rã: "Jovaive-ive re nhomongyjea! Pendeayvu na hexe, nhandeayvu na!" he'i va'e. Xerayvu ete va'ekue eteve voi anhepyxanga aguã oarõ vy aipoe'i 'rã okuapy: "Onhembotavy uka ramo nhandepo'aka 'rã hexe, ha'e vy jajepy 'rã", he'i okuapy.

¹¹Ha'e rami teĩ SENHOR ma xereve oiko joe opu'ã va'ety ipo'akapa va'e rami. Ha'e ramo xeavyky reia kuery ae 'rã onhepyxangapa, nda'ipo'akai 'rãe. Ha'e kuery oximba ete 'rã. Hi'arandu rupi e'ỹ ikuai rire ha'e kuery re ou 'rã oximba aguã raka'e rã peve guarã, ha'e va'e re ndaexaraivei 'rã.

¹²Ha'e gui ndee SENHOR ixondaro reta va'e, rexa 'rã heko porã va'e, reikuaa pota 'rã jopy'a ha'e nhokuraxõ re oĩ va'e re. Tove xee taexa ha'e kuery re repu'ã rã, ndepo py xerekove amboaxa rire.

¹³Peporaie ke SENHOR pe, perovy'a SENHOR, mba'eta ojexavai rei va'e nhe'ẽ ogueraa jepe ojavvyky rei va'e kuery po gui.

Jeremias itui'iaque ára re ijayvu vaiague

¹⁴Ayvu vaipy toiko xetui'iaque ára. Togueroayvu porãa eme ha'i xekuavã'iaque ára.

¹⁵Ayvu vaipy toiko xeru pe ava ha'e nunga momb'e'uaire, ovy'a ete reve "Itui ma ndera'y", he'i va'e.

¹⁶Tove ha'e va'e ava toiko tetã SENHOR omboaxy e'ỹ re ombovaipa va'ekue rami. Ko'ẽmba jave toendu ojapukai va'e, ha'e rã kuaray mbyte jave ma taevovo rei.

17Mba'e re tu Nhanderuete ndaxejukai raka'e xeryru'i pyve? Mba'e re tu ha'i ryepy aĩ reve norenhono porãai raka'e? Ha'e'ỹ vy raka'e rã peve ndaye guaxu'i ma voi va'e rire.

18Mba'e re tu xeryru'i gui aẽ raka'e amba'eapo ha'e xeporiaua aendu aguã rive, ha'e aikoa ára opa peve axĩmba aguã?

Nabucodonosor Jerusalém tetã ombovaipa aguã re ijayvu ma voiague

21 1Jeremias pe SENHOR oayvu ombou va'ekue, mba'eta huvixa Zedequias ombou Malquias ra'y Pasur ha'e Maaséias ra'y sacerdote Sofonias aipoe'i aguã:

2“Eporandu na SENHOR pe orere, mba'eta Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ou orere opu'ã aguã. Xapy'a rei SENHOR orepytyvõ 'rã hexa pyrã ojapo vy, oreá gui oreroaigua kuery ojepe'a aguã”, he'i.

3Ha'e ramo Jeremias aipoe'i ha'e kuery pe: “Po rami pendeayvu 'rã huvixa Zedequias pe.

4Po rami SENHOR Israel kuery Ruete ombovai: Ne'exa, xee ajapo 'rã tembiporu joe opu'ã pygua pendepo py pereko va'e penderovai ju oiporua aguã rami. Mba'eta peneretã kora rovai Babilônia pygua huvixa ha'e caldeu kuery re pepu'ã aguã py tembiporu peiporu va'ekue xee ajapo 'rã peneretã mbyte ju omboatypaa aguã rami.

5Xee ae apu'ã 'rã peẽ kuery rovai xepo aupi vy xepo'akaa aexa uka reve, xepoxya, rojou vaia ha'e rombopaga etea rupi.

6Ha'e rami vy kova'e tetã pygua kuery ajukapa 'rã, avakue ha'e mymba kuery guive. Mba'eaxy vaikue gui 'rã omanomba.”

7SENHOR aipoe'ive ju: “Ha'e va'e rire ma amboaxa 'rã Judá pygua huvixa Zedequias hembiguai kuery reve. Kova'e tetã pygua kuery mba'eaxy gui, kyxe ha'e karuai gui nomanombai va'ekue ha'e javi amboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py, hovaigua ijukaxea kuery po py guive. Ha'e ramo ojukapa 'rã kyxe py. Ndojuka e'yi 'rã, noendui 'rã nda'evei nhóa neĩ omboaxya.

8“Ha'e gui heta va'e kuery pe ju aipo're 'rã: ‘Po rami SENHOR ijayvu: ‘Ne'exa, penerenonde amoĩ 'rã tape tekove katy oo va'e, ha'e manoa katy oo va'e guive.

9Kova'e tetã py opyta va'ekue omanomba 'rã kyxe py, karuai e'ỹ vy mba'eaxy gui. Ha'e rã caldeu kuery tetã jokopaa va'e pe ojereraa uka va'e ma oikove 'rã, guekove ogueraa jepe uka 'rã.

10Mba'eta kova'e tetã katy xerova ha'amy mba'emo vai ambou aguã, iporã va'e e'ỹ”, he'i SENHOR. “Ha'e rami vy amboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa po py oapypa aguã”, 're 'rã.”

11“Ha'e gui Judá pygua huvixa ro pygua kuery pe ju aipo're 'rã: ‘Pendú ke SENHOR ayvu.

12Davi ramymino kuery, po rami SENHOR ijayvu: “Aje'ive reve peikuaa pota na anhetẽ rupi, peraa jepe ikuai axy va'e imoingo axya po gui,

xepoxya tata rami hendy e'ỹ aguã ha'leve'ya rami rei pendekuaia rovai, imboguearã oiko e'ỹ re."

¹³ SENHOR aipoe'i: "Ne'lexa, peẽ yvyugua pygua ha'e ita guaxu nhuũndy reia mbyte oĩ va'e rami pepu'ã va'e kuery, xee ma pendovaigua aiko. Peẽ kuery aipopeje: 'Mava'e tu ou 'rã nhanderovai?' ha'e 'Mava'e tu oike 'rã nhanderekoa py?' peje teĩ penderovaigua aiko.

¹⁴ Ha'e rami vy rombopaga 'rã pendekuaiague re. Peneretã re amoendy 'rã tata, ka'aguy re rami avi. Ha'e va'e ma pendeyv'rykue ha'e javi 'rã omomba", he'i SENHOR.' "

Judá pygua huvixa ro pygua kuery rovai ijayvuague

22 ¹ SENHOR aipoe'i: "Tereo ke Judá pygua huvixa ro py, ha'e emombe'u pova'e ayvu ha'e py.

² Ha'e vy aipo're 'rã: 'Ndee Judá pygua huvixa, tenda Davi openaaty py reguapy va'e, endu ke SENHOR ayvu, nerembiguai kuery ha'e ndevyguia kuery kova'e okẽ rupi oike va'e ha'e javi reve.

³ Po rami SENHOR ijayvu: "Pejoguereko ke anhetẽ rupi, pepena porã. Ojexavai va'e peraa jepe imbojexavai reia kuery po gui. Pembojexavai rei eme amboae yvy regua, neĩ tyre'ỹ ha'e imeve'ỹ va'e. Emoẽ eme heko porã va'e ruguy kova'e tekoa re.

⁴ Mba'eta pova'e ayvu pejapo ete ramo kova'e okẽ rupi oike nho 'rã huvixa kuery tenda Davi openaaty py oguapy va'erã, karóxa py ha'e kavaju áry, guembiguai ha'e ojepegua kuery reve.

⁵ Ha'e rã pova'e ayvu napenduxeĩ ramo xee ae rery rupi 'rã aura kova'e oo ombovaipa pyre rive amombyta aguã re", he'i SENHOR.' "

⁶ Mba'eta po rami SENHOR ijayvu Judá pygua huvixa ro re: "Ndee ma Gileade ha'e Líbano yvyty apyte rami ajou porã va'eri anhetẽ rojapo 'rã tekoague rive, tetã oĩa ve'ỹ aguã rami."

⁷ Nderovai ambou 'rã nemombaarã. Ha'e ramo peteĩ-teĩ guembiporu reve ou vy ojayapa 'rã yary reiporavo va'ekue, ha'e vy omombo 'rã tata py.

⁸ Ha'e rami rire pavẽ regua kova'e tetã rupi oaxa vy peteĩ-teĩ aipoe'i 'rã oirũ pe: 'Mba'e re tu SENHOR guĩ rami ete ojapo kova'e tetã guaxu re?' he'i 'rã.

⁹ Ha'e ramo ha'e kuery pe ombovaia 'rã: 'Mba'eta ojepe'apa rire SENHOR nguete guexeve guarã ojapo va'ekue gui, ha'e amboae ramigua tuete ombojerovia, ha'e ixupe rive ikuai rire.' "

w **22.6** Gileade ha'e Líbano yvyty apyte re ikuai yvyra tuvixakueve anho, yary, ha'e nunga. Ha'e gui huvixave ro pe "Oo Líbano regua ka'aguy guigua" 'ea (1 Reis 7.1-7). Ha'e gui versículo 23 py ma huvixave pe ae "Líbano pygua, yary guigua py ndero va'e" 'ea.

Judá pygua huvixa Salum rovai ijayvuague

¹⁰Pejae'o eme huvixa omano va'ekue re, penhendu eme. Ha'e rami 'rãgue py pejae'o vaipa ete 'rã ta'ykue ogueraa pyre re. Mba'eta ha'e va'e ma ndojevyvei 'rã, ndoexavei 'rã yvy itui'iaque.^x

¹¹Mba'eta SENHOR ijayvu Josias ra'y Judá pygua huvixa Salum, nguu Josias rekovia oĩ va'ekue re, kova'e tekoa gui oipe'a pyre re guive. Ha'e vy aipoe'i: "Ndojevyvei ma 'rã apy.

¹²Ha'e rami 'rãgue py escravo-rã ogueraa ague py ae 'rã omano. Ndoexavei 'rã kova'e yvy", he'i.

Judá pygua huvixa Jeaquim rovai ijayvuague

¹³"Nda'evei ete 'rã anhetẽ rupi e'ỹ joguerekoa rupi ngoo ojapo va'e, jokorea rupi ngoorã ojapo aguã mba'emo ojou va'e pe. Ha'e va'e ma ojeupegua kuery omomba'epo teĩ ndopagai, omba'epoague repy nome'ei va'e.

¹⁴Mba'eta aipore: 'Xerorã ajapo 'rã tuvixa va'e, ha'e opy ja'oa ikuai va'e ambopyve 'rã. Yvate rupi amoĩ 'rã janela-rã, yary guigua py aipyovãmba ha'e amopytã 'rã pytã va'e py', 're.

¹⁵Ha'e rami teĩ ndee nda'u huvixa kuery mboae rami yary rereko reta vy rive teve huvixa rei? Nderu nda'u ndokarui ha'e ndoy'ui teve raka'e? Ha'e nda'u ha'evea rami ndajoguerekoĩ, ha'e joe ndoikuaa pota porãĩ teve? Ha'e ramo opa mba'e py oiko porã.

¹⁶Ha'e ma oikuaa pota va'ekue iporiaukue'i ha'e ojexavai va'e kuery re. Ha'e ramo ixupe ha'evea rami meme oiko. Ha'e rami e'ỹ teve xekuaa va'e kuery ikuai?" he'i SENHOR.

¹⁷"Ha'e rã ndee ma nderexa ha'e ndepy'a py reikuaa pota reikovy ndee ae reipota va'e re anho, heko porã va'e ruguy remoẽ aguã, ha'e rejerovia reia ha'e rejokorea rupi reiko aguã re anho."

¹⁸Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ijayvu Josias ra'y Judá pygua huvixa Jeaquim re: "Pejae'o eme hexe, joupe-upe aipopeje eme guive: 'Ai, xeryvy!' ha'e'ỹ vy 'Ai, xereindy!' peje eme. Neĩ hexe pendepy'a vaia rupi 'Ai, xeruvixa!' ha'e'ỹ vy 'Ai, ipo'akapa va'ekue', peje eme.

¹⁹Mba'eta mburika re'õgue omomboa rami avi hetekue omomboa 'rã. Ha'e rami vy ombotyryryra 'rã heravy Jerusalém rokẽ gui mombyry omombo aguã.

²⁰"Ndee Jerusalém, ejeupi na Líbano yvyty áry, ha'e ejapukai. Enhendu Basã yvy rupi, ha'e ejapukai Abarim guive, mba'eta neirũ kuery re opyrõmbaa ma.

---

^x **22.10** Huvixave Josias heko porã va'e omano rire Israel kuery ojae'o vaipa okuapy hexe. Ha'e rã ta'y Salum ma Egito pygua huvixa ogueraa ovyre re omano aguã py (2 Reis 23.34). Ha'e gui Salum Jeaquim hery mboae va'e ogueraa ma rire tyke'y Jeaquim ju oĩ hekovia.

21 Ndeporiaua rupi e'ỹ reiko jave ndevy xeayvu ramo ndee 'Naendui 'rã', re va'ekue. Ha'e rami ete reiko ndepyaú guive, peteĩgueve ma voi nerendui xeayvu.

22 Ha'e nunga rupi vyvutu ogueraapa 'rã ndere opena va'ekue, neirũ kuery voi escravo-rã ogueraapaa 'rã. Ha'e ramo ndereko vaiague káuxa rexĩmba ha'e nda'evei nho 'rã.

23 Ndee Líbano pygua rami yary guigua py ndero va'e! Ha'e rami teĩ rejexavai aguã ou ramo nepoaẽ ete 'rã, omemby oikuavã ta va'e rami reiko axy aguã."

Judá pygua huvixa Jeconias rovai ijayvuague

24 SENHOR aipo'eí: "Anhetẽ ete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Jeoaquim ra'y Judá pygua huvixa Jeconias ma aiporu kuaa regua re xekuã regua xerery oĩa va'e oĩ va'e rire xee amboi 'rãgue ha'e gui.

25 Ndee huvixa, romboaxa 'rã ndejukaxea ha'e rekyjea va'e kuery po py.

Ha'e kuery ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ha'e caldeu kuery.

26 Yvy mboae ndetui'iaque katy e'ỹ 'rã romombo, ndexy nekuavã'iare reve.

Ha'e py ma pemano 'rã.

27 Ha'e rã vvy pexaxea katy ma ndapejevyvei 'rã.

28 Ha'e gui ndee ava Jeconias nda'u ojou vaipy, omopẽ rive pyre ha'e oguerovy'a e'ỹpy reiko? Mba'eta ndera'y kuery reve penemomboaka katy, vvy pexa e'ỹa katy pendereraa", he'i.

29 Ndee vvy, vvy, vvy! Endu na SENHOR ayvu.

30 Po rami SENHOR ijayvu: "Joaquim rery oĩa py pembopara ta'y e'ỹ va'e rami, ha'e ava oikoa pukukue re ndoiko porãi va'e, ha'e peteĩve ta'y nda'ipo'akai 'rã tenda Davi openaaty py uguapy aguã Judá pygua huvixarã."

Ha'eve'ỹa rami opena va'e kuery rovai ijayvuague

23 1 "Nda'evei ete 'rã xerymba vexa'i kuery re opena va'erã amoĩ va'ekue pe, mba'eta omokanhymba ha'e nhuũndy okaruaty gui omoaĩmba", he'i SENHOR.

2 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu ojeupegua kuery re opena va'e re: "Peẽ kuery ma pemoaĩmba xerymba kuery, pemondoukapa, napepenai ha'e kuery re. Ha'e nunga rupi xee ma apena 'rã peẽ kuery pepaga aguã re pejapo vaiague re", he'i SENHOR.

3 "Ha'e gui ma xee ae 'rã arupa xerymba kuery rembyrekue vvy jave mamõ rã rei okanhymbaague gui. Ajapo 'rã okora py ae ju ojevypa aguã rami. Ha'e ramo ta'y reta ha'e hetave ju 'rã ovy.

4 Ha'e gui ha'e kuery re opena va'erã amoĩ 'rã omongaru porã va'erã kuery. Ha'e ramo xerymba kuery ndokyjevei neĩ nonhemondyivei 'rã. Peteĩve ma voi nokanhyvei 'rã", he'i SENHOR.

Jeremias 33.14-16

⁵SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, ou ma oiny ára peteĩ amoingo 'rã Davi rapytakue renhoĩ, hamymino heko porã va'erã. Ha'e va'e ma huvixa oĩ vy o'arandua rupi 'rã ipo'aka ha'e opena. Ha'evena rami 'rã oikuaa pota ha'e joguereko yvy re.”

⁶Ha'e oĩ jave ma Judá kuery oo jepe 'rã, Israel kuery voi mba'eve gui okyjea rupi e'ỹ 'rã ikuai. Pova'e tery rupi 'rã omboerya: ‘SENHOR nhandereko porãrã me'ëa', 'ea.”

⁷SENHOR aipoe'ive ju: “Ou ma oiny ára oura va'e aipo nde'ivei aguã: ‘Anhetẽ ete SENHOR oikove va'e Egito yvy gui Israel kuery oguenõ va'ekue rery rupi aura', nde'ivei 'rã.

⁸Ha'e rami 'rãgue py aipo'ea 'rã: ‘Anhetẽ ete SENHOR oikove va'e yvy kuaray ijapu'a'ia katygua ha'e yvy jave rupi Israel ramymino kuery mamõ rã rei heraapaague gui oguerupa va'ekue rery rupi aura', 'ea 'rã. Ha'e ramo ha'e kuery ikuai 'rã ovyv re ae.”

Profeta ramigua rive ikuai va'e rovai ijayvuague

⁹Ha'e gui profeta kuery reko gui xekuraxõ opẽmba xepy'apy py, xekãgue voi oryryipa. Xee ma ava oka'u va'e rami avi aiko, vinho oy'u vaipa va'e rami, teĩ SENHOR gui, ha'e ijayvuiky'a e'ỹ va'e amombe'ua káuxa ae nda'evei aikovy.

¹⁰Mba'eta yvy tynyẽ ma tavy reia, ha'e rupi ojave'oa oiny Nhanderuete ijayvu vai rire. Tekoa e'ỹa rupi nhuũndy ikuai va'e ipirupa ma. Mba'eta itavy rei va'e ikuaia ma nda'evei, ha'eve'ỹa rami rive 'rã ipo'aka joe.

¹¹“Mba'eta profeta ha'e sacerdote kuery onhemongy'apa okuapy. Xevyguã oo py eteve voi ajou ha'eve'ỹa rami ikuaia”, he'i SENHOR.

¹²“Ha'e nunga rupi ha'e kuery ma tape xxyĩ reia rupi pytũ rupi ooa rami ikuai. Ha'e ramo omoanhambaa rã ho'apa 'rã. Mba'eta ha'e kuery áry ambou 'rã mba'emo vai ambopaga vy”, he'i SENHOR.

¹³“Samaria pygua profeta ramigua kuery re ma xee aexa hi'arandu e'ỹa. Mba'eta Baal rery rupi rive ayvu omombe'u vy oguerojejavypa xevyguã Israel kuery.

¹⁴Jerusalém pygua profeta kuery re voi aexa nda'evei ete va'e. Mba'eta ha'e kuery itavy rei 'rã okuapy, anhetẽ rupi e'ỹ 'rã ikuai, ha'e omombaraete 'rã joapo vaia kuery po, avave rei gueko vai gui ojeko rerova e'ỹ aguã rami. Xevy pe rã Sodoma pygua kuery ikuaiague rami meme, ha'e rã Jerusalém pygua kuery ma Gomorra pyguare rami ikuai.”

¹⁵Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu profeta ramigua kuery reko re: “Ne'exa, ha'e kuery xee amongaru 'rã veneno re,

ha'e yy veneno re irũ va'e ame'ẽ rã oy'u aguã. Mba'eta profeta ramigua kuery Jerusalém pygua ojapo yvy jave rupi ha'eve e'ỹa rami ikuaia aguã.”

16 SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Pejapyxaka eme profeta kuery penembyte rupi ayvu omombe'u va'e re, mba'eta ha'e kuery penemonyẽ rã pearõ rive aguã anho. Mba'emo ha'e kuery ae oexa va'ekue rã omombe'u, SENHOR juru guigua e'ỹ.

17 Xere ija'e e'ỹ va'e kuery pe ha'e kuery aipoe'i riae rã: ‘SENHOR ijayvu mba'eve ndoikoi aguã re penderere’, he'i rã. Inhakã ratãa rupi ikuai va'e pe ‘Penderere ndoui rã mba'emo vai’, he'i.

18 Ha'e rami avi ha'e kuery va'e regua mava'e tu oĩ SENHOR reve onhembopy'a oinya py, mba'emo oexa ha'e ijayvu oendu aguã rami? Mava'e tu SENHOR ayvu re ojapyxaka porã vy oendu ete va'e?

19 Ne'exa, SENHOR-a gui ou oiny ára vai! Ipoxya ou ma, yvytu jere vaikue rã ou heko vai va'e kuery áry.

20 Ha'e rami vy SENHOR opoxya gui ndojepe'ai rã, opy'a re omoĩ va'ekue ojeupity rã oikopa peve. Opaá ára py ma pexa kuaa porã rã ha'e nunga.

21 Xee ma ha'e ramigua profeta kuery namboui teĩ ha'e kuery onhamba rã oje'oivy. Ha'e kuery pe mba'eve namombe'u ukai teĩ omombe'u rã oje'oivy ayvu.

22 Ha'e gui anhetẽ ri anhembopy'a ainya py ha'e kuery ikuai va'e rire ha'e kuery pe aendu uka ete rãgue xeayvu xevygua kuery peguarã, ha'e ajapo rãgue ha'e kuery ha'eve'ỹa rami ikuaia gui ojepe'a aguã rami, tape porã rupi ju oo aguã.

23 “Xee nda'u Penderuete ha'e'i rupi anho ri apena? Mombyry rupi guive e'ỹ teve apena?” he'i SENHOR.

24 “Amongue nda'u aexaa gui onhemi kuaa rã? Xee nda'u yva ha'e yvy ha'e javi rupi naĩ rã?” he'i SENHOR.

25 “Mba'eta aendu ae ma profeta ramigua kuery ijayvu rã, xerery rupi apu omombe'u vy ‘Peteĩ mba'e aexa ra'u, aexa ra'u ae ri’ he'i ramo.

26 Raka'e peve nda'u ha'e nunga oĩ rã profeta kuery apu mombe'ua py'a re, opy'a re ojekorea oĩ va'e anho omombe'u va'e?

27 Mba'eta ha'e kuery oexa ra'UAGE peteĩ-teĩ oirũ kuery pe omombe'u vy ojapoxe xevygua kuery xerery gui hexarai aguã rami, Baal ra'angaa pe tuu kuery ikuaia rupi xerery gui hexaraiague rami avi.

28 Ha'e gui profeta oexa ra'u va'ekue tomombe'u oexa ra'u rive va'ekue rami. Ha'e rã amongue hexe xeayvu oĩa va'e ma tomombe'u porã xeayvu anhetẽ rupi. Mba'eta mba'e tu trigo 'ygue rive oguereko hi'a reve?” he'i SENHOR.

29 “Mba'eta xeayvu ma tata oiko, ha'e martelo ita guaxu mbovoa ramigua”, he'i SENHOR.

30 “Ha'e nunga rupi xee ma ha'e va'e profeta kuery rovaigua aiko. Mba'eta peteĩ-teĩ oirũ gui imonda rã xeayvu merami rive omombe'u va'e re”, he'i SENHOR.

31 “Ne'exa, xee ma ha'e va'e profeta kuery rovaigua aiko”, he'i SENHOR. “Mba'eta oayvu ae omombe'u vy ‘Po rami SENHOR ijayvu’, he'i rive rã.
32 Ne'exa, xee ma apu rupi oexa ra'u va'ekue mombe'ua kuery rovaigua aiko”, he'i SENHOR. “Mba'eta ha'e nunga anhetê rupi e'ÿ omombe'u vy oguerojevavypa xevyguá kuery, xee namboui, mba'eve namombe'u ukai guive tei. Petei'ive henda py ha'e kuery ndojapoi rã heta va'e kuery ikuai porã aguã rami”, he'i SENHOR.

33 “Ha'e gui ma ndevy pe heta va'e kuery, e'ÿ vy profeta, sacerdote mba'e oporandu vy aipoe'i rã: ‘Mba'exa tu SENHOR guigua ayvu ipoyi va'e?’ he'i rã. Ha'e ramo rembovai rã: ‘ “Peê ae ma ipoyi va'e pendekuai, ha'e rã xee ma roipe'apa rã”, he'i SENHOR’, re rã.

34 Mba'eta profeta, e'ÿ vy sacerdote mba'e, ha'e rami e'ÿ vy heta va'e kuery regua ‘Pova'e ayvu ma SENHOR guigua ipoyi va'e’, he'i va'e ma ambopaga rã, hoo pygua kuery ha'e javi reve.

35 Ha'e rami tei petei-tei peneirũ kuery pe aipopeje: ‘Mba'e he'i tu SENHOR? Mba'exa tu SENHOR ijayvu ipoyi va'e?’ peje pekuapy.

36 Ha'e rami tei nda'evevei ma ‘SENHOR guigua ayvu ipoyi va'e’ peje aguã, mba'eta petei-tei re ijayvuague ae rã oĩ ipoyi va'e. Mba'eta peê kuery ma ha'eve'ÿa rami pemombe'u ayvu Nhanderuede oikove va'e, SENHOR ixondaro reta va'e, nhande kuery Ruete guigua.

37 Profeta ikuai va'e pe aipopeje: ‘Mba'e he'i tu ndevy SENHOR? Mba'exa tu SENHOR ayvu ipoyi va'e?’ peje.

38 Ha'e rami tei ‘SENHOR ayvu ipoyi va'e’, peje rire po rami SENHOR ijayvu peê kuery pe: ‘Xee aipotaa rami e'ÿ “ SENHOR ayvu ipoyi va'e” peje rire

39 xee roipe'apa rã xerenonde gui, tetã penderekoarã ha'e peneramoĩ kuery rekoarã aeja va'ekue reve.

40 Ha'e rami vy pende'áry ambou rã pevare ve'ÿ ha'e pexĩmba aguã opa e'ÿ va'e, hexarai pyrã e'ÿ’, he'i.”

Mokoĩ varai figo'a oĩa oexa ukaague

24 ¹ Ha'e gui SENHOR oexa uka xevy mokoĩ varai figo'a oĩa, SENHOR pegua templo rexei omoĩ mbyre. Ha'e nunga oiko Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ha'e pygua kuery escravo-rã ogueraa rire: Jeoaquim ra'y Judá pygua huvixa Jeconias, Judá regua yvatekueve, ha'e gui Jerusalém pygua mba'emo apoa ha'e ferro re omba'eapo va'e kuery. Babilônia katy ogueraapa.

² Petei varai py figo'a oĩ va'e ma iporãgueve, hi'a ypy'i va'ekue. Ha'e rã amboae py ma oĩ ivaikueve va'e, ja'u aguã nda'evei va'e.

³ Ha'e gui SENHOR oporandu xevy:
— Jeremias, mba'e tu ndee rexa?
Ambovai:

— Xee aexa va'e ma figo iporãgueve, ha'e gui ivaikueve ju, ja'u aguã nda'evei va'e — ha'e.

⁴Ha'e gui xevy pe ou SENHOR ayvu. Ha'e vy aipoe'i:

⁵“Po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu: Peva'e figo porãgueve aexa vy ajou porãa rami avi Judá regua kuery escravo-rã ogueraa pyre aexa vy ajapo porã 'rã ha'e kuery pe, kova'e yvy gui caldeu kuery yvy katy araa uka va'ekue pe.

⁶Ha'e kuery re ama'ẽ 'rã amoingo porã reve, ha'e vy ajapo 'rã kova'e yvy re ojevypa aguã rami. Amombaraete 'rã, amomba 'rã nda'ei. Anhoty' 'rã, ha'e namondoroi 'rã guive.

⁷Ha'e kuery pe ame'ẽ 'rã kuraxõ SENHOR aikoa rami xekuaa aguã regua. Ha'e kuery ikuai 'rã xevygua, ha'e rã xee ma aiko 'rã ha'e kuery Ruete, mba'eta opy'a ha'e javi py ojevvy 'rã xere.

⁸“Ha'e rã figo vaikueve ja'u aguã nda'evei va'e ndajou porãia rami ae amoingo axy 'rã Judá pygua huvixa Zedequias ha'e hembiguai yvatekueve, Jerusalém pygua kuery mboae, kova'e yvy re opyta va'ekue ha'e Egito yvy re ikuai va'e ha'e javi”, he'i SENHOR.

⁹“Ha'e kuery xee amoingo 'rã yvy jave regua kuery mondyipaarã ija'e e'y aguã. Oximba aguã, ijayvua rei ha'e ojojai reipy, ha'e ayvu vaipy 'rã ikuai yvy jave rupi araa ukapaa rupi rei.

¹⁰Ha'e kuery re ambou 'rã kyxe, karuai ha'e mba'eaxy vaikue, ha'e kuery ha'e tuu kuery yvyrã ame'ẽ va'ekue gui okanhymba peve.”

Setenta ma'et'ya peve escravo ikuai aguã re ijayvuague

25 ¹Ha'e gui Jeremias pe ou ayvu Judá pygua kuery regua. Josias ra'y Judá pygua huvixa Jeaquim irundy ma'et'y re ma oĩ jave py ou. Ha'e va'e ma'et'ya ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor peteĩ ma'et'y re oĩa va'e.

²Ha'e gui ha'e va'e ayvu profeta Jeremias omombe'u Judá ha'e Jerusalém pygua kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipoe'i:

³“Vinte e três ma'et'ya re ma SENHOR ayvu ou xevy, Amom ra'y Judá pygua huvixa Josias treze ma'et'y re ma oĩ guive a'y peve. Ha'e ramo ko'ẽ rai guive pendeivy xee amombe'u aikovy, ha'e rã peẽ ma napendu potai.

⁴Ha'e rami ae avi ko'ẽ rai'i guive pendeivy SENHOR ombou guembiguai profeta kuery ha'e javi, ha'e rã peẽ kuery ma ndapejapyxakai, neĩ pendeapxya ndaperova-rovai pendu aguã.

⁵Ha'e kuery aipoe'i: ‘Peteĩ-teĩ pejeko rerova ke ha'eve'yã rami pendekuaiaty ha'e pejapo vai reiaty gui, penderekoa aguã yvy peneramoĩ kuery pe yma ma voi SENHOR ome'ẽ va'ekue py raka'e rã peve guarã.

⁶Tapeo eme amboae ramigua tuuete re ixupe peiko ha'e pemboete aguã, xembopoxy eme guive pendepo py mba'emo pejapo va'e py. Ha'e ramo peteĩgueve voi xee ndajapo vai 'rã peẽ kuery re', he'i.

7Ha'e rami xeayvu va'ekue teĩ peẽ kuery ndapejapyxakai. Ha'e rami 'rãgue py xembopoxy pekuapy pendepo py mba'emo vai pejapoa py, pendejee ae pejapo vai”, he'i SENHOR.

8Ha'e nunga rupi SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Xeayvua re ndapejapyxakai ramo

9ne'exa, kuaray ijapu'a'ia katy gui ambou 'rã ha'e javi regua”, he'i SENHOR. “Ambou avi 'rã xerembiguai Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor. Ha'e kuery ambou 'rã kova'e yvy re, apygua kuery ha'e ha'e'i rupi ikuai va'e kuery rovai. Ha'e vy amomba katui'i 'rã, amoi 'rã nhomondyipaarã ha'e ojojai rei pyrã, ivaipa aguã raka'e rã peve.

10Ha'e kuery ikuai gui xee amombytu'u 'rã ikuai porã reia ha'e ovy'aa, omenda va'erã ijayvua, ha'e mba'emo mongu'ia onhendua, tataendy ikuai va'e voi amboguepa 'rã.

11Ha'e ramo kova'e yvy ha'e javi opyta 'rã tekoa e'ÿa ha'e nhomondyipaarã. Ha'e gui ha'e kuery regua ma setenta ma'etÿ re ikuai 'rã huvixa Nabucodonosor rembiguai.

12Ha'e gui setenta ma'etÿa ojeupitypa maa py ma ambopaga 'rã Babilônia pygua huvixa ojapo vaiague re, kova'e yvy regua kuery guive”, he'i SENHOR. “Caldeu kuery yvy re voi anhombopaga 'rã, raka'e rã peve ivaipa aguã.

13Ha'e va'e yvy ha'e javi re ajapo 'rã xeayvuague ojeupitypa aguã rami, kova'e kuaxia re ipara oi va'e ha'e javi, yvy regua ha'e javi rovai Jeremias omombe'u va'ekue.

14Mba'eta ha'e kuery voi ikuai 'rã heta regua ha'e huvixa guaxu kuery rembiguai. Ha'e rami vy ha'e kuery ambopaga 'rã ojapo vaiague ha'e opo py mba'emo ojapogue re.”

Karo Nhanderuete poxya oĩa re ijayvuague

15Ha'e gui SENHOR Israel kuery Ruete aipoe'i xevy:

— Ejopy ke xepo gui kova'e karo vinho xepoxya regua oĩa. Ha'e vy eme'ẽ yvy regua ha'e javi pe oy'u aguã, mamõ rã romondoukaa rupi rei, 16ha'e kuery oy'u vy oryryipa ha'e na'inhakã porãvei aguã, ha'e kuery mbyte rupi kyxe amondouka va'e gui — he'i.

17Ha'e ramo SENHOR po gui xee karo ajopy vy ame'ẽ yvy regua ha'e javi pe oy'u aguã, mamõ rã SENHOR xemondoukaa rupi rei:^z

18Jerusalém, Judá regua tetã ikuai va'e, ha'e pygua huvixa kuery ha'e hembiguai yvatekueve pe, ha'e kuery yvy opyta aguã ombovaipa pyre nhomondyipaarã, ojojai reipy ha'e ayvu vaipy opyta aguã, aÿ jaexaa rami;

19ha'e gui Egito pygua huvixa Faraó pe, hembiguai kuery, yvatekueve ha'e heta va'e kuery ha'e javi pe,

^z 25.17 Apy ma karo re ombojoja Nhanderuete ayvu Jeremias omombe'u va'erã yvy regua kuery pe, ha'e kuery ombopaga aguã regua (versículo 16).

20 joegua e'ỹ-e'ỹ kuery ha'e javi, Uz yvy regua huvixa kuery, filisteu kuery yvy re huvixa ikuai va'e, Asquelom tetã, Gaza, Ecmom ha'e Asdode pygua okuave va'e,

21 Edom, Moabe ha'e Amom ramymino kuery,

22 Tiro ha'e Sidom tetã pygua huvixa kuery, ha'e yeẽ rovai re huvixa ikuai va'e ha'e javi,

23 Dedã, Tema, Buz ha'e o'a ojaya apu'a'i va'e kuery ha'e javi,

24 Arábia pygua huvixa kuery, ha'e tekoa e'ỹa re joegua e'ỹ-e'ỹ ikuai va'e ruvixa kuery,

25 Zimri, Elão ha'e Média pygua huvixa kuery,

26 kuaray ijapu'a'ia katy huvixa ikuai va'e, ha'e'i rupi ha'e mombyry rupi ikuai va'e, ha'e yvy jave rupi tetã ikuai va'e ha'e javi oy'u va'erã joakykue-kykue. Ha'e gui opa vygua ma Babilônia pygua huvixa ju 'rã oy'u.

27 “Ha'e gui ha'e kuery pe aipo're 'rã: ‘Po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: Pey'u na peka'upa ha'e pembojevypa peve. Pe'a ha'e napepu'avei 'rã, kyxe peẽ kuery mbyte rupi amondouka va'e gui', re.

28 Ha'e gui karo ndepo gui oy'u aguã ha'e kuery ndojopyxei ramo aipo're 'rã ha'e kuery pe: ‘Po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: Pey'u 'rãe.

29 Mba'eta ne'ixa, tetã xerery rupi oĩa gui amboypy 'rã anhombopaga aguã. Ha'e rã peẽ peo jepe 'rã teve? Any, ndapeo jepei 'rã, mba'eta yvy jave re ikuai va'e áry ambou 'rã kyxe', he'i SENHOR ixondaro reta va'e.

30 “Ha'e gui ndee remombe'u 'rã pova'e ayvu ha'e javi. Ha'e vy aipo're 'rã ha'e kuery pe: ‘SENHOR okororõ 'rã yvate o'amba iky'a e'ỹ va'e gui, ijayvu nhendu 'rã. Guary rami okororõ ratã 'rã ojeuegua kuery rovai. Ijayvu atã 'rã yvy re ikuai va'e ha'e javi rovai, uva onhami okuapya py ojavukaia rami avi.

31 Ha'e ramo yvy apy peve 'rã oendua ojavukaia, mba'eta SENHOR oguereko yvy regua kuery pe ijayvu ete aguã, to'o ha'e javi omboayvu aguã oĩ. Ha'e vy heko vai va'e omboaxapa 'rã kyxe revegua pe', he'i SENHOR.”

32 SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Ne'ixa, mba'emo vai oaxa 'rã ovy yvy regua ikuai va'e-va'e ha'e javi rupi, yvy apy gui omboypy 'rã ouvy ára vai”, he'i.

33 Ha'e va'e ára ojuka pyrã SENHOR omboaxa va'ekue retekue ma ha'e va'e yvy jave rupi 'rã ikuai. Ha'e rami teĩ ndojae'oai 'rã, nomboatyai 'rã, nonhono porãai 'rã guive. Ha'e rami 'rãgue py mba'emo repxi rami rive 'rã ikuai yvy áry.

34 Joe pepena va'e kuery, penhendu atã na, peneraxêmba rei. Peẽ mymba ja kuery, penhembojere-jere pejupy tanhimbu rupi, mba'eta ojeupity ma pendejkaa ha'e penemoaĩmbaa ára. Ha'e rami vy peẽ ae pe'apa 'rã yryru hepyve ovopa va'e rami.

³⁵Ha'e ramo joe opena va'e kuery ndojouvei 'rã onhemi aguã, mymba ja kuery ndojoui 'rã oo jepe aguã.

³⁶Ne'exa, onhendu joe opena va'e kuery ojavukaia, kora ja kuery ojae'o ratã rei nhendu rã! Mba'eta SENHOR ombovaipa ma nhuũndy ikuaiaty.

³⁷Kora ikuai porãaty ivaipa 'rã, SENHOR poxya hendy va'e gui.

³⁸Mba'eta o'amba gui oẽ 'rã ouvy guary ra'y rami. Ha'e rami vy ojerovia rei va'e kyxe py ombovaipa 'rã ha'e kuery vyv, opoxya hendy va'e py guive.

Jeremias ojukaxe okuapyague

26 ¹Ha'e gui Josias ra'y Jeaquim Judá pygua huvixa oĩ ypy'i jave py ou pova'e ayvu SENHOR gui.

²Ha'e vy SENHOR aipoe'i: “Tereo xeroka py. Ha'e vy Judá regua tetã pygua kuery xevygua oo py omboete vy ou ramo ha'e kuery pe emombe'u xeayvua ha'e javi. Neĩ peteĩve ayvu emombe'u e'ỹ eme.

³Ha'e ramo ha'e kuery xeayvu oendu vy ojeko rerova 'rã ha'eve'ỹa rami ikuaiia gui. Ha'e ramo xee voi amboae rami 'rã areko, ha'e kuery ikuaiia re ambopaga aguã re xeayvuague rami ve'ỹ.

⁴Ha'e nunga rupi aipo're ha'e kuery pe: ‘Po rami SENHOR ijayvu: Xeayvu re ndapejapyxakai ri ramo xeguigua lei penerenonde amoĩ va'ekue rupi pendekuai aguã,

⁵ha'e xerembiguaĩ profeta kuery ko'ẽ rai guive pendea py ambou va'e ayvu pendu aguã, aỹ peve xeayvu napenduxeague rami ae ju,

⁶ha'e ramo ma kova'e oo ambovaipa 'rã Siló tetã re ambovaipaague rami, ha'e vy kova'e tetã ajapo 'rã ayvu vaipy opyta aguã rami, vyv regua kuery ha'e javi pe', 're 'rã.’”^a

⁷Ha'e rami SENHOR pegua oo py Jeremias ijayvu ramo sacerdote kuery, profeta ha'e heta va'e kuery ha'e javi oendu okuapy.

⁸Heta va'e kuery pe SENHOR ijayvuague ha'e javi Jeremias omombe'upa ma ramo sacerdote kuery, profeta ha'e heta va'e kuery pavẽ ojopy okuapy. Ha'e vy aipoe'i Jeremias pe:

— Rojuka 'rã.

⁹Mba'eta SENHOR rery rupi ndeayvu vy aipo're: “Kova'e oo ombovaipa 'rã Siló tetã rami, ha'e kova'e tetã ivaipa 'rã. Ha'e rã noĩavei 'rã ha'e py”, 're rire — he'i okuapy. Ha'e rami vy heta va'e kuery ha'e javi ono'õ Jeremias rovai, SENHOR pegua oo pyve.

¹⁰Ha'e gui Judá regua yvatekueve ma pova'e ayvu oendu vy huvixa ro gui jogueru SENHOR pegua oo py. Ha'e vy oguapy okuapy SENHOR pegua oo rokẽ ipyau va'e py.

^a 26.6 Siló tetã py SENHOR ojapo va'ekue ma tetã ombovaipa, ha'e kuery tuuete mboae ramigua re ikuai ramo (1 Samuel 4.1-11).

¹¹ Ha'e ramo sacerdote ha'e profeta kuery jogueroayvu yvatekueve ha'e heta va'e kuery ha'e javi reve. Ha'e vy aipoe'i:

— Kova'e ava ma jajuka va'erã kova'e tetã re ijayvu rire, peẽ pendeapxya py ae pendua rami — he'i okuapy.

¹² Ha'e ramo Jeremias ju ijayvu yvatekueve ha'e heta va'e kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipoe'i:

— SENHOR ae ma xembou kova'e oo ha'e kova'e tetã re ayvu pendu va'ekue ha'e javi amombe'u aguã.

¹³ Ha'e gui aỹ ma pejeko rerova ke, ha'e pendu SENHOR Penderuete ijayvua. Ha'e ramo SENHOR ndojapovei 'rã peẽ kuery rovai ijayvuague.

¹⁴ Ha'e rã xee ma pendepo py aĩ. Xerereko peẽ ae peipotaa rami.

¹⁵ Ha'e rami avi peikuaa pota porã pova'e re. Xejuka ri vy pendejee ae 'rã pemoĩ heko porã va'e ruguy pemoẽague re pepaga aguã, kova'e tetã ha'e apygua kuery ha'e javi re guive. Mba'eta anhetẽ ete SENHOR xembou peẽ kuerya py, pova'e ayvu amombe'u rã pendu aguã — he'i.

¹⁶ Ha'e ramo yvatekueve aipoe'i okuapy sacerdote ha'e profeta kuery pe:

— Kova'e ava ma pejuka aguã nda'evei, SENHOR Nhanderuete rery rupi nhandevy ijayvu ramo — he'i.

¹⁷ Ha'e gui opu'ã avi ha'e va'e yvy re nhomongeta va'ety kuery regua.

Ha'e vy heta va'e kuery ijaty okuapy va'e pe ijayvu vy aipoe'i:

¹⁸ — Judá pygua huvixa Ezequias oĩ jave Moresete pygua Miquéias ayvu omombe'u oikovvy vy ha'e voi ijayvu raka'e Judá pygua kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipoe'i: “Po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: Sião tetã oikaraia 'rã mba'etyrã rami, Jerusalém opyta 'rã mba'emo ra'ykue atyrã, yvy'ã templo oia ma jaipa rive 'rã guive”, he'i va'ekue.

¹⁹ Ha'e rami Miquéias ijayvu teĩ Judá pygua huvixa Ezequias ojuka teve Judá pygua kuery reve? Ha'e rami 'rãgue py SENHOR renonde huvixa ojererokyjea rupi oiko raka'e, ha'e rami vy SENHOR pe ojapukai omboaxy aguã re. Ha'e ramo SENHOR ndojapovei ha'e kuery rovai ijayvuague. Ha'e nunga rupi aỹ mba'e re tu jaru 'rã ha'e rami ete nda'evei va'e nhanenhe'ẽ mombaarã? — he'i.

Profeta Urias ojukaa ague

²⁰ Oiko avi raka'e amboae ava Quiriate-Jearim pygua, Semaías ra'y Urias. Ha'e va'e voi SENHOR rery rupi ayvu omombe'u va'ety. Ha'e rami vy ha'e va'e tetã ha'e yvy re ijayvu avi, Jeremias ijayvuague ha'e javi rami ae.

²¹ Ha'e ramo ha'e ijayvu ramo huvixa Jeaquim ha'e ixupegua ipy'a guaxukueve ha'e yvatekueve ha'e javi oendu vy ojukaxe. Ha'e rami teĩ Urias ha'e nunga oendu vy okyje vy ojava ovy Egito katy.

²² Ha'e gui Egito katy huvixa Jeaquim omondouka Acbor ra'y Elnatã avakue mboae reve.

23 Ha'e kuery ma Egito vvy gui Urias oguenoẽ vvy huvixa Jeaquim-a py ju ogueru. Ha'e ramo huvixa ojuka uka kyxe py, he'õgue ogueraa uka guive iporiaukue'i pegua yvyra rupa py.

24 Ha'e rã Jeremias ma Safã ra'y Aicão va'e oepy vvy nomboaxa ukai raka'e heta va'e kuery ojukaxe va'e po py.

Canga mba'emo kuaa ukaarã omoĩ aguã re ijayvuague

27 1 Josias ra'y Judá pygua huvixa Zedequias oĩ ypy'i jave pova'e ayvu SENHOR ombou Jeremias pe.

2 "Po rami SENHOR ijayvu xevy: Ejapo peteĩ canga ixã va'e, ha'e emoĩ ndeaju'y rupi.

3 Ha'e gui emondouka ayvu mombe'uarã Edom ha'e Moabe pygua huvixaa py, Amom ramymino kuery ruvixaa py, Tiro ha'e Sidom tetã pygua huvixaa py guive. Ha'e guigua kuery Jerusalém py Judá pygua huvixa Zedequias pe ayvu reruare ae ha'eve ndeayvu reraarã.

4 Ha'e kuery pe aipo're uka 'rã huvixa kuery pe: 'Po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu. Po rami pendeayvu 'rã penderuvixa kuery pe:

5 Xee ae kova'e vvy apoare, ha'e gui avakue ha'e mymba vvy re ikuai va'e amoingo va'ekue, xepo'aka etea rupi, ha'e xepo aupi reve. Ha'e rami vvy amboaxa 'rã arovy'aa va'e pe rei.

6 Aỹ ma vvy ha'e javi amboaxa 'rã xerembiguai Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py. Ixupe amboaxa avi mymba nhuũndy rupi ikuai va'e, ixupegua ikuai aguã.

7 Ixupe ma vvy regua ha'e javi 'rã ikuai, ta'y ha'e hamymino pe guive, ovaẽ peve ijyvy ju amboaxa aguã. Ha'e va'e jave py heta regua ha'e huvixa kuery ipo'aka ete va'e ombo'a 'rã escravo-rã', he'i.

8 "Ha'e gui xapy'a rei amongue regua, e'ỹ vvy amongue tetã pygua nda'ikuaixei 'rã Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor pe, ha'e oaju'y rupi nomoĩ ukaxei 'rã ixuguigua canga. Ha'e ramo ha'e va'e regua ambopaga 'rã kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue py, ipo py amomba uka peve', he'i SENHOR.

9 Ha'e nunga rupi pendea py profeta, imba'ekuaa va'e, oexa ra'u kuaa va'e, oexaã va'ety ha'e imba'evyky va'e kuery ou vvy ijayvu teĩ pejapyxaka eme, pendevy "Ndapeikoi 'rã Babilônia pygua huvixa rembiguai" he'i ramo.

10 Mba'eta pendevy ha'e kuery omombe'u 'rã apu rive pendeivy gui mombyry peo aguã. Ha'e ramo xee rogueraa ukapa 'rã pemanomba aguã.

11 Ha'e rã vvy regua oaju'y rupi Babilônia pygua huvixa guigua canga omoĩ uka, ha'e ixupe ikuai va'e ma xee aeja 'rã ijyvy re ae ikuai aguã. Ha'e py ae 'rã oma'etỹ ha'e hekoa 'rã', he'i SENHOR."

12 Ha'e ramo ha'e va'e ayvu ha'e javi amombe'u Judá pygua huvixa Zedequias pe. Ha'e vvy aipoa'e: "Pendeaju'y rupi ke pemoĩ uka Babilônia

pygua huvixa guigua canga, ixupe pendekuai, guembiguai kuery pe guive. Ha'e rami vy peikove 'rã.

¹³Mba'e re tu remano ta ndevyguia kuery reve, kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue py? Mba'eta ha'e rami aguã SENHOR ijayvu yvy regua Babilônia pygua huvixa pe nda'ikuaixei va'e re.

¹⁴Pejapyxaka eme profeta kuery ayvu re, pendevy 'Ndapeikoi 'rã Babilônia pygua huvixa rembiguai', he'i ramo. Mba'eta pendevy omombe'u va'e ma apu meme.

¹⁵Mba'eta SENHOR aipoe'i: 'Ha'e kuery ma xee namboui. Xerery rupi teĩ omombe'u merami rive 'rã ayvu. Mba'eta xee roipe'apa 'rã pemanomba aguã katy, pendevy ayvu omombe'u merami rive va'e reve', he'i."

¹⁶Ha'e ramigua amombe'u sacerdote kuery ha'e heta va'e kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipoa'e: "Po rami SENHOR ijayvu: Pendu pota eme profeta kuery ayvu re, mba'eta pendevy omombe'u vy aipoe'i 'rã: 'Ne'exa, mba'emo ryru SENHOR pegua oo pyguare ma are e'ỹ re oguerojevypaa 'rã Babilônia gui', he'i 'rã. Ha'e ramigua ha'e kuery pendevy omombe'u va'e ma apu.

¹⁷Pejapyxaka eme ha'e kuery ayvu re. Pendekuai tema Babilônia pygua huvixa pe. Ha'e rami vy pekuave 'rã. Mba'e re tu kova'e tetã okanhymba ta?

¹⁸Xapy'a rei ha'e kuery profeta ete ri ikuai rã, ha'e kuery re anhetẽ ri SENHOR ayvu oĩ ramo tojerure ha'vy SENHOR ixondaro reta va'e pe, Jerusalém py SENHOR pegua oo py ha'e huvixa Judá pygua ropy tembiporu ndogueraapaai va'ekue ogueraa uka e'ỹ aguã Babilônia katy.

¹⁹Ha'e rami avi po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu oo yta hi'ãi va'e re, yy mbotya, hy'a yta ha'e tembiporu mboae tetã py opyta va'ekue,

²⁰Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor Babilônia katy ndogueraapai va'ekue Jeaquim ra'y Judá pygua huvixa Jeconias Jerusalém gui ogueraa jave, Judá ha'e Jerusalém pygua yvatekueve ha'e javi reve,

²¹tá, po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu Jerusalém py SENHOR pegua oo py ha'e Judá pygua huvixa ropy mba'emo opyta va'ekue re:

²²'Ha'e nunga ma Babilônia katy ogueraapaa va'erã meme. Ha'e py ma opyta 'rã ha'e kuery re aikuaa pota aguã ára ovaẽ e'ỹa ja. Ha'e gui mae ma aru rukapa 'rã. Ha'e ramo kova'e tekoa py ae ju 'rã oguerupaa', he'i SENHOR."

Profeta ramigua rive Hananias va'e reve Jeremias ayvu py joakaague

28 ¹Ha'e va'e ma'et'ya py ae, Judá pygua huvixa Zedequias oĩ ypy jave, irundy ma'et'ỹ ha'e peteĩ nhiruĩ jaxya re, ha'e va'e jave py ma Azur ra'y profeta Hananias Gibeão pygua ijayvu xevy. SENHOR pegua oo py, sacerdote kuery ha'e heta va'e kuery ha'e javi oendua py ijayvu xevy. Ha'e vy aipoe'i:

2— Po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu vy aipoe'i: “Amopẽ ma Babilônia pygua huvixa guigua canga.

3Ha'e rami vy mokoĩ ma'etỹa py apy ju aru rukapa 'rã tembiporu SENHOR pegua oo py oĩ va'ekue ha'e javi, apy gui Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oipe'a vy Babilônia katy ogueraa va'ekue.

4Aru avi 'rã Jeaquim ra'y Judá pygua huvixa Jeconias, ha'e Judá regua kuery Babilônia tetã katy escravo-rã ogueraapa pyre. Babilônia pygua huvixa guigua canga amopẽ ma vy arupa 'rã apy”, he'i SENHOR — he'i profeta ramigua rive.

5Ha'e ramo profeta Jeremias ombovai profeta Hananias, sacerdote kuery ha'e SENHOR pegua opy heta va'e kuery oendua py.

6Ha'e vy profeta Jeremias aipoe'i:

— Ha'eve va'e! Tove ha'e rami ae ri SENHOR tojapo. Tove SENHOR tojapopa ndeayvuague remombe'u va'ekue rupi, apy toguerupa ju Babilônia gui tembiporu SENHOR pegua oo pyguare, ha'e escravo-rã ogueraapa pyre ha'e javi.

7Ha'e rami avi endu pova'e ayvu ndevy ha'e heta va'e kuery ha'e javi pe amombe'u va'e.

8Profeta kuery yma ma voi xee neĩ ndee reiko eỹ mbove ikuai va'ekue ma omombe'u joe opu'ãa va'erã, mba'emo vai ha'e mba'eaxy vaikue oiko 'rãa heta yvy regua ha'e tetã tuvixa va'e re.

9Ha'e gui peteĩ profeta mba'eve ndoikoi 'rãa rami omombe'u teĩ ijayvuague rami ete oiko ramo mae jaikuaa 'rã anhetẽ SENHOR remimbou oikoa — he'i.

10Ha'e ramo profeta Hananias ma canga profeta Jeremias ajuy rupi oĩ va'e gui omboi vy omopẽmba.

11Ha'e rami vy heta va'e kuery oendua py ijayvu:

— Po rami SENHOR ijayvu: “Guĩ rami mokoĩ ma'etỹa py amopẽ 'rã Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor guigua canga yvy regua ha'e javi ajuy rupi oĩ va'e”, he'i. Ha'e rami rã profeta Jeremias ojepe'a ovy tape rupi.

12Ha'e gui ma profeta Hananias canga profeta Jeremias ajuy gui omopẽ rire Jeremias pe SENHOR ombou ju oayvu. Ha'e vy aipoe'i:

13— Tereo, Hananias pe ndeayvu ju. Ha'e vy aipo're: “Canga yvyra guigua remopẽ teĩ hekovia ferro guigua ju 'rã ajapo.

14Mba'eta po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu: Ha'e va'e regua kuery ha'e javi ajuy rupi amoĩ 'rã canga ferro guigua, Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor rembiguai ikuai aguã. Ha'e ramo ikuai 'rãe ixupe. Ixupe guarã amboaxa avi mymba nhuũndy rupi ikuai va'e”, he'i.

15Ha'e gui profeta Jeremias aipoe'i profeta Hananias pe:

— Hananias, endu ke aỹ. SENHOR nanembou va'eri ndee rejapo heta va'e kuery apu re rive ojerovia aguã rami.

¹⁶Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ijayvu: “Ne'exa, roipe'a 'rã vvy áry reikoa gui. Kova'e ma'et̃ya reve 'rã remano, mba'eta remombe'u SENHOR pe e'ỹ nhandekuai aguã regua”, he'i.

¹⁷Ha'e gui ha'e va'e ma'et̃ya reve profeta Hananias omano, sete jaxya py.

Babilônia katy ogueraa pyre kuery pe Jeremias kuaxia omboparaague

29 ¹Pova'e ayvu profeta Jeremias ogueraa uka kuaxia para py. Jerusalém gui ogueraa uka nhomongeta va'ety kuery mboae escravo-rã ogueraa pyre pe, sacerdote ha'e profeta kuery, ha'e heta va'e kuery Jerusalém gui Nabucodonosor Babilônia katy ogueraa va'ekue ha'e javi pe guive.

²Jerusalém gui huvixa Jeconias oo rire, ixy ha'e jopya kuery reve, Judá regua yvatekueve, ha'e Jerusalém pygua oo apoa ha'e ferro re omba'eapo va'e kuery reve ogueraa avi rire ogueraa uka kuaxia.

³Safã ra'y Elasa ha'e Hilquias ra'y Gemarias pe ae ogueraa uka kuaxia para. Ha'e ramo ha'e kuery Judá pygua huvixa Zedequias omondouka Babilônia katy, Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oexa va'erã. Kuaxia re oĩ va'e ma po rami:

⁴“Po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery ruete ijayvu Jerusalém tetã gui Babilônia katy escravo-rã araa uka va'ekue ha'e javi pe.

⁵Pejapo ke penderorã, penderekoa guive Babilônia py pendekuaia py ae. Penhot̃y yvyra hi'a va'erã, ha'e pe'u hi'a.

⁶Pejou ke pendera'yxyrã, pendera'y ha'e penderajy aguã. Pejou avi pendera'y kuery ra'yxyrã, penderajy kuery guive pemomenda 'rã imemby ha'e ipi'a aguã. Penderetave peovy ha'e py, pepave peovy eme.

⁷Penhea'ã ke tetã rogueraa ukaague oĩ porã aguã re, SENHOR pe pejerure guive tetã re, mba'eta ha'e va'e tetã oĩ porã ramo peẽ voi pendekuai porã 'rã.

⁸Mba'eta po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu: Penhembotavy uka eme profeta ha'e imba'ekuaa va'e kuery penembyte ikuai va'e pe. Pejapyxaka eme oexa ra'u kuaa va'e kuery ayvu re, mba'eta penduxea rami rive oexa ra'u ramo.

⁹Ha'e kuery ma xerery rupi omombe'u merami rive 'rã. Xee ma namboui”, he'i SENHOR.

¹⁰Po rami ijayvu SENHOR: “Ha'e gui Babilônia tetã ára setenta ma'et̃ya ojeupitypa ma ramo aikuaa pota ju 'rã peẽ kuery re. Ha'e rami vy amoingo 'rã rogueroayvu porãague, kova'e tekoa py roguerupa ju aguã.

¹¹Xee anho'i aikuaa penerenonderã re anhembopy'aa”, he'i SENHOR. “Anhembopy'a pendekuai porã aguã re, pendekuai axy aguã nda'ei, opaa py pearõa rami romoingo porã aguã.

12 Ha'e va'e jave pejapukai 'rã xe'vy, xe'vy ju 'rã pejerure. Ha'e ramo xee aendu 'rã pejerurea.

13 Peẽ kuery xereka ju 'rã, xejou ete 'rã guive, pendepy'a ha'e javi py xereka vy.

14 Peẽ kuery xejou 'rãe. Ha'e ramo ambopyau 'rã pendekuaia. Romboatypa ju 'rã ha'e javi regua pendekuaia rogueraa ukaague gui, roguerupa ju 'rã escravo-rã rogueraa ukapaague gui", he'i SENHOR.

15 "Ha'e rami teĩ peẽ kuery ma aipopeje: 'Babilônia tetã py ae SENHOR omoingo profeta kuery nhandevy', peje."

16 Ha'e rami avi po rami SENHOR ijayvu tenda huvixa Davi openaaty py oguapy va'e, ha'e Jerusalém tetã pygua kuery ha'e javi re, penderyke'y kuery escravo-rã pendereve ndogueraai va'ekue re.

17 Po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: "Ne'exa, ha'e kuery rovai ambou 'rã kyxe, karuai ha'e mba'eaxy vaikue. Ha'e kuery re ajapo 'rã figo'a vaikueve ja'u aguã nda'evei va'e re rami.

18 Mba'eta ha'e kuery rakykue xee amondouka 'rã kyxe revegua, karuai ha'e mba'eaxy vaikue. Ajapo 'rã yvy regua tetã ikuai va'e mongyjaarã ikuai aguã rami, amoĩ 'rã nhomondyipaarã ha'e ojojai rei pyrã. Ha'e ramo yvy regua ha'e javi mbyte ikuai 'rã oximba reia rupi mamõ rã amondoukaague py,

19 xeayvu re ha'e kuery ndojapyxakai rire", he'i SENHOR. "Ha'e va'e ayvu mombe'uarã ma ha'e kuerya py ambou xerembiguai profeta kuery ko'ẽ rai guive. Ha'e rã peẽ kuery nappendui", he'i SENHOR.

20 Ha'e nunga rupi pendu na SENHOR ayvu, Jerusalém gui Babilônia katy escravo-rã pendereraa va'ekue ha'e javi.

21 SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ma po rami ijayvu hery rupi merami rive ayvu mombe'ua kuery Colaías ra'y Acabe ha'e Maaséias ra'y Zedequias rekorã re: "Ne'exa, ha'e kuery ma xee amboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py. Ha'e ramo ojuka 'rã peẽ kuery pexaa py.

22 Ha'e rami rire Judá gui escravo-rã ogueraa pyre kuery ijayvu vai vy aipoe'i 'rã: 'Tove SENHOR tandeapo Acabe ha'e Zedequias re ojapoague rami, mba'eta Babilônia pygua huvixa oapy tata py

23 Israel kuery mbyte ha'ev'e'ya rami ojapoague re', he'i 'rã. Mba'eta ha'e kuery itavy rei oirũ ra'yxy kuery reve, ha'e xerery rupi merami rive omombe'u ayvu xee amombe'u uka va'ekue'ỹ. Xee aikuaa ha'e aexa ae ha'e nunga", he'i SENHOR.

24 "Ha'e gui ndeayvu ke Neelão pygua Semaías pe. Ha'e vy aipo're: 25 'Po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: Ndee ma nderery rupi rive kuaxia para remondouka Jerusalém pygua kuery pe, Maaseías ra'y sacerdote Sofonias ha'e sacerdote kuery ha'e javi pe guive. Ha'e vy aipo're va'ekue:

26 “Sacerdote-rã SENHOR nemoĩ raka'e sacerdote Joiada rekovia, SENHOR pegua oo re repena aguã. Ha'e ramo ava inhakã porã e'ỹ va'e profeta onhemoingo va'e rei rembo'a aguã, ha'e yvyra re rejokua uka aguã.

27 Ha'e gui aỹ, mba'e re tu nandeayvu etei profeta Jeremias Anatote pygua ayvu omombe'u va'ety pe?

28 Mba'eta ha'e va'e ma Babilônia katy omondouka po rami ayvu momba'uarã kuery: ‘Are teri 'rã escravo pendekuaia. Ha'e nunga rupi pejapo penderorã, penderekoa ha'e py ae. Penhotỹ yvyra hi'a va'erã, ha'e pe'u hi'a', he'i va'ekue kuaxia para re.’ ’ ’

29 Kuaxia para ha'e va'e ayvu oĩa ma sacerdote Sofonias ogueroayvu profeta Jeremias oendua py.

30 Ha'e ramo Jeremias pe SENHOR ombou oayvu. Ha'e vy aipoe'i:

31 “Aip'ere uka ke escravo-rã ogueraa pyre ha'e javi pe: ‘Po rami SENHOR ijayvu Neelão pygua Semaías re: “Semaías ma xee namboui va'eri pendeivy ayvu omombe'u apu re rive perovia aguã.”

32 Ha'e ramo po rami SENHOR ijayvu: “Ne'exa, ambopaga 'rã Neelão pygua Semaías, hamymino kuery reve. Ha'e ramo hamymino ndoikoi 'rã kova'e kuery mbyte hekoa va'e, ndoexai 'rã guive mba'emo porã xevygua kuery pe ajapo rã, xerovai ijayvu rire”, he'i SENHOR.’ ”

Nhanderuete ojeupegua kuery ogueru ju aguã re ijayvuague

30 1 Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

2 “Po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu: Embopara ke peteĩ kuaxia re ayvu xee aipo'lea ha'e javi.

3 Mba'eta ou ma oiny ára xevygua Israel ha'e Judá kuery ikuaia ambopyau aguã. Ha'e vy ajapo 'rã tamoĩ kuery yvyrã ame'ẽ va'ekue py ju ojevypa aguã rami, ha'e py ae hekoa aguã”, he'i SENHOR.

4 Ha'e gui Israel ha'e Judá kuery reko re ju SENHOR ijayvu.

5 Ha'e vy aipoe'i: “Roendu oryryipaa ha'e okyjea nhendu, ikuai porãa e'ỹ.

6 Ha'e gui peporandu, pexa pota na pova'e re: Avakue nda'u oendu 'rã ri kyrĩ va'e raxy? Ha'e ramigua ndoikoi ramo mba'e re tu ha'vy aexa peteĩ-teĩ ava guye rupi opo omoĩ rã, kyrĩ va'e oikuavã'i ta va'e rami? Mba'e re tu hova xiĩguepa rei okuapy?

7 Mba'eta ha'e va'e ára nda'evei ete 'rã, amboae ndoikoi 'rã guive ha'e ramigua! Jacó ramymino kuery ojexavai aguã ára ae 'rã. Ha'e rami teĩ ha'e kuery oo jepe rã.

8 Ha'e va'e ára ma xee amopẽmba 'rã pendeaju'y rupi canga oĩ va'e, amondopa 'rã guive ixã pendejokuaa”, he'i SENHOR ixondaro reta va'e. “Ha'e rami rire yvy mboae regua ndogueraavei 'rã xevygua kuery escravo-rã.

9 Mba'eta SENHOR nguete pe ae 'rã xevygua kuery ikuai, Davi ha'e kuery ruvixarã amoĩ va'erã pe guive.

10 “Ha'e nunga rupi xerembiguai Jacó regua, ekyje eme. Israel regua, enhemondyi eme”, he'i SENHOR. “Mba'eta rogueraa jepe 'rã yvy mombyrya escravo-rã ndereraa ague gui, neramymino kuery guive. Ha'e ramo Jacó kuery ojevypa ju vy ikuai rive'i 'rã avave rei nomoangekoai rã. Ndoikoi 'rã imongyjaarã.

11 Mba'eta xee aiko 'rã ndereve rogueraa jepe aguã”, he'i SENHOR. “Ha'e rami aguã rami ae amomba 'rã yvy regua ha'e kuery mbyte rupi romoãague va'e. Ha'e rã pende ma noromomba rivei 'rã. Ha'e rami avi rombopaga 'rã ha'evea rami, opa marã pendekuaiague re norombopaga e'yi 'rã.”

12 Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Reiko axya ma omonguera pyrã e'ÿ, ndeai ma haxy ete va'e.

13 Avave ndoikoi nderepyarã. Ndeai pe ma jipoi moã, neĩ imbojaarã.

14 Neirũ kuery hexaraipa ma ndegui, noroporanduvei ma ndere. Ndereko vai ha'e rejjavvy ete rire rojapo vai nderovaigua rami, ipy'a ratã va'e nhombopagaa rami.

15 Mba'e re tu neraxẽ ri reikovy ndeai gui? Haxy rendu va'e ma omonguera pyrã e'ÿ. Ndereko vai ha'e rejjavvy ete ramo ae roguereko ha'e rami.

16 Ha'e rã nemombaare kuery voi omombaa 'rã, nderovaigua kuery peteĩ-teĩ oguerapaa 'rã escravo-rã. Nemba'e rei-rei pe'aare kuery mba'e rei-rei ju oipe'apaa 'rã, ndegui ha'e kuery oipe'apa rive rire amboaxa 'rã oipe'apa rive va'erã po py.

17 Ha'e gui xee ae romoexaĩ ju 'rã”, he'i SENHOR. “Xee ae romonguera ju 'rã ndeai, ndevy pe 'Oeja pyre' ha'e 'Sião tetã re noporanduavei ma 'rã', he'i okuapy rire teĩ.”

18 SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, amoĩ porã ju 'rã Jacó kuery rekoa, amboaxy 'rã ikuaia rupi. Guetã ma ojapo ju 'rã mba'emo ra'ykue aty áry, ha'e huvixa oĩ ju 'rã ngoo py, jypy guare rami ae.

19 Ha'e kuery oporaei 'rã jogueruvy oguerovy'a vy, ovy'a ete vy oguerory 'rã okuapy. Amboetave 'rã, ha'e nomombaavei 'rã. Amboyvateve 'rã, ha'e nomo'yvyĩ'iavei 'rã.

20 Ta'y kuery ha'e tajy kuery ikuai porã 'rã jypy guare rami, ha'e kuery rekoa voi amoĩ atã 'rã xerenonde. Ha'e rã imoingo axyare kuery ma ambopagapa 'rã.

21 Huvixarã ma ha'e kuery regua ae 'rã oĩ, ha'e kuery mbyte gui oiko 'rã opena va'erã. Ha'e va'e amonhemboja ramo onhemboja 'rã xere. Mba'eta mava'e 'rã tu oakã gui ae ipy'a guaxu xere onhemboja aguã?” he'i SENHOR.

22 “Ha'e ramo peẽ kuery ma xeivygua 'rã pendekuai, ha'e rã xee ma aiko 'rã Penderuete”, he'i.

23 Ne'exa, ou oiny SENHOR-a guigua yvytu atã! Ipoxya ojekuaa ma ouvy, yvytu jere rami heko vai va'e kuery akã áry ou aguã.

24 SENHOR poxya raku ma ha'ekue py ndojevyi 'rã guive, opy'a re oipotaa oĩ va'e ojeupitypa e'ỹa ja. Ha'e nunga ma opaa ára py peikuaa porã 'rã.

Iporiauague gui ombovy'a ju aguã re ijayvuague

31 1 SENHOR aipoe'i: "Ha'e va'e jave py aiko 'rã Israel regua ha'e javi Ruete, ha'e rã ha'e kuery ma ikuai 'rã xevygua."

2 Po rami SENHOR ijayvu: "Xevygua kuery kyxe gui oo jepe va'ekue amboaxy ju 'rã tekoa e'ỹa rupi ikuai py. Xee anhemboja vy amokane'õgua 'rã Israel kuery."

3 Mombryry gui SENHOR xeve ojexa uka vy aipoe'i: "Mborayvu opa e'ỹ va'e rupi roayvu. Ha'e rami vy roayvua rupi roguerú.

4 Peẽ kunhataĩgue Israel regua, romopu'ã ramo pepu'ã ju 'rã pe'amy! Teĩgue ju pandeiro reve peo 'rã ojeroky va'e kuery reve peporaeia rupi.

5 Samaria vvyty re penhotỹ nho 'rã uva. Inhotỹare kuery hi'a ho'u vy oguerovy'a 'rã okuapy.

6 Mba'eta oiko 'rã ára Efraim regua vvyty rupi tetã re opena va'e kuery 'Pepu'ã ke, jaje'oi Sião tetã py SENHOR Nhanderuete oia katy', he'i okuapy aguã."

7 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: "Peroporaie ke Jacó kuery pevy'a reve, vvy regua kuery akã ikuai ramo perovy'a. Pejapukai, peporaie. Ha'e vy aipopeje: 'SENHOR, eraa jepe avi ke ndevygua Israel kuery rembyrekue', peje.

8 Mba'eta ne'exa, aru 'rã vvy kuaray ijapu'a'ia katy itui va'e gui, amboatypa 'rã vvy jave rupi gui. Ha'e ramo ha'e kuery oupa 'rã: ára revegua e'ỹ, oguata vaikue'i va'e, imemby ryru va'e ha'e oikuavã va'erã teĩ. Ojevy pavẽ 'rã kyvõ katy.

9 Ojae'o reve 'rã ou, xeve pe ojapukai 'rã jogueruvy arua rupi. Areko 'rã heruvy yakã'i oxyry porã va'e vvyry rupi, ha'e tape hi'yvi porã va'e onhepyxanga e'ỹ aguã rupi, mba'eta Israel kuery ru aiko, Efraim kuery ma xera'y jypygua", he'i.

10 Peẽ vvy regua kuery, pendu ke SENHOR ayvu. Pemombe'u ke yeẽ vvyry mombryry etea rupi. Ha'e vy aipopeje: "Israel kuery moaĩmbaare ae ju omboatypa ta, ha'e kuery re opena 'rã vexa'i re opena va'e rami.

11 Mba'eta SENHOR oepy Jacó kuery, ogueraa jepe ha'e kuery gui imbaraetekueve po gui.

12 Ha'e ramo ou vy oporaie 'rã okuapy Sião vvyty áry, ha'e kuery pe SENHOR mba'emo ome'ẽ rã oguerovy'a ete 'rã guive, mba'emo aju, vinho, azeite, vexa'i ha'e vaka ra'y. Ha'e kuery nhe'ẽ oiko porã 'rã vvyty omoakỹmby rami, nda'ipiruvei ma 'rã guive.

13 Ha'e va'e jave py kunhataĩgue ovy'a 'rã okuapy ojerokya py, kunumigue ha'e tujakue'i voi. Hexayague xee amombo'opa ramo ovy'a ju 'rã. Ndovy'aiague gui ambovy'a ju 'rã.

14 Sacerdote kuery guive amongaru 'rã ikyra va'e re, xevygua kuery hev yatãmba 'rã mba'emo porã ame'ẽ va'e re", he'i SENHOR.

15 Po rami SENHOR ijayvu: "Ramã tekoa py onhendu va'ekue hevovo rei va'e, hexay ha'e ipy'a vai ete va'e. Ha'e va'e ma Raquel omemby kuery re ojae'oa. Imemby kuery jipovei ma ramo nonhembovy'a ukai."^b

16 Ha'e rami teĩ po rami SENHOR ijayvu: "Ejae'ove eme, nderexayve eme guive. Mba'eta nememby kuery ojevypa ju 'rã ngovaigua kuery vvy gui.

17 Raka'eve rã oiko nho 'rã rearõ reikovy va'e, mba'eta nememby kuery ojevypa ju 'rã oyvy re ae", he'i SENHOR.

18 "Xee aendu Efraim kuery ijayvu vy aipoe'i rã: 'Vaka ra'y imãxo porã e'ỹ va'e rami aiko va'ekue teĩ ndee xemo'arandu. Aỹ gui ma xereko rerova ke teko pyau re ju aiko aguã, mba'eta ndee ma SENHOR Xeruete.

19 Anhetẽ, ajeko rerova rire anhemboaxy va'ekue, xekunumi jave aikoague re xema'endu'a vy. Xerekombo'e rire xepexo re aipete-pete. Axĩmba ha'e ndaikuaavei rei va'ekue', he'i.

20 Ha'e rami avi Efraim e'ỹ teve xera'y arovy'a ha'e ayvu ete va'e? Mba'eta ixupe xeayvu nhavõ xema'endu'a ju hexe ayvu etea rupi. Hexe vy xepy'a tyty atã amboaxy ete vy", he'i SENHOR.

21 "Pemopu'ã ke pemo'amy vvy markaarã, peguataa rupi peja tape kuaa ukaarã, pexa pota ke peovy tape rupi peikoa re. Ha'e gui ma kunhataĩ Israel regua, ejevvy ke, ejevvy ke neretã rejaague katy.

22 Xerajy xenhe'ẽ rendu e'ỹ va'e, raka'e peve 'rã tu ha'eve'ỹa rami rei reiko? Mba'eta vvy re SENHOR omoingo mba'emo pyau: kunha oikuavã 'rã ava."

23 Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: "Judã kuery ikuai ambopyau ramo oyvy ha'e guetã ikuai va'e rupi ha'e kuery aipoe'i ju 'rã: 'Ndee vvyty iky'a e'ỹ va'e teko porã oĩa, tove SENHOR tandereroayvu porã', he'i rã okuapy.

24 Mba'eta ha'e va'e vvyty re ju 'rã Judã kuery ikuai, tetã ikuai va'e ha'e javi re guive, mba'ety rupi omba'eapo va'e ha'e vexa'i re opena va'e kuery voi.

25 Mba'eta amombaraete inhe'ẽ kangy va'e, amongaru guive ho'a rai'i va'e", he'i.

26 Ha'e gui amyĩ vy ama'ẽ ju. Akea ma xembovy'a ete va'ekue.

27 Ha'e gui SENHOR aipoe'i: "Ne'exa, ou ma oiny ára Israel ha'e Judã kuery amboetave ju aguã, avakue ha'e mymba kuery guive.

28 Mba'eta ymave rupi ha'e kuery re aikuaa pota va'ekue aipe'a aguã, aity, ambojexavai, ambovaipa ha'e amoingo axy aguã, teĩ aỹ gui ma ha'e kuery re aikuaa pota 'rã amopu'ã ha'e anhotỹ ju aguã", he'i SENHOR.

^b 31.15 Raquel ma Jacó ra'y José xy, ha'e Israel kuery jaryi jypy raka'e (Gênesis 30.22-24). Ha'e gui Ramã tekoa ma Babilônia katy escravo-rã ogueraa pyrã kuery ojokuapaague (Jeremias 40.1). Aỹ ma Mateus 2.17-18 py kova'e ayvu rupi ijayvu ju, mba'eta Jesus ou jajae'oa gui nhanemombo'o aguã.

29 “Ha'e va'e ára ma aipo nda'eavei ma 'rã: “Tuu kuery uva aky'i ho'u rire ta'y kuery raĩ voi nda'evei', nda'eavei 'rã.

30 Ha'e rami 'rãgue py ma petẽ-teĩ omano 'rã gueko vaiague re ae. Uva aky'i 'uare kuery raĩ ae ma nda'evei 'rã.”

Israel kuery pe Nhanderuete guexeve guarã ojapo pyau aguã re ijayvuague

31 SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, ou ma oiny ára Israel ha'e Judá kuery reve xereve guarã ajapo pyau aguã,

32 tamoĩ kuery reve ajapo va'ekue ramigua e'ỹ. Ha'e jave ma ha'e kuery po re ajopy reve anoẽmba va'ekue Egito vvy gui. Ha'e rami teĩ ha'e kuery ombovaipa xereve guarã ajapo va'ekue, ime rami aiko teĩ.

33 Ha'e gui ha'e va'e ára oaxapa ma rire po rami 'rã Israel kuery reve ajapo pyau xereve guarã. Ha'e kuery py'a re 'rã ambopara xeguigua lei, ikuraxõ re ae 'rã ambopara. Xee aiko 'rã Tuuete, ha'e rã ha'e kuery ma ikuai 'rã xevygua.

34 Ha'e rami rire petẽ-teĩ nombo'evei ma 'rã oirũ neĩ guyvy kuery, 'Peikuaa na SENHOR' he'ia py, mba'eta xekuaa pavẽ 'rã, vvyĩgueve ha'e yvatekueve voi. Mba'eta amboguepa 'rã heko vaiague, ojevavyague re naxema'endu'avei 'rã guive”, he'i SENHOR.^c

35 Po rami ijayvu SENHOR ara py kuaray ojope aguã rami ojapo va'ekue, ha'e gui jaxy ha'e jaxy-tata pyávy hendy aguã oeja va'ekue, ye'ẽ omyĩ aguã ha'e yai opu'ã-pu'ã va'e hevovo-vovo aguã rami. Hery ma SENHOR ixondaro reta va'e. Ha'e vy aipoe'i:

36 “Ha'e rami aguã aeja va'ekue xerenonde oaxa rive e'ỹa ja Israel kuery voi nokanhymbai 'rã xerenonde gui, petẽ regua riae 'rã ikuai”, he'i SENHOR.

37 SENHOR aipoe'ive ju: “Yvate yva ha'e javi rupi pea'ã kuaapa e'ỹa ja, ha'e kyvõ vvy guýry pexa pota kuaapa e'ỹa ja xee ndaejapa rivei 'rã Israel kuery, ha'e rami ete ha'e kuery ikuai rire teĩ”, he'i SENHOR.

38 SENHOR aipoe'ive ju: “Ne'exa, ou ma oiny ára kova'e tetã SENHOR peguarã ojapoa ju aguã, Hananel torre hi'ãia guive tetã kora ojerea py okẽ oĩa peve.

39 Ha'e gui henondeve katy ju 'rã ixã oa'ãaty omoatãa heravy Garebe vvy'ã peve, ha'e gui Goa katy ju 'rã ojere ovy.

40 Ha'e gui vvyugua te'õgue ha'e tanhimbu ikuaiaty, hãe nhuũndy Cedrom yakã'i peve itui va'e, okẽ kavaju oikeaty kuaray oua katy oĩ va'e peve, ha'e va'e voi omboaxapaa 'rã SENHOR peguarã. Ha'e va'e rire Jerusalém tetã ndoityavei 'rã, nombovaipaavei 'rã guive.”

Peteĩ vvy Anatote py itui va'e Jeremias ojoguaague

32 ¹ Jeremias pe SENHOR oayvu ombou ju dez ma'et'ya re ma Judá pygua huvixa Zedequias oĩ jave py, ha'e dezoito ma'et'ỹ re ma huvixa Nabucodonosor oĩ jave py guive.

2 Ha'e va'e jave py Babilônia pygua huvixa xondaro kuery ojokopa Jerusalém tetã, ha'e profeta Jeremias omboty imoiny Judá pygua huvixa roka py harõa xondaro kuery ikuaiaty py.

3 Mba'eta Judá pygua huvixa Zedequias omboty uka vy aipoe'i va'ekue:

— Mba'e re tu ndee remombe'u SENHOR aipoe'ia rami: “Kova'e tetã omboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa po py, ha'e rã oipe'apa 'rã”, 're?

4 “Ha'e gui Judá pygua huvixa Zedequias ndoo jepei 'rã caldeu kuery po gui. Ha'e rami 'rãgue py omboaxaa 'rã Babilônia pygua huvixa po py. Ha'e ramo jomeme ijayvu 'rã jova re oma'ẽ reve.

5 Ha'e rire ha'e va'e ma Babilônia katy ogueraa 'rã Zedequias, ha'e py opyta aguã SENHOR hexe oikuaa pota ju peve, aipoe'iague rami vy. Ha'e gui caldeu kuery re pepu'ã teĩ napendepo'akai 'rã”, 're va'ekue — he'i.

6 Ha'e ramo Jeremias ombovai:

— SENHOR oayvu xe'vy pe ombou vy aipoe'i:

7 “Ne'ixa, nderuvy'i Salum ra'y Hananel ndea py ou vy aipoe'i 'rã: ‘Ejogua na xeyvy Anatote py itui va'e, mba'eta ndee anho ha'eve rejogua aguã, he'i 'rã.”

8 Ha'e gui SENHOR ayvu aipoe'iague rami xea py ou xeruvy'i ra'y Hananel oka harõa xondaro kuery ikuaiaty py. Ha'e vy aipoe'i xe'vy: “Ejogua na xeyvy Anatote py Benjamim regua yvy re itui va'e, mba'eta ndee anho ha'eve rejogua vy rejopy aguã. Ejogua na ha'vy”, he'i. Ha'e rami aendu vy aikuaa SENHOR ijayvuague rami oikoa.

9 Ha'e rami vy xeruvy'i ra'y Hananel gui ajogua yvy Anatote py itui va'e. Hepyra dezessete hatã'i va'e prata guigua aa'ã karamboae.

10 Kuaxia re xerery ambopara rire amboja selo py, ikuaa ukaarã aenoĩ guive. Ha'e vy hepyra aa'ã mba'emo opejaa py.

11 Ha'e rami vy araa ipara va'e ajoguaague regua. Lei re oĩa rami vy amboja va'ekue araa, ha'e oguerova pyre amboja e'y va'ekue guive.

12 Kuaxia mokoĩve amboaxa Nerias ra'y Maaséias ramymino Baruque po py. Hananel xeruvy'i ra'y oexaa py amboaxa, ajoguaague regua kuaa ukaarã kuery guery ombopara va'ekue oexaa py, ha'e gui judeu kuery oka py xondaro harõa kuery ikuaiaty py uguapy okuapy va'e ha'e javi oexaa py guive.

13 — Ha'e kuery oendua py Baruque pe xeayvu vy aipoa'e va'ekue:

14 “Po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu: ‘Ejopy ke kuaxia para yvy rejoguaague regua. Omboja pyre ha'e omboja pyre'y reraa vy emoĩ porã hyru nhae'ũ guigua py, heta ára re oĩ porã aguã.

15 Mba'eta po rami SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete ijayvu: Kovae yvy re ma pejogua nho 'rã oo, mba'ety ha'e uvaty', he'i”, ha'e va'ekue.

Nhanderuete omombe'u porãve aguã re Jeremias ojerureague

16 Ha'e gui kuaxia para yvy ajoguaague regua ma Nerias ra'y Baruque pe amboaxa ma rire SENHOR pe anhembo'e ainy. Ha'e vy aipoa'e:

17— Ai SENHOR Xerujete! Yva ha'e yvy rejapo va'ekue ndepo'aka etea rupi ha'e ndepo reupi reve. Mba'eve rei nda'ipoi ndevy haxy va'e nemondyiarã.

18Ndee ma mbovy e'ỹ pe rexa uka 'rã remboaxya, ha'e oreramoĩ kuery ojevavyague re rembopagaague regua ta'y kuery re remoĩ va'e guive. Ndee ma Orerujete yvate ha'e ipo'aka ete va'e. Nderery ma SENHOR ixondaro reta va'e.

19Renhomongeta porã ha'e nerembiapo porã ete va'e. Mba'eta nderexa ojepe'a oiny avakue ra'y kuery ikuaia rexapa aguã, peteĩ-teĩ pe ikuaiague rekovia reme'ẽ aguã, mba'emo ojapoague rami ae.

20Ndee ma hexa pyrã ha'e nhomondyipaarã rejapo va'ekue Egito yvy re, kova'e ára peve Israel kuery mbyte rupi guive, amboae regua ikuaia rupi teĩ. Ha'e rami rejapo nderery oikuaa pavẽ aguã rami, aỹ peve rejapo rami.

21Ndevygua Israel kuery Egito yvy gui renoẽmba va'ekue hexa pyrã ha'e nhomondyipaarã rexa uka vy, ndepo reupi vy ndepo'akaa rexa uka reve nhomondyipa etea rupi.

22Ha'e kuery pe kova'e yvy reme'ẽ va'ekue, tamoĩ kuery pe reura reve ndeayvugue ae, kamby ha'e ei oata e'ỹa.

23Ha'e ramo ha'e py ha'e kuery ovaẽ vy hekoa okuapy teĩ nanenhe'ẽ rendui raka'e, ndeguigua lei rupi nda'ikuaixei vy. Rejapo uka va'ekue ma peteĩve voi ha'e kuery ndojapoi. Ha'e nunga rupi ha'e kuery áry rembou guĩ nunga mba'emo vai.

24Ne'exa, kova'e tetã jokoia kuery ma yvy ojo'o heruvy ipo'aka aguã. Anhetẽ tetã omboaxaa ma caldeu kuery orere opu'ã va'e kuery po py. Kyxe, karuai ha'e mba'eaxy vaikue py ndeayvugue rami meme oiko. Ndee ae rexapa.

25Ha'e rami teĩ SENHOR Orerujete, mba'exa ru ndee aipo're xevy: “Ejogua ke yvy peráta re, ha'e enoĩ ikuaa ukaarã guive”, 're va'ekue, caldeu kuery po py tetã omboaxaa ma teĩ? — ha'e.

Nhanderuete ombovaiague

26Ha'e ramo SENHOR ombou oayvu Jeremias pe. Ha'e vy aipoe'i:

27“Ne'exa, xee ma SENHOR, oikove va'e ha'e javi Ruete aiko. Ha'e rami vy oiko 'rã ri nda'u xevy pe haxy vai ete va'erã?”

28Ha'e nunga rupi SENHOR ijayvu po rami: “Ne'exa, kova'e tetã amboaxa 'rã caldeu kuery po py. Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py ae 'rã amboaxa. Ha'e ramo oipe'a 'rã.

29Kova'e tetã re caldeu kuery opu'ã vy ovaẽmba 'rã okuapy. Tetã re tata omoĩ vy oapypa 'rã oo ikuai va'e ha'e javi, ijapyte áry Baal ra'angaa pe heakuã porã va'e ha'e pygua kuery oapyague, ha'e nguete ramigua mboae pe mba'emo rykue onhoẽague guive, xembopoxy aguã rami rive.

30 Mba'eta Israel ha'e Judá kuery ma kunumi guive xerenonde ojapo mba'emo vai anho, mba'eve ndojapoi 'rã okuapy xembopoxyarã e'ÿ vy", he'i SENHOR.

31 "Mba'eta kova'e tetã pygua kuery ma xembopoxy ha'e ndaxea'evaia rupi anho ikuai, tetã ojapoa ára guive aÿ peve, xerenonde gui aipe'apa aguã rami.

32 Israel ha'e Judá kuery ojapo vaia ha'e javi rupi xembopoxy okuapy, huvixa kuery, yvatekueve, sacerdote ha'e profeta kuery, avakue Judá ha'e Jerusalém pygua ha'e javi guive.

33 Ha'e kuery ma okupe rive oguerova xea katy, ngova e'ÿ. Ko'ë rai guive ambo'e teĩ ha'e kuery ndojapoxakai, xeayvua ndojopyxei vy.

34 Ha'e rami 'rãgue py xerery oĩaty opy ete omoĩ okuapy ojegarupy, omongy'apa rei vy.

35 Baal ra'angaa pe ojapo okuapy imbojerovia atyrã Hinom ra'y rekoague yvyugua py, ha'e py gua'y kuery ha'e guajy kuery oapy aguã nguete ramigua Moloque pe. Ha'e rami aguã ma teĩgueve xee ajapo uka va'e'ÿ, neĩ nanhembopy'ai guive ha'e ramigua ete ojegarupy ha'e kuery ojapo aguã, Judá regua kuery oguerojavy aguã."

36 Ha'e rã aÿ ma, po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu kova'e tetã re: "Tetã re peẽ kuery pendeayvu vy 'Omboaxaa ae ma Babilônia pygua huvixa po py, kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue py guive', peje teĩ.

37 Ne'exa, tetã pyguare kuery ma xee amono'õmba ju 'rã heruvy vvy jave rupi ikuaiague gui. Ha'e katy xepoxya rupi, xea'e e'ÿa ha'e ajou vai etea rupi amondoukapa va'ekue teĩ kova'e tekoa py ju 'rã arupa. Ha'e rami vy ajapo 'rã ha'e kuery mba'eve gui okyjea rupi e'ÿ ikuai aguã rami.

38 "Ha'e rami ha'e kuery ikuai 'rã xevygua, ha'e rã xee aiko 'rã Tuuete.^d

39 Ha'e kuery pe ame'ẽ 'rã peteĩ'i rupi ipy'a aguã ha'e peteĩ'i tape, ko'ë nhavõ xerenonde ojererokyjea rupi ikuai aguã, ha'e kuery ikuai porã aguã, ha'e gui ta'y kuery voi.

40 Ha'e kuery pe ajapo 'rã xerevegua opa e'ÿ va'erã. Ha'e va'e rupi vy ndajapo porã e'ÿi 'rã ha'e kuery pe. Ha'e rami 'rãgue py ha'e kuery kuraxõ re amoĩ 'rã xerenonde ojererokyjea rupi ikuai aguã, xegui ojepe'a ve'ÿ aguã.

41 Ha'e kuery arovy'a vy amoingo porã 'rã. Amoĩ atã 'rã kova'e vvy re, xekuraxõ ha'e xenhe'ẽ ha'e javi py."

42 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: "Ha'e kuery áry ha'e rami ete mba'emo vai ambouague rami avi ha'e kuery re ambou avi 'rã iporã ete va'e xeayvuague ha'e javi rami vy.

43 Ha'e ramo kova'e vvy re ojogua ju 'rã omba'etyrã, ha'e va'e pe 'Tekoa ve'ÿ oĩ, avakue neĩ mymba kuery jipoveia. Caldeu kuery po py ae ma omboaxaa', pejeague py ae.

44 Peráta re ojogua ju 'rã omba'etyrã, ha'e gui ombopara uka 'rã ojoguaague regua kuaxia, selo py omboja 'rã, ha'e oenoĩ 'rã guive ikuaa ukaarã. Benjamim vvy re voi 'rã ojogua, Jerusalém ha'e Judá re tetã ikuai va'e yvýry, vvy'ã reia ha'e vvyugua rupi tetã ikuai va'e yvýry, ha'e kuaray puku-a katy tetã ikuai va'e yvýry ojogua 'rã mba'etyrã, mba'eta ha'e kuery ikuaia xee ambopyau 'rã", he'i SENHOR.

Ha'e kuery ikuai porã ha'e mba'emo ojoupa ju aguã re ijayvuaque

33 ¹ Ha'e gui SENHOR oayvu mokoĩguea ombou Jeremias pe oka py xondaro harõa kuery ikuaiaty py ombotyta teri reve. Ha'e vy aipoe'i:

² "Po rami ijayvu SENHOR opa mba'e moingoare: Xee SENHOR ae amoingo mba'emo oĩ atãmba aguã. Xerery ma SENHOR.

³ Ejapukai ke xevy, ha'e ramo rombovai 'rã. Ha'e vy ndevy amombe'u 'rã mba'emo porã anhomĩ rã ndee reikuaa e'ỹ va'ekue", he'i.

⁴ Mba'eta po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu kova'e tetã py oo ikuai va'e re, ha'e Judá regua huvixa kuery ro ikuai va'e re guive, mba'eta ngoo oitypa va'ekue ngovaigua kuery vvy jo'oa ha'e kyxe revegua ou va'ekue jokoarã,

⁵ caldeu kuery jokoã rupi ha'e pygua kuery opuãa py. Ha'e ramo SENHOR aipoe'i: "Penderogue ma xee amonyẽ 'rã avakue re'õgue xepoxya ha'e ajou vaia rupi ajuka va'ekue. Mba'eta pendereko vaiague ha'e javi káuxa ndajexa ukai 'rã kova'e tetã pygua kuery pe.

⁶ Ne'exa, ha'e py ae ambou avi 'rã hexaĩ porãmba ju aguã amonguerapa vy. Mba'eta ha'e kuery pe ambou 'rã opa mba'e py ikuai porã aguã, mba'eva gui okyje ve'ỹ re.

⁷ Ambopyau 'rã Judá ha'e Israel kuery ikuaia. Amoatyrõ ju 'rã jypy guare rami.

⁸ Aiky'a'opa 'rã heko vaia rupi xerovai ojejavyague ha'e javi gui. Amboguepa 'rã heko vaiague, ojejavyague ha'e xerovai ikuaiague guive.

⁹ Ha'e ramo Jerusalém tetã oĩ 'rã xerery omboetepaa ha'e xererovy'aa aguã, vvy regua kuery ha'e javi oendua py, mba'eta ha'e kuery oendu 'rã omombe'ua rã tetã re iporã va'e ajapoa. Ha'e rami vy onhemondyipa ha'e oryryipa 'rã okuapy peẽ kuery romoingo porã vy iporã va'e ambou rã oendu vy."

¹⁰ Po rami SENHOR ijayvu: "Kova'e tekoa pe peẽ kuery 'Tekoa ve'ỹ oĩ, avakue ha'e mymba kuery ikuai e'ỹa', peje, mba'eta Judá regua tetã ha'e Jerusalém py tape ikuai va'e rupi aỹ ombovaipaa, avakue ha'e mymba jipoi guive. Ha'e rami teĩ ha'e py oendua nho 'rã

¹¹ ovy'a ha'e opuka nhendu va'e, omenda va'erã ijayvu ha'e oporaei nhendu vy aipoe'i va'e: 'Perovy'a ke SENHOR ixondaro reta va'e, mba'eta joayvua ha'e nhomboaxya opa va'erã e'ỹ', he'i va'e. Ha'e gui oguerovy'a

reve mba'emo ome'ẽ 'rã SENHOR ro py. Mba'eta pendeyvy ambopyau 'rã jypy guare rami”, he'i SENHOR.

12 SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'ive ju: “Kova'e tekoa aỹ tekoa e'ỹa, avakue ha'e mymba kuery jipoi teĩ tetã yvýry ha'e javi rupi vexa'i re opena va'e kuery hekoa ju 'rã guymba kuery omombytu'ua rupi.

13 Mba'eta yvy'ã ha'e yvyugua reia rupi tetã ikuai va'e yvýry rupi mymba kuery omboaxaa ju 'rã ipapaa kuery po guy rupi, kuaray puku-a katy Benjamim yvy re, Jerusalém yvýry ha'e Judá re tetã ikuai va'e ha'e javi rupi guive”, he'i SENHOR.

Jeremias 23.5,6

14 SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, ou ma oiny ára Israel ha'e Judá kuery aroyvuu porãague ojeupity aguã”, he'i SENHOR.

15 “Ha'e va'e ára, ha'e va'e jave py ma peteĩ amoingo 'rã Davi rapytakue renhoĩ, hamymino heko porã va'erã. Ha'e va'e ma ha'evea rami meme 'rã joguereko, ha'e teko porã rupi opena 'rã yvy re.

16 Ha'e va'e ára ma Judá regua kuery oo jepe 'rã, ha'e Jerusalém tetã py hekoa 'rã mba'eve gui okyjea rupi e'ỹ. Ha'e ramo ixupe 'SENHOR nhandereko porãrã me'ẽa' 'ea 'rã.”

17 Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Davi rekovia ndoatai 'rã ava Israel kuery ruvixa tenda openaaty áry oguapy va'erã.

18 Neĩ sacerdote kuery levita regua voi ndoatai 'rã xerenonde ikuai va'erã, ko'ẽ nhavõ xevy mba'emo aju ha'e mymba oapy reve ome'ẽ aguã”, he'i.

19 Ha'e gui Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

20 “Po rami SENHOR ijayvu: Ára ha'e pytũ oiko riae aguã re xeayvuague peẽ napembovaipa kuaaia rami avi

21 xee voi nambovaipai 'rã xerembiguai Davi reve xerupive guarã ajapo va'ekue, tenda openaaty áry hamymino oĩ aguã, ha'e gui levita regua sacerdote kuery xevy ikuai riae aguã.

22 Ha'e rami ae avi mba'emo yva re ikuai va'e ndapeipapa kuaai, ha'e ita ku'i reia ye'ẽ rembe rupi oĩ va'e napea'ã kuaaia rami avi ndapeipapa kuaai 'rã xerembiguai Davi ramymino kuery, neĩ levita regua xerenonde omba'epo va'e kuery guive.”

23 Ha'e gui Jeremias pe SENHOR ijayvuve vy aipoe'i:

24 “Endu rive heta va'e kuery ndevy 'Mokoĩ regua SENHOR oiporavo va'ekue ri aỹ ma ndoayvuvei ri?' he'i ramo. Mba'eta ha'e kuery xevygua kuery ovare e'ỹa rami rive ijayvu. Ha'e kuery pe rã xevygua kuery peteĩ regua ve'ỹ ma merami ikuai.”

25 Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Ára ha'e pytũ oiko aguã re xeayvuague namboaxa riveia rami, ha'e yva ha'e yvy re ikuai va'e xee ndaeja riveia rami

26 xee ndaejai avi 'rã Jacó ramymino kuery neĩ xerembiguai Davi ramymino kuery. Mba'eta hamymino regua amoĩ 'rãe Abraão, Isaque

ha'e Jacó ramymino kuery re opena va'erã. Mba'eta ambopyau ju 'rã ha'e kuery ikuai, amboaxya aexa uka vy."

Zedequias rekorã re ijayvuague

34 ¹Pova'e ayvu ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oĩ teri reve SENHOR ombou Jeremias pe. Mba'eta ha'e va'e jave ha'e va'e ogueru ojepegua xondaro kuery ha'e openaa ha'e javi pygua kuery, Jerusalém tetã re opu'amba okuapy aguã, ijyvýry tetã ikuai va'e re guive. Ha'e rami rã SENHOR aipoe'i:

²"Po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu: Tereo ndeayvu Judá pygua huvixa Zedequias pe. Ha'e vy ixupe aipo're rã: 'Po rami SENHOR ijayvu: Ne'exa, kova'e tetã xee amboaxa 'rã Babilônia pygua huvixa po py. Ha'e ramo oapypa 'rã tata py.

³Ndee voi ndereo jepei 'rã ipo gui. Ha'e rami 'rãgue py nembo'aa vy nemboaxaa 'rã ipo py. Ha'e ramo Babilônia pygua huvixa reve pejogueroayvu 'rã joa'i gui jova re pema'ẽ reve. Ha'e ramo ndereraa 'rã Babilônia tetã py.

⁴Ha'e rami teĩ ndee Judá pygua huvixa Zedequias, endu ke SENHOR ayvu. Po rami SENHOR ijayvu nderekorã re: Kyxe py e'ỹ 'rã remano.

⁵Ha'e rami 'rãgue py remano porã'i 'rã, ha'e ndere ima'endu'aa rupi heakuã porã va'e oapypa 'rã guive, reiko e'ỹ mbove neramoĩ kuery huvixa ikuai va'ekue re ima'endu'aague rami ae. Ojae'o vy "Ai SENHOR!" he'i 'rã okuapy, xee ae ha'e rami aguã re xeayvu rire', he'i SENHOR."

⁶Pova'e ayvu ha'e javi rupi profeta Jeremias omombe'u Judá pygua huvixa Zedequias pe, Jerusalém py oĩa py.

⁷Ha'e va'e jave Babilônia pygua huvixa kuery opu'ã okuapy Jerusalém re, ha'e Judá regua tetã oĩve teri va'e Laquis ha'e Azeca re guive. Mba'eta ha'e va'e anho'i opyta Judá regua tetã ikorapa va'e ikuai va'ekue gui.

Escravo rerekoa kuery rovai Nhanderuete ijayvuague

⁸Ha'e gui pova'e ayvu ma Jeremias pe SENHOR ombou va'ekue. Ha'e va'e jave py Jerusalém pygua kuery reve huvixa Zedequias ijayvu okuapy escravo oguereko va'e oipoipa ju aguã re.

⁹Ha'e ramo peteĩ-teĩ opoi imondovy escravo hebreu regua avakue ha'e kunhague, guetarã kuery regua ae avave rei oguerekoa ve'ỹ aguã escravo.

¹⁰Ha'e ramo yvatekueve ha'e heta va'e kuery ha'e javi reve ha'e rami aguã re ijayvu va'ekue onhe'ẽ rendu, ha'e vy peteĩ-teĩ escravo avakue e'ỹ vy kunhague oipoipa. Onhe'ẽ rendu vy omondoukapa.

¹¹Ha'e rami teĩ ha'e va'e rire ma nda'vevei nho ju ikuai. Ha'e rami vy ojapo escravo avakue ha'e kunhague omondouka va'ekue ojevypa ju aguã rami. Ha'e vy escravo-rã ju omoingopa.

¹²Ha'e gui ma Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

13 “Po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu: Egito yvy peneramoĩ kuery escravo ikuaiague gui anoẽmba vy ha'e kuery reve ajapo va'ekue xereve guarã. Ha'e vy aipoa'e va'ekue:

14 “Sete malet'ya opa nhavõ peteĩ-teĩ pepoi 'rã peneretarã hebreu regua pendeivy ovende pyre. Mboapy meme malet'ya re ndevy ha'e kuery omba'eapo rire pepoi 'rã imondovy escravo ve'y ikuai aguã, ha'e va'ekue.^e Ha'e rami teĩ peneramoĩ kuery naxenheẽ rendui, xeayvu re ndojapxaka potai guive okuapy.

15 Ha'e gui peẽ kuery ma aỹ rai'i pejogueroayvu xerenonde ha'veea rami pejapo aguã re. Ha'e vy peteĩ-teĩ pendeayvu peneretarã pepoi aguã re. Xerery oĩaty oo py ae pejogueroayvu ha'e rami aguã.

16 Ha'e rami teĩ ha'ekue rami e'y pendekuai, xerery pemongy'apaa rupi. Mba'eta peteĩ-teĩ pende-escravo avakue ha'e kunhague pejapo ojevy ju aguã rami, escravo ve'y ikuai aguã rami pemondouka va'ekue ri. Ha'e rami vy avakue ha'e kunhague pemoingo ju escravo-rã.”

17 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ijayvu: “Peẽ kuery ma naxenheẽ rendui, mba'eta ndapepoi eteĩ penderivy ha'e peneretarã kuery escravo rami pereko va'e. Ha'e ramo ne'ixa, xee ma peẽ kuery ropoipa ta imondovy kyxe, mba'eaxy vaikue ha'e karuai py pemanomba aguã katy. Xee rojapo 'rã yvy regua kuery ha'e javi penderexa vy onhemondyipa aguã rami”, he'i SENHOR.

18 “Mba'eta xereve guarã ajapo va'ekue rupi e'y ikuai va'e, xerenonde ijayvuague ndojapoi va'e ma xee ajuka ukapa 'rã vaka ra'y re ha'e kuery ojukaaty rami avi, mba'eta ha'e kuery vaka ra'y ojuka vy mokoĩ rupi ojaya va'ekue mbyte rupi oaxa va'ekue.^f

19 Mba'eta Judá ha'e Jerusalém pygua yvatekueve, huvixa ha'e sacerdote kuery reve oaxa va'ekue vaka ra'y ojaya va'ekue mbyte rupi, ijyvy re ikuai va'e ha'e javi reve.

20 Ha'e rami ae avi xee amboaxa 'rã hovaigua ijukaxea kuery po py. Ha'e ramo hetekue opyta 'rã guyra yvate rupi oveve va'e ha'e mymba yvy rupigua rembi'urã rive.

21 Ha'e rami vy Judá pygua huvixa Zedequias ha'e ixupegua yvatekueve amboaxapa 'rã hovaigua kuery Babilônia pygua huvixa ijukaxea xondaro kuery po py, peneretã ojokoague gui ha'e kuery ojepe'a ranhe teĩ.

22 Mba'eta xeayvu vy rive ajapo 'rã kova'e tetã re ju ha'e kuery ojevypa aguã rami. Tetã re opu'ã okuapy vy oi'pe'a ha'e oapypa 'rã. Judá yvy re tetã ikuai va'e guive ambovaipa ukapa 'rã, tekoa ve'y'ã”, he'i SENHOR.

Recabe ramymino kuery gueko rami vy ae ikuai re ijayvuague

35 ¹ Ha'e gui Jeremias pe SENHOR oayvu ombou ju, Josias ra'y Jeoaquim Judá pygua huvixa oĩ jave. Ha'e vy aipoe'i:

^e 34.14 Ha'e rami aguã ma Nhanderuete oaja Êxodo 21.1 ha'e Deuteronomio 15.12 py. ^f 34.18-19 Ha'e kuery reko rami vy ha'e rami ikuai jogueroayvuague omoĩ atã vy (Gênesis 15.9-17).

2— Tereo Recabe ramymino kuerya py, ha'e ndeayvu ha'e kuery reve. Ha'e gui eraapa SENHOR pegua oo py, peteĩ opy ja'o oĩ va'e py. Ha'e py ma ha'e kuery pe reme'ẽ 'rã vinho oy'u aguã — he'i.

3Ha'e ramo araa Recabe ramymino kuery ha'e javi: Jeremias ra'y Jazanias, Habazinias ramymino va'e, tyke'y ha'e ta'y kuery ha'e javi araapa.

4Ha'e rami vy SENHOR pegua oo py araa peteĩ opy ja'o oĩ va'e py, Nhanderuede remimbo'e Jigdalias ra'y Hanã ra'y kuery ikuaiaty py. Ha'e va'e opy ja'o ma yvatekueve ikuaiaty oĩ va'e yvy'iry, Salum ra'y oikeaty rarõa Maaséias oíaty áry guive.

5Ha'e gui Recabe ramymino kuery amboguapypa ma vy henonde amoĩ reta hyru vinho oĩa, karo guive. Ha'e vy ha'e kuery pe aipoa'e:

— Pey'u ke vinho.

6Ha'e rã ha'e kuery ombovai:

— Ore kuery ma nda'evei vinho roy'u aguã, mba'eta oreramoĩ Recabe ra'y Jonadabe orevy aipoe'i rire: “Pey'u eme vinho, neĩ pendera'y kuery voi.

7Pejapo eme guive penderorã neĩ mba'etyrã. Pema'etỹ eme, uvaty pereko eme guive. Ha'e rami 'rãgue py oguy'i py rive 'rã pendekuai peikovea pukukue re, yvy peguata peikovya rupi peikove puku aguã”, he'i rire.

8Ha'e nunga rupi ore kuery ma ronhe'ẽ nhendu 'rã oreramoĩ Recabe ra'y Jonadabe orevy ijayvuague ha'e javi rupi. Ha'e rami vy ae vinho ndoroy'ui 'rã roikovea pukukue re, orera'yxy kuery, orera'y kuery ha'e orerajy kuery voi.

9Ha'e rami ae ore ndorojapoi orerorã roĩ aguã. Ndoroguerekoĩ uvaty, mba'ety, neĩ mba'emo ra'yĩgue ma voi.

10Ha'e rami 'rãgue py oguy'i py rive ore kuery orekuai. Ha'e rami py rojapopa rokuapy aguã oreramoĩ Jonadabe ijayvuague.

11Ha'e rami avi kova'e yvy re Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ou ramo aiporo'e joupe-upe: “Peju ke, jaje'oi Jerusalém tetã py xondaro kuery Caldéia ha'e Síria pygua gui nanhemi aguã”, ro'e va'ekue. Ha'e rami vy ae Jerusalém py ju orekuai — he'i okuapy.

12Ha'e gui Jeremias pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

13“Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete: Tereo, aipo'ere avakue Judá ha'e Jerusalém pygua kuery pe: ‘Romo'arandua rupi xeyvu rã napendui 'rã teve xenhe'ẽ rendu aguã?’ he'i SENHOR.

14‘Mba'eta Recabe ra'y Jonadabe guamymino kuery pe ijayvu vy “Pey'u eme vinho”, he'iague rami ha'e kuery ikuai pavẽ. Ha'e rami vy aỹ peve ha'e kuery ndoy'ui 'rã okuapy vinho, guamoĩ ijayvuague rami ae 'rã ikuai. Ha'e rã peẽ kuery ma ko'ẽ rai guive pende'vy xeyvu teĩ naxenhe'ẽ rendui pekuapy.

15Mba'eta ko'ẽ rai guive peẽ kuerya py xerembiguai kuery ambou vy aipoa'e uka: “Peteĩ-teĩ pejeko rerova ke aỹ pendeko vaiaty gui, iporã va'e

anho pejapo aguã. Tapeove eme guive amboae ramigua tuuete kuery re ha'e kuery pe pendekuai aguã. Ha'e rami vy r'ãe pendekuai puku pendeyvyrã peneramoĩ kuery pe ame'ẽ va'ekue re", ha'e uka. Ha'e rami teĩ peẽ kuery ma ndapejapyxakai, naxenhe'ẽ rendui guive.

¹⁶Recabe ra'y Jonadabe ramymino kuery minha ojapo ete okuapy guamoĩ ojapo ukaague rami. Ha'e rã kova'e kuery ma naxenhe'ẽ rendui ae', he'i.

¹⁷Ha'e nunga rupi SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete aipoe'i: 'Ne'ëxa, Judá ha'e Jerusalém py ikuai va'e áry xee ambou r'ã xeyvu vaiague ha'e javi. Mba'eta ha'e kuery pe xeyvuu teĩ naxenhe'ẽ rendui okuapy, ajapuka-pukai teĩ ha'e kuery naxembovai', he'i."

¹⁸Ha'e gui ma Recabe ramymino kuery pe ju Jeremias aipoe'i:

— Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: "Peẽ kuery ma peneramoĩ Jonadabe ijayvuague rupi ae pendekuai, ojapo uka va'ekue ha'e javi pejapo vy.

¹⁹Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: Xerenonde ikuai riae r'ã Recabe ra'y Jonadabe ramymino regua", he'i.

Kuaxia Jeremias ayvu oĩa templo py ogueroayvuaague

36 ¹Ha'e gui Josias ra'y Jeaquim Judá pygua huvixa va'e irundy ma'etỹ re ma oĩ jave py pova'e ayvu SENHOR ombou Jeremias pe. Ha'e vy aipoe'i:

²— Ejou ke peteĩ kuaxia onhemama va'e. Ha'e va'e re ke embopara Israel kuery rovai xeyvuague ha'e javi, Judá kuery ha'e amboae regua ha'e javi rovai guive, huvixa Josias oĩa ypya ára xeyvuu guive aỹ peve.

³Mba'eta xapy'a rei Judá kuery ma mba'emo vai ha'e kuery re ambou taa remombe'u rã oendu vy peteĩ-teĩ ojeko rerova r'ã ha'eve e'ỹa rami ikuaia gui. Ha'e rami ri ramo xee ambogue r'ã heko vaia ha'e ojevavyague — he'i.

⁴Ha'e gui Jeremias oenoĩ Nerias ra'y Baruque. Ha'e ramo kuaxia onhemama va'e re Baruque ombopara Jeremias ijayvua ha'e javi, ixupe SENHOR ijayvuague ha'e javi rami.

⁵Baruque pe Jeremias ijayvuve ju vy aipoe'i:

— Xee ma xembotyague py aĩ vy nda'evei SENHOR pegua oo py xee aa aguã.

⁶Ha'e rami rã ndee ae ha'e py reo vy heta va'e kuery oendua py reroayvu r'ã SENHOR ayvu amombe'u rã kuaxia onhemama va'e re rebopara va'ekue ha'e javi. SENHOR pegua opy ae r'ã reroayvu, ha'e kuery okaru e'ỹ re ikuaia ára, Judá regua kuery guetã gui ou va'ekue ha'e javi oendua py.

⁷Xapy'a rei ha'e kuery onhemo'yvyĩ'ia rupi ojapukai ramo SENHOR oendu r'ã, peteĩ-teĩ ojeko rerova ramo ha'eve e'ỹa rami ikuaia gui. Mba'eta kova'e kuery rovai SENHOR oexa uka reta ma ipoxya ha'e nda'evei etea — he'i.

⁸Ha'e ramo Nerias ra'y Baruque ojapopa profeta Jeremias ijayvuague ha'e javi. Ha'e rami vy SENHOR pegua opy oike vy ogueroayvu SENHOR ayvu kuaxia re oĩ va'e.

⁹Mba'eta peteĩ nhiruĩ ma'etỹ ha'e nove jaxya re ma Josias ra'y Jeaquim Judá pygua huvixa oĩ jave py oenoĩmba Jerusalém pygua ha'e Judá regua tetã guigua kuery Jerusalém py ou aguã, SENHOR renonde okaru e'ỹ re ikuai aguã. ¹⁰Ha'e gui ma Baruque ogueroayvu kuaxia re Jeremias ayvu oĩa. SENHOR pegua opy ogueroayvu, Safã ra'y Gemarias lei re nhombo'e va'ety oĩaty py, oka yvateve oĩ va'e py, SENHOR pegua oo rokẽ pyau rexei, heta va'e kuery ha'e javi oendua py.

Yvatekueve oendua py ju kuaxia ogueroayvuague

¹¹Ha'e va'e kuaxia re SENHOR ayvu oĩ va'e ha'e javi Gemarias ra'y Micaías, Safã ramymino va'e oendu vy ¹²huvixa ro py oo, opy ja'o kuaxia mboparaaty oĩaty py ae. Ha'e py ma yvatekueve ha'e javi uguapy okuapy: kuaxia mboparaaty Elisama, Semaías ra'y Delaías, Acbor ra'y Elnatã, Safã ra'y Gemarias, Hananias ra'y Zedequias ha'e yvatekueve mboae kuery. ¹³Ha'e va'e kuery pe ju Micaías omombe'upa, heta va'e kuery oendua py kuaxia para Baruque ogueroayvu rã oendu va'ekue ha'e javi. ¹⁴Ha'e ramo Baruque-a katy yvatekueve omondouka Netanias ra'y Jeudi, Selemias ramymino, Cusi ramymino jevy va'e. Ha'e va'e pe aipoe'i uka Baruque pe: “Eru ke apy kuaxia para heta va'e kuery oendua py reroayvu va'ekue”, he'i uka. Ha'e ramo Nerias ra'y Baruque kuaxia para ogueraa amboae kuerya py.

¹⁵Ha'e ramo ixupe ha'e kuery aipoe'i:

— Aỹ ma eguapy, orevy ju ke eroayvu — he'i ramo Baruque ogueroayvu ju oiny ha'e kuery oendua py.

¹⁶Ha'e va'e ayvu ha'e kuery oendupa ma vy joe-joe omaẽ okuapy onhemondyi vy. Ha'e vy aipoe'i Baruque pe:

— Huvixa pe romombe'u mate 'rãe pova'e ayvu ha'e javi — he'i.

¹⁷Ha'e gui ha'e kuery ijayvuve ju vy oporandu Baruque pe:

— Emombe'u porã ke orevy, mba'exa tu rembopara ha'e nunga? Profeta e'ỹ teve ndevy omombe'u pova'e ayvu ha'e javi?

¹⁸Baruque ombovai:

— Ha'e ete ae ri omombe'u pova'e ayvu xevy, ha'e rã xee ju ambopara kuaxia re tinta py — he'i.

¹⁹Ha'e ramo yvatekueve aipoe'i Baruque pe:

— Tereo, enhemi, Jeremias voi. Avave rei toikuaa eme mamo pa peĩa.

Tata py huvixa kuaxia oapypaague

²⁰Ha'e gui yvatekueve ma kuaxia para onhemama va'e omoĩ porã ranhe opy ja'o kuaxia mboparaa Elisama oĩaty pyve. Ha'e rire mae jogueraa huvixa oka py uguapy oinya py. Ha'e vy huvixa pe omombe'u okuapy ha'e va'e ayvu ha'e javi.

21 Ha'e ramo huvixa omondouka guembiguai Jeudi kuaxia para ogueru aguã. Ha'e rã Jeudi ma opy ja'o kuaxia mboparaaty Elisama oĩaty gui ojou vy ogueru huvixa ha'e hexevegua yvatekueve ikuaiia py.

22 Nove jaxya huvixa oguapy oinya py yro'y oendu ramo ijyvíry oĩ peteĩ tapyĩ ryru hexakãmba oiny va'e.

23 Ha'e gui kuaxia para mboapy e'ỹ vy irundy henda py Jeudi ogueroayvu nhavõ huvixa ojaya 'rã kyxe'i kuaxia mboparaa rembiporu oguereko va'e py, ha'e vy omombo 'rã tapyĩ ryru tata oĩa py.

24 Mba'eta huvixa ha'e hembiguai kuery ikuai va'e ha'e va'e ayvu ha'e javi oendu teĩ peteĩve ma voi nonhemboaxyí, oao nomondoroí guive.

25 Ha'e rami avi Elnatã, Delaías ha'e Gemarias ma kuaxia para oapy e'ỹ aguã re huvixa reve onheaã okuapy teĩ ha'e kuery ayvu re ndojapyxakai.

26 Ha'e rami 'rãgue py ijayvu Hameleque ra'y Jerameel pe, ha'e Azriel ra'y Seraías ha'e Abdeel ra'y Selemias pe, ha'e kuery ombo'a aguã kuaxia mboparaare Baruque ha'e profeta Jeremias. Ha'e rami teĩ SENHOR onhomi voi.

Teĩgue ju Baruque kuaxia omboparaague

27 Ha'e ramo kuaxia Jeremias ijayvuague Baruque ombopara va'ekue huvixa oapypa ma rire teĩgue ju SENHOR oayvu ombou Jeremias pe. Ha'e vy aipoe'i:

28 "Ejou kuaxia onhemama va'e mboae, ha'e va'e re ju embopara uka jypygua Judá pygua huvixa Jeaquim oapy va'ekue re oĩague ha'e javi rami.

29 Judá pygua huvixa Jeaquim pe aipo're 'rã guive: Po rami ijayvu SENHOR: Ndee ma kuaxia onhemama va'e reapy vy aipo're va'ekue: 'Mba'e re tu rembopara Babilônia pygua huvixa ou vy kova'e vvy ombovaipa, ha'e avakue ha'e mymba kuery omomba 'rãa rami?' re va'ekue.

30 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR ijayvu ndee Judá pygua huvixa Jeaquim rekorã re: 'He'õgue ma omombo 'rã, ara py kuaray ojopea py rive itui aguã, pyávy yro'y ho'ague rupi guive. Ha'e gui ta'y ha'e hamymino kuery neĩ peteĩve ma voi noĩ 'rã tenda Davi openaaty áry.

31 Mba'eta ambopaga 'rã ojevavyaty re, hamymino ha'e hembiguai kuery guive. Ha'e rami vy hi'áry, Jerusalém ha'e Judá pygua avakue áry guive ambou 'rã xeayvu vaiague ha'e javi, noendui potai rire', he'i."

32 Ha'e gui ma Jeremias kuaxia onhemama va'e mboae ojou vy omboaxa Nerias ra'y kuaxia mboparaaty Baruque pe. Ha'e ramo ha'e ju ombopara Jeremias ayvu kuaxia Judá pygua huvixa Jeaquim oapy va'ekue re oĩague ha'e javi rami. Omombe'uve ju ayvu mboae jypygua ramigua.

Nhuã py Jeremias omboty ague

37 1 Ha'e gui ma Jeaquim ra'y Conias rekovia Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor omoĩ Josias ra'y Zedequias. Ha'e ramo ha'e va'e ju opena Judá yvy re.

²Ha'e rami teĩ ndojapyxakai SENHOR oayvu profeta Jeremias omombe'ua va'e re. Hembiguaí kuery ha'e ijyvy re ikuai va'e voi ndojapyxakai okuapy.

³Ha'e rami avi profeta Jeremias oĩa py huvixa Zedequias ombou Selemias ra'y Jucal ha'e Maaséias ra'y sacerdote Sofonias, ixupe ojerure vy “ SENHOR Nhanderuete pe ejaupakai, ha'e eporandu ke orere”, he'i aguã.

⁴Ha'e jave ma Jeremias oiko porã rei heta va'e kuery mbyte, nombo'aaí teria ja.

⁵Ha'e e'ỹ mbove ma Egito yvy gui Faraó pegua xondaro kuery ou. Ha'e nunga omombe'ua rã caldeu kuery oendu vy onheguaẽmba Jerusalém tetã ojokoague gui.

⁶Ha'e ramo profeta Jeremias pe SENHOR oayvu ombou:

⁷“Po rami ijayvu SENHOR Israel kuery Ruete: Po rami 'rã peẽ kuery pembovai Judá pygua huvixa pe, xe'vy pe ojerure uka aguã penembou rire: ‘Ne'exa, Faraó pegua xondaro kuery penderepyarã ou va'ekue ri ojevypa rive ju 'rã Egito yvy katy.

⁸Ha'e ramo caldeu kuery ma oupa ju vy opu'ã 'rã okuapy kova'e tetã re. Ha'e rami vy tetã re oi'pe'a ha'e oapypa 'rã', peje 'rã.

⁹Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: ‘Pejekore eme “Caldeu kuery oopa 'rã ri nhanderekoa gui”, pejea py. Mba'eta ha'e kuery ndojepe'ai 'rãe.

¹⁰Mba'eta caldeu regua xondaro kuery penderovai opu'ã va'e peitypa teĩ ae ma, ha'e kuery va'e regua mbovy'i ojuka rai'i pyre anho opyta va'e rire peteĩ-teĩ oguy'i py ituiague gui opu'ã vy oapypa 'rãgue kova'e tetã', he'i.”

¹¹Ha'e gui caldeu regua xondaro kuery ma Faraó kuery oua omombe'ua rã oendu vy onheguaẽmba ranhe Jerusalém tetã gui.

¹²Ha'e va'e rire Jerusalém gui Jeremias oo ta Benjamim yvy katy, peteĩ yvy ojeupe guarã ojopy aguã hetarã kuery rekoa py itui va'e.

¹³Ha'e vy Benjamim yvy rape rokẽ py ovaẽ jave ha'e py oĩ peteĩ xondaro ruvixa Jerias hery va'e, Selemias ra'y, Hananias ramymino va'e. Ha'e va'e ma profeta Jeremias ojoko vy aipoe'i:

— Ndee tu rejava ta rima reovy caldeu kuerya katy — he'i.

¹⁴Jeremias ombovai:

— Apua rima, xee ndajavai caldeu kuerya katy — he'i. Ha'e rami teĩ ijayvua re Jerias ndojapyxakai. Ha'e rami vy Jeremias oipokuaa vy ogueraa yvatekueve ikuaia py.

¹⁵Ha'e ramo yvatekueve ipoxypa okuapy Jeremias pe. Ha'e vy oinupã ukapa vy omboty nhuã py kuaxia mboparaaty Jônatas ro py, nhuãrã ju oejaa rire.

¹⁶Opy ja'o'i Jeremias omoinge rire mbovy ára rei e'ỹ oĩ ha'e py.

¹⁷Ha'e rire ma huvixa Zedequias ogueru ruka ju ngoo py. Ha'e vy nhemi rupi oporandu ixupe:

— Oĩ 'rã pa ayvu SENHOR ombou va'ekue?

Jeremias ombovai vy

— Oĩ rima. Nemboaxaa 'rã Babilônia pygua huvixa po py — he'i.

¹⁸Jeremias aipoe'ive ju huvixa Zedequias pe:

— Mba'e py tu ajevavy raka'e nderovai, nerembiguai kuery, e'ỹ vy heta va'e kuery rovai, nhuã py xemboty uka aguã?

¹⁹Mba'eta mamó tu aỹ ikuai profeta ramigua kuery pendeivy aipoe'i va'ekue: “Babilônia pygua huvixa ndoui 'rã peẽ kuery re, neĩ kova'e yvy re opu'ã aguã”, 'eare kuery?

²⁰Ha'e nunga rupi aỹ xeruvixa, endu ke. Tove ajerurea toiko.

Xemondouka eme ju kuaxia mboparaaty Jônatas ro katy, ha'e py amano e'ỹ aguã — he'i.

²¹Ha'e ramo huvixa Zedequias ogueraa uka Jeremias harõa kuery ikuaiaty roka py ju opyta aguã. Ára nhavõ ixupe ogueru ruka guive peteĩ mbojape, mbojape apoa gui ae, tetã rupi mbojape jipovei peve. Ha'e rami py harõa kuery ikuaiaty roka py Jeremias opyta.

Yy kuarã va'ekue gui Jeremias ogueraa jepea ague

38 ¹Ha'e gui ma Matã ra'y Sefatias, Pasur ra'y Gedalias, Selemias ra'y Jucal ha'e Malquias ra'y Pasur oendu okuapy ayvu Jeremias heta va'e kuery pe omombe'u oikovy va'e. Mba'eta aipoe'i:

²“Po rami SENHOR ijayvu: Kova'e tetã py opyta va'e kuery omano 'rã ma kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui. Ha'e rã caldeu kuerya katy oo va'e ma oikove 'rã. Ha'e rami vy guekove reve 'rã oo jepe, oikove 'rã.

³Po rami SENHOR ijayvu: Kova'e tetã omboaxaa ma 'rã Babilônia pygua huvixa pegua xondaro kuery po py. Ha'e rã ha'e kuery oipe'apa 'rã”, he'i va'ekue Jeremias.

⁴Ha'e ramo yvatekueve aipoe'i huvixa pe:

— Peva'e ava tomano, mba'eta ha'e rami ijayvu ramo heta va'e kuery joe opu'ã va'e ha'e kova'e tetã py ikuai va'e ha'e javi oendu vy ipo ikangypa 'rã. Mba'eta peva'e ava ma ndojapo porã 'rã heta va'e kuery pe, ojapo vai 'rã anho.

⁵Huvixa Zedequias ombovai:

— Ne'exa, pendepo py Jeremias oĩ. Penderuvixave aiko va'eri mba'eve ndajapoi 'rã peẽ kuery peipotaa rami e'ỹ — he'i.

⁶Ha'e rami rã ha'e kuery Jeremias ogueraa vy omombo peteĩ yguarã ojo'o pyre, huvixa ra'y Malquias pegua py, harõa kuery ikuaiaty roka py ae. Ha'e va'e py ma omboguejy peteĩ ixã py. Yguarã ojo'o pyre py ma yy jipoi, yapo rive oĩ. Ha'e ramo Jeremias ipija ovy yapo py.

⁷Huvixa ropy oĩ peteĩ Etiópia pygua Ebede-Meleque hery va'e, eunuco oiko. Ha'e va'e ma oendu Jeremias yguarã ojo'o pyre py omboguejyague omombe'ua rã. Ha'e jave py huvixa oguapy oiny oka py, Benjamim yvy rape rokẽ py.

⁸ Ha'e gui Ebede-Meleque ma huvixa ropy gui oẽ ovy vy aipoe'i ixupe:

⁹ — Xeruvixa, profeta Jeremias re avakue ojapo vai ete, yguarã ojo'o pyre py omombo vy. Mba'eta ha'e py oĩa py omano 'rã karuai gui, tetã py mbojape jipovei ramo.

¹⁰ Ha'e ramo huvixa ma Etiópia pygua Ebede-Meleque ombovai vy aipoe'i:

— Tereo, eraa trinta avakue apy gui, ha'e enoẽ profeta Jeremias vvykua gui, omano e'ỹ aguã — he'i.

¹¹ Ha'e ramo Ebede-Meleque ma avakue ogueraa vy oo ranhe huvixa ropy ja'o mba'emo omoĩ porãaty guýry oĩ va'e py. Ha'e vy ao ymague ha'e ajukue ra'ykue-'ykue ojou vy ogueraa ha'e gui. Ha'e rami vy ixã rupi ha'e nunga omboguejy Jeremias oĩa peve.

¹² Ha'e rami vy Etiópia pygua Ebede-Meleque aipoe'i Jeremias pe:

— Aỹ ma ndejyva guy rupi emoĩ upe va'e ao ymague ha'e ajukue ra'ykue, ha'e ejavoa ixã ha'e va'e py — he'i ramo Jeremias ojapo ha'e rami.

¹³ Ha'e rami vy ixã re omoatã heruvy vy oguenoẽ okuapy Jeremias vvykua gui. Ha'e rire xondaro harõa kuery ikuaiaty roka py ju Jeremias oiko.

Profeta pe Zedequias oporanduague

¹⁴ Ha'e gui ma huvixa Zedequias oĩa py ogueru ruka profeta Jeremias, mboapya okẽ SENHOR pegua opy oikea va'e py. Ha'e vy aipoe'i ixupe:

— Peteĩ re ma aporandu ta ndevy. Emombe'u e'ỹ eme mba'eve — he'i.

¹⁵ Jeremias ombovai Zedequias:

— Ha'e gui ndevy pe amombe'u rã ndaxejukai 'rã ri ty'y? Xee romongeta ramo ndee nerendu potai 'rã guive — he'i.

¹⁶ Ha'e ramo Zedequias oura Jeremias pe ha'e kuery ae'ia py. Ha'e vy aipoe'i:

— Ha'e rami avi anhetẽ ete SENHOR oikove va'e nhanderekoverã me'ëa rery rupi aura vy aipoa'e: Xee ndorojukai 'rã, noromboaxai 'rã guive avakue ndejukaxea kuery po py.

¹⁷ Ha'e gui ma Jeremias aipoe'i Zedequias pe:

— Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: Babilônia pygua yvatekueve re reaxa ri vy reikove 'rã, kova'e tetã ndokai 'rã guive. Ndero pygua kuery reve peikovepa 'rã.

¹⁸ Ha'e rã Babilônia pygua huvixave rembiguai yvatekueve re ndereaxai ri ramo kova'e tetã amboaxa 'rã caldeu kuery po py. Ha'e ramo oapypa 'rã, ha'e ndee voi ndereo jepei 'rã ha'e kuery po gui — he'i.

¹⁹ Ha'e ramo huvixa Zedequias aipoe'i Jeremias pe:

— Ha'e rami avi xee akyje nhaneretarã judeu kuery caldeu kuery re oaxa va'ekue gui. Mba'eta ha'e kuery po py Babilônia pygua kuery xemboaxa ramo xeavyky rei 'rã okuapy — he'i.

²⁰ Jeremias ombovai:

— Any, nanemboaxai 'rãe. Endu ke SENHOR ijayvua ndevy amombe'u va'e, ajerure. Ha'e rami vy 'rãe reo porã, reikove guive.

²¹ Ha'e rã ha'e kuerya katy ndereoi ri ramo pova'e ae ayvu SENHOR xe'vy oikuaa uka va'ekue:

²² “Ne'exa, kunhague Judá pygua huvixa ropy opyta va'e ogueraapaa 'rã Babilônia pygua huvixa rembiguai kuery yvatekueve peguarã. Ha'e ramo ha'e va'e kunhague aipoe'i 'rã ndevy: ‘Neirũ kuery ae'i nembotavy vy ipo'aka okuapy ndere. Ha'e gui aỹ ndepy yapo py ipija ma ramo ha'e kuery nderejapa’, he'i 'rã okuapy.

²³ Ha'e rami py ndea pygua kunhague oguerapaa 'rã caldeu kuery peguarã, ndera'y kuery guive. Ndee voi ndereo jepei 'rã ha'e kuery po gui. Ha'e rami 'rãgue py Babilônia pygua huvixa opo py ae 'rã nemo'a, ha'e ramo ndekáuxa ae kova'e tetã oapypaa 'rã”, he'i.

²⁴ Ha'e ramo Zedequias aipoe'i Jeremias pe:

— Avave rei toikuaa eme jajogueroayvuague. Ha'e rami e'ỹ vy remano 'rã.

²⁵ Ha'e gui xapy'a rei yvatekueve oendu 'rã ndereve xeayvuague, ha'e ndea py ou vy aipoe'i 'rã ndevy: “Emombe'u ke aỹ huvixa reve ndeayvuague, ndereve ijayvuague guive. Mba'eve emombe'u e'ỹ eme orevy. Ha'e rami e'ỹ ramo rojuka 'rã”, he'i okuapy ramo

²⁶ aipore 'rã ha'e kuery pe: “Xee rima ajerure huvixa pe Jônatas ro py xemondouka ju e'ỹ aguã, ha'e py amano e'ỹ aguã”, 're 'rã.

²⁷ Ha'e va'e rire yvatekueve Jeremias-a py ovaẽmba vy oporandu okuapy ixupe. Ha'e ramo ha'e kuery pe ombovai huvixa ijayvuague ha'e javi rupi. Ha'e ramo oeja porã ju, mba'eve ndoikuaai vy.

²⁸ Ha'e gui Jeremias ma xondaro harõa kuery ikuaiaty roka py oiko, Jerusalém tetã oi'pe'aa ára peve.

2 Reis 24.20–25.12; 2 Crônicas 36.17-21; Jeremias 52.1-16

39 ¹ Po rami Jerusalém tetã oi'pe'aa raka'e. Nove ma'etỹ ha'e dez jaxya re ma Judá pygua huvixa Zedequias oĩ jave py ou Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oxondaro kuery ha'e javi reve. Jerusalém tetã re ou vy ojokopa okuapy.

² Ha'e gui onze ma'etỹa ha'e irundy jaxya re, nove araa py ma ombokua okuapy tetã kora.

³ Ha'e rami vy Babilônia pygua huvixa rembiguai kuery yvatekueve oi'kepa vy oguapy okuapy Okẽ Mbytegua py. Ha'e va'e kuery ma Nergal-Sarezzer, Sangar-Nebo, Sarsequim, Rabe-Saris, Nergal-Sarezzer, Rabe-Mague ha'e Babilônia pygua huvixa rembiguai yvatekueve ha'e javi.

⁴ Ha'e kuery oi'ke rã Judá pygua huvixa Zedequias oexa vy ojava ojeupegua avakue opu'ãa pygua ha'e javi reve. Pyávy oẽmba tetã gui.

Huvixa pegua yvotyty via tape rupi oo, mokoĩ kora mbyte py okẽ oĩ va'e rupi. Ha'e rã Zedequias ma yvy joja reia via rupi oo.

⁵Ha'e ramo caldeu regua xondaro kuery huvixa Zedequias rakykue oje'oi vy oupity Jericó katy'i nhuũndy oĩ va'e py. Ha'e vy ombo'a vy Ribla tetã py ogueraa, Hamate yvy re. Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oĩa py ogueraa. Ha'e ramo ha'e va'e ju ijayvu ombopaga aguã re.

⁶Ha'e rami vy Babilônia pygua huvixa Ribla pyve ju ojuka uka Zedequias ra'y kuery, tuu oexaa py. Ojuka uka avi Judá regua yvatekueve.

⁷Ha'e gui ma omombu Zedequias rexa jovaive, ha'e mokoĩ corrente overa va'e guigua py ojokua vy Babilônia katy ogueraa.

⁸Ha'e gui ma Jerusalém tetã py caldeu kuery oapypa huvixa ro, ha'e pygua kuery ro ha'e javi guive. Oitypa avi tetã kora.

⁹Ha'e py ikuai amongue tetã py opyta va'ekue, ojejopy uka ha'e heta va'e kuery okuave va'e. Ha'e kuery ma jopya kuery ruvixa Nebuzaradã escravo-rã ogueraapa Babilônia katy.

¹⁰Ha'e rã Judá yvy re iporiaukue'i, mba'eve ndoguerekoi va'e ma jopya kuery ruvixa Nebuzaradã ojea ijyvy re ae. Ha'e va'e jave py ha'e kuery pe omboaxa uvaty ha'e mba'ety.

Jeremias re Nabucodonosor opena porã ukaague

¹¹Ha'e gui Jeremias re ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor opena uka ma voi va'ekue jopya kuery ruvixa Nebuzaradã pe. Ha'e vy ixupe aipoe'i:

¹²“Eraa Jeremias nderupive, epena porã guive hexe. Mba'eve py ejapo vai eme hexe. Ha'e rami 'rãgue py ereko ha'e ae ijayvua rami”, he'i va'ekue.

¹³Ha'e rami ae ju jopya ruvixa Nebuzaradã ijayvu guembiguai kuery Nebusazbã, Rabe-Saris, Nergal-Sarezer, Rabe-Mague ha'e Babilônia pygua huvixa rembiguai kuery yvatekueve ha'e javi pe.

¹⁴Ha'e ramo ogueraa uka Jeremias harõa kuery ikuaiaty roka py oĩague gui. Ha'e vy omboaxa Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'e pe, hoo py ae ogueraa aguã. Ha'e ramo oiko tema heta va'e kuery mbyte.

¹⁵Harõa kuery ikuaiaty roka py teri Jeremias oĩ jave ixupe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i va'ekue:

¹⁶“Tereo, ndeayvu Etiópia pygua Ebede-Meleque pe. Ha'e vy aipo're 'rã ixupe: ‘Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: “Ne'exa, kova'e tetã re xee ambou 'rã xeayvu vaiague, aroayvu porãague nda'ei. Ndee ae rexa py ojeupitypa 'rã ha'e va'e ára.

¹⁷Ha'e rã ndee ma rogueraa jepe 'rã ha'e va'e ára”, he'i SENHOR. “Avakue rekyjea va'e po py nanemboaxaai 'rã.

¹⁸Mba'eta rogueraa jepe 'rãe, ndorojuka ukai 'rã kyxe py. Xere rejerovia va'e vy reraa jepe 'rã nderekove”, he'i.’ ”

Gedalias openaa py Jeremias ha'e okuave va'e kuery ikuaiague

40 ¹Ha'e gui ma Jeremias pe SENHOR oayvu ombou Ramá tetã py jopya kuery ruvixa Nebuzaradã opoi ju rire. Mba'eta ha'e va'e jave py Jerusalém ha'e Judá gui Babilônia katy ogueraa pyre kuery mbyte Jeremias avi oĩ corrente py ojokua reve.

²Ha'e gui jopya kuery ruvixa ma Jeremias ojou vy aipoe'i ixupe:

— SENHOR nderuete ma kova'e tekoa re ha'e rami ete oiko aguã re ijayvu va'ekue.

³Ha'e nunga ma SENHOR ombou ete, ijayvuague ojapo vy. Peẽ kuery SENHOR rovai pejejavy, ha'e ijayvua napendui rire ha'e nunga ha'e javi oiko pendere.

⁴Ha'e gui aỹ ma ne'exa, kova'e ára ropoi 'rã ndepo jovaive corrente py ndejokuaague gui. Babilônia tetã katy reoxe ri vy ke eju, ha'e ramo xee apena porã 'rã ndere. Ha'e rã xerupive Babilônia katy ndereoxei ri ramo ha'eve avi. Ne'exa, kova'e yvy ha'e javi itui nerenonde. Reoxea katy rei ha'eve reo aguã, tereo ha'e katy ae — he'i.

⁵Jeremias nombovai voi ramo huvixa aipoe'ive ju:

— Ejevy ju ha'vy Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'e ro py. Ha'e va'e ma Babilônia pygua huvixa omoĩ Judá regua tetã pygua kuery ruvixarã. Eiko hexeve ae, neretarã kuery mbyte. Ha'e rami e'ỹ vy amboae katy reoxe vy ke ha'e katy tereo — he'i. Ha'e rami vy ixupe jopya kuery ruvixa ome'ẽ rive'i mba'emo, tembi'u guive. Ha'e rami vy omondouka.

⁶Ha'e ramo Jeremias ma Mispa tetã py oo Aicão ra'y Gedalias oĩa py. Ha'e va'e oĩa py ju oiko, heta va'e kuery oyvy re opyta va'ekue mbyte.

⁷Tetã rovai rupi ikuai teri Judá pygua xondaro kuery huvixa kuery reve. Ha'e kuery oendupa okuapy Babilônia pygua huvixa omoĩague Aicão ra'y Gedalias yvy re opena va'erã. Ikuai avi Babilônia katy ndogueraapaai va'ekue avakue, kunhague, kyrĩgue ha'e iporiaukue'i, oyvy re ae opyta va'ekue. Ha'e kuery ma Gedalias po py pavẽ omboaxaague xondaro kuery oendu vy

⁸oupa Mispa py Gedalias oĩa py. Po rami ma ou va'ekue rery: Netanias ra'y Ismael, Careá ra'y kuery Joanã ha'e Jônatas, Tanumete ra'y Seraías, Netofa pygua Efai ra'y kuery, Maaca pygua ra'y Jazanias ha'e hexevegua avakue ha'e javi.

⁹Ha'e va'e kuery ha'e hexevegua avakue pe Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'e oura. Ha'e vy aipoe'i ha'e kuery pe:

— Peteĩve henda py pekyje eme caldeu kuery gui. Pendekuai tema nhandeyvy re, pemba'eapo Babilônia pygua huvixa pe. Ha'e rami vy pendekuai porã 'rã.

¹⁰Ha'e gui xee ma apyta 'rã Mispa py, caldeu kuery nhandea py ou va'ekue ayvu rupi apena aguã. Ha'e rã peẽ ma pemono'õ vinho-rã, ha'e gui kuaray

puku jave py ma hi'a ha'e azeite-rã pemono'õ. Pemboyru 'rã hyrurã pereko va'e py. Ha'e rami vy 'rã pendekuai tetã pendekoague py ae — he'i.

¹¹Ha'e rami ae avi Moabe yvy re judeu kuery ikuai va'e, Amom ramymino kuery mbyte, Edom ha'e yvy ha'e javi rupi ikuai va'e avi oendu okuapy Babilônia pygua huvixa oējaague Judá regua okuave va'ekue. Oendu avi Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'e ha'e kuery re opena va'erã omoĩague.

¹²Ha'e rami oendu vy ojevypa ju opa rupi omoaña ague gui. Judá yvy re ju ou, Mispa tetã py Gedalias oĩa py. Ha'e rami vy omono'õ reta okuapy uva, kuaray puku jave py hi'a va'e guive.

Gedalias rovai Ismael opu'ãague

¹³Ha'e gui Careá ra'y Joanã ha'e xondaro ruvixa kuery nhuũndy rupi ikuai va'ekue ou okuapy Mispa tetã py Gedalias oĩa py.

¹⁴Ha'e vy ixupe aipoe'i okuapy:

— Reikuaa pa Amom kuery ruvixa Baalis ombouague Netanias ra'y Ismael ndejuka aguã? — he'i teĩ Aicão ra'y Gedalias ndogueroviai.

¹⁵Ha'e ramo Careá ra'y Joanã ma Mispa pyve ijayvu Gedalias pe ha'e ae'ia py. Ha'e vy aipoe'i:

— Aỹ ma aa 'rã nhemi rupi Netanias ra'y Ismael ajuka aguã. Mba'e re tu ha'e ou 'rã ndejuka aguã? Ha'e rami ri ramo Judá kuery ndereve ikuai va'e ha'e javi oaimba 'rã, Judá regua okuave va'ekue okanhymba 'rã guive — he'i.

¹⁶Ha'e rami teĩ Aicão ra'y Gedalias ombovai vy aipoe'i Careá ra'y Joanã pe:

— Ejuka eme. Mba'eta Ismael rovai ndeayvua ma anhetẽ e'ỹ.

41 ¹Ha'e gui sete jaxya py Netanias ra'y Ismael ou. Ha'e va'e ma Elisama ramymino va'e oiko, huvixa ro pyguare. Ngupive ogueru avi dez avakue huvixa rembiguai kuery. Mispa tetã py ovaẽmba Aicão ra'y Gedalias oĩa py. Ha'e rami vy hexeve okaru okuapy Mispa py.

²Ha'e jave py Netanias ra'y Ismael dez avakue ngupivegua kuery reve opu'ã vy kyxe py ojuka Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'e, yvy re opena va'erã Babilônia pygua huvixa omoĩ va'ekue.

³Mispa py Ismael ojuka avi judeu kuery Gedalias revegua ikuai va'ekue ha'e javi, caldeu kuery joe opu'ã pygua ha'e py ikuai va'ekue guive.

⁴Gedalias ojukaague avave rei ndoikuaai ranhe jave ko'ẽ ju

⁵ha'e py ovaẽ avakue Siquém, Siló ha'e Samaria tetã gui. Oitenta avakue ou guendyva onhopimba reve, oao omondoropa ha'e onhekyximba rei reve guive.[§] Ha'e va'e kuery ogueru okuapy tembi'u ha'e heakuã porã va'e SENHOR pegua opy ome'ẽ va'erã.

§ 41.5 Ha'e rami ha'e kuery ikuai Jerusalém tetã ombovaipague re ipy'a vai vy.

6 Ha'e ramo Netanias ra'y Ismael ma ha'e kuery ovaexĩ vy oẽ Mispa tetã gui. Ojae'o reve oo. Ha'e rami vy ovaexĩ vy aipoe'i ha'e kuery pe:

— Peju ke Aicão ra'y Gedalias oĩa py — he'i.

7 Ha'e gui tetã mbyte peve ha'e kuery ovaẽ ramo Netanias ra'y Ismael ngupivegua kuery reve ojukapa. Ha'e vy tetekue omombopa vyvukua oĩ va'e py.

8 Ha'e rã ha'e kuery va'e regua dez avakue okuave va'e aipoe'i okuapy Ismael pe:

— Orejuka eme, mba'eta roguereko trigo, cevada, azeite ha'e ei romoĩ porã va'ekue. Peteĩ mba'ety py ma ronhomi — he'i okuapy. Ha'e ramo ojuka e'ỹ re oeja, amboae kuery ojukaague rami e'ỹ.

9 Yvukua Gedalias revegua avakue re'ogue Ismael omomboague ma huvixa Asa ojo'o va'ekue, hexe Israel pygua huvixa Baasa opu'ã ramo ojoko aguã. Ha'e va'ekue ae ju Netanias ra'y Ismael omonyẽ te'ogue.

10 Ha'e gui Mispa tetã py opyta va'ekue Ismael ogueraapa oipokua reve, huvixa rajy kuery ha'e heta va'e kuery Mispa py opyta va'ekue ha'e javi. Ha'e va'e kuery re jopya kuery ruvixa Nebuzaradã opena ukaague Aicão ra'y Gedalias pe. Ha'e kuery ae Netanias ra'y Ismael ogueraapa oipokua reve. Amom ramymino kuery vvy katy oo.

Oipokuaa reve ogueraa pyre kuery Joanã ogueraa jepepaague

11 Ha'e nunga Careá ra'y Joanã oendu, hexevegua xondaro ruvixa kuery ha'e javi voi. Netanias ra'y Ismael ojapo vaiague ha'e kuery oendu vy

12 ogueraa ojeupegua avakue ha'e javi. Ha'e vy oje'oi Netanias ra'y Ismael re opu'ã aguã. Ha'e vy ojeupity yupa tuvixa va'e Gibeão py oĩ va'e vy'ry.

13 Ha'e ramo heta va'e kuery Ismael ogueraa va'ekue ma Careá ra'y Joanã ha'e hupivegua xondaro ruvixa kuery ou rã oexa vy ovy'a rei okuapy.

14 Ha'e rami vy Mispa gui Ismael oipokua reve ogueraa va'ekue ojevvy vy oopa okuapy Careá ra'y Joanã-a katy.

15 Ha'e rã Netanias ra'y Ismael ma oo jepe Joanã gui. Oito avakue reve oo Amom ramymino kuery vvy re.

16 Ha'e gui Careá ra'y Joanã ha'e hexevegua xondaro ruvixa kuery ogueru ju heta va'e kuery Netanias ra'y Ismael oipokua reve Mispa gui ogueraa va'ekue, Aicão ra'y Gedalias ojuka ma rire. Ha'e va'e kuery ma avakue ipy'a guaxukueve joe opu'ãa pygua, kunhague, kunumigue'i ha'e eunuco kuery Gibeão py ojou vy ogueraa va'ekue.

17 Ha'e kuery ogueraa vy opyta ranhe Gerute-Quimã tekoa Belém katy'i oĩ va'e py, Egito vvy katy ojavaxe vy

18 caldeu kuery gui. Mba'eta okyje rei okuapy, mba'eta Aicão ra'y Gedalias vvy re opena va'erã Babilônia pygua huvixa omoĩ va'ekue ri Netanias ra'y Ismael ojuka rire.

Egito katy heta va'e kuery oo e'ỹ aguã re Jeremias ijayvuague

42 ¹Ha'e gui Careá ra'y Joanã reve xondaro ruvixa kuery ovaẽmba, Hosaiás ra'y Jezanias ha'e heta va'e kuery ha'e javi, yvatekueve ha'e yvyĩgueve voi.

²Ha'e rami vy aipoe'i okuapy profeta Jeremias pe:

— Ndevy pe rojerure SENHOR Nderuete pe reporandu aguã orere ha'e kova'e kuery okuave'i va'e ha'e javi re. Mba'eta heta orekuai va'ekue ri mbovy'i aỹ orekuai, nderexa py ae rexaa rami.

³Eporandu ke SENHOR Nderuete pe orevy oikuaa uka aguã tape marã katy roo aguã, ha'e mba'e pa rojapo aguã re — he'i.

⁴Ha'e ramo ha'e kuery pe profeta Jeremias aipoe'i:

— Pendeayvua xee roendu ma vy aporandu 'rã SENHOR Penderuete pe pendeayvuague rami. Pendevy guarã SENHOR ijayvua ha'e javi ma amombe'u porã 'rã pendevy. Pendevy namombe'u e'ỹi 'rã mba'eve — he'i.

⁵Ha'e kuery aipoe'ive ju Jeremias pe:

— Ha'e gui SENHOR Nderuete ayvu orevy guarã ndevy ombou va'e ndorojapopai ri ramo tove SENHOR anhetê rupi ha'e ojeroviapy oikoa rupi topuã orerovai.

⁶Ijayvua iporã e'ỹ vy ipoyi va'e teĩ ronhe'ẽ rendu 'rã SENHOR Nhanderuete, ixupe ndevy roporandu uka rire. SENHOR Nhanderuete ronhe'ẽ rendu 'rã oremonoingo porã aguã — he'i okuapy.

⁷Ha'e gui ma dez araa py SENHOR oayvu ombou Jeremias pe.

⁸Ha'e ramo oenoĩ Careá ra'y Joanã, hexevegua xondaro ruvixa kuery ha'e heta va'e kuery ha'e javi, yvyĩgueve ha'e yvatekueve voi.

⁹Ha'e vy aipoe'i ha'e kuery pe:

— Po rami ijayvu SENHOR Israel kuery Ruete, henonde peẽ kuery xevy pejerure uka rire.

¹⁰“Kova'e yvy re ri pepyta ramo romboyvate 'rã, roity 'rã nda'ei. Xee ronhotỹ 'rã, noromondorovei 'rã guive, mba'eta xee nda'evei aiko mba'emo vai pendere ambouague re.

¹¹Pekyje eme guive Babilônia pygua huvixa gui, pekyjeague rami e'ỹ. Pekyjeve eme ixugui, mba'eta xee ae aiko 'rã peẽ kuery reve, rogueraa jepe ha'e ipo gui roipe'a aguã”, he'i SENHOR.

¹²“Ha'e rami vy xee roipytyvõ 'rã, romboaxya rupi roguereko 'rã pendeivy re ae penderekoa aguã.

¹³Ha'e rami avi xapy'a rei ‘Oreyvy re ndoropytai 'rã' peje 'rã, xapy'a rei SENHOR Nhanderuete ayvu napendui vy

¹⁴aipopeje 'rã: ‘Any, Egito yvy re 'rã roo, mba'eta ha'e py ma ndoroexavei 'rã joe opuã va'e, noroenduvei 'rã guive mimby guaxu pu, ha'e mbojape ndoatavei 'rã orevy. Ha'e py ae 'rã orekuai', peje 'rã.

¹⁵Ha'e rami ri aipopeje ramo aỹ pejapyxaka SENHOR ayvu re, Judá pygua pekuave'i va'e. Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery

Ruete: Egito yvy re penderekoa aguã katy peo aguã pendejee pemoĩ ete ramo

16 pova'e nunga oiko 'rã pendere: kyxe revegua pekyjeague penderupity 'rã Egito yvy re, karuai pekyjeague voi penderakykue monha 'rã, ha'e py pemanomba aguã rami.

17 Ha'e ramigua ae 'rã oiko avakue Egito katy oo aguã ojee omoĩ va'e ha'e javi re. Ha'e kuery omanomba 'rã kyxe gui, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui. Ha'e kuery va'e regua ndokuavei 'rã peteĩve, ndoo jepei 'rã mba'emo vai ha'e kuery áry ambou va'e gui.”

18 Mba'eta po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: “Jerusalém pygua kuery áry xepoxya ha'e ajou vaia ambouague rami avi pende'áry voi ambou 'rã xepoxya, Egito katy peo ramo. Ayvu vaipy 'rã peiko, nhomondyipaará guive. Pendeavykya rei 'rã, napendejou porãavei 'rã. Ha'e ramo ndapexavei 'rã kova'e tekoa.”

19 Mba'eta Judá regua pekuave'i va'e, pendevy pe SENHOR “Tapeo eme Egito katy” he'i rire penderexarai eme kova'e ára pendevy xeayvuague re.

20 Mba'eta peẽ ma penderekove rekovia ae pejekore, mba'eta SENHOR Penderuete pe aporandu aguã peju vy aipopeje va'ekue: “Eporandu orere SENHOR Nhanderuete pe. Ha'e gui orevy pe emombe'u ju SENHOR ijayvuague ha'e javi. Ha'e ramo ma rojapopa 'rã”, peje va'ekue ri.

21 Ha'e rami teĩ ha'e nunga ha'e javi aỹ peẽ kuery pe amombe'u porã teĩ ndapejapyxakai pekuapy SENHOR Penderuete peteĩve ayvu pendevy amombe'u va'e re voi.

22 Ha'e nunga rupi aỹ gui ma peikuaa pota porã pova'e re: Pemanomba 'rã kyxe gui, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui, Egito yvy re penderekoa aguã peoxeague py ae.

Egito katy heta va'e kuery Jeremias ogueraa okuapyague

43 1 Ha'e rami py heta va'e kuery pe Jeremias omombe'upa SENHOR Nguuete ijayvuague ha'e javi, SENHOR Tuuete omombe'u aguã ombou va'ekue.

2 Ha'e ramo Jeremias pe ijayvu okuapy Hosaiás ra'y Azarias, Careá ra'y Joanã ha'e avakue onhemboyvate rei va'e. Ha'e vy aipoe'i okuapy:

— Po rami ndeayvua ma apu, mba'eta SENHOR Nhanderuete nanemboui aipo're aguã: “Peo eme Egito katy penderekoa aguã ha'e py”, 're aguã.

3 Nerias ra'y Baruque rima nembo'e ra'e orerovai, caldeu kuery po py oremboaxa aguã, ha'e kuery orejukapa, e'ỹ vy Babilônia katy escravo-rã orereraapa aguã — he'i okuapy.

4 Ha'e rami py Careá ra'y Joanã nonhe'ẽ rendui SENHOR Judá yvy re opyta aguã, xondaro ruvixa kuery, neĩ heta va'e kuery voi.

5 Ha'e rami 'rãgue py Careá ra'y Joanã ha'e xondaro ruvixa kuery ogueraapa Judá regua kuery okuave'i va'ekue. Ha'e javi regua mbyte rupi ojavapaague gui ojevypa va'ekue Judá vvy re ju ikuai aguã teĩ.

6 Ogueraa avakue, kunhague, kunumigue'i, ha'e huvixa rajy kuery. Ogueraa avi heta va'e kuery Aicão ra'y Gedalias, Safã ramymino va'ea py jopya kuery ruvixa Nebuzaradã oeja va'ekue ha'e javi. Ogueraa avi profeta Jeremias, Nerias ra'y Baruque guive.

7 Ha'e rami vvy ovaẽmba Egito vvy re, SENHOR ayvu noendu potai vvy. Tafnes tetã py ovaẽmba okuapy.

Egito vvy re Nabucodonosor ipo'aka aguã re Jeremias ijayvuague

8 Ha'e gui ma Tafnes tetã py SENHOR oayvu ombou ju Jeremias pe. Ha'e vvy aipoe'i:

9 "Eraa ndepo py ita tuvixakueve'i, ha'e emboje'apa pyrõa vvy jykue guigua py, Faraó rokê rexei'i Tafnes py oĩ va'e py. Judeu regua avakue oexaa py ejapo.

10 Ha'e vvy aipo're 'rã ha'e kuery pe: 'Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: Ne'exa, apy ae xee ambou 'rã xerembiguai Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor. Ha'e vvy henda opena atyrã amoĩ uka 'rã kova'e ita amboje'a uka va'ekue áry. Ha'e ramo kova'e ita áry rupi ojapo 'rã oguy'i guenda openaaty ao'iarã.

11 Ha'e va'e ou vvy ombovaipa 'rã Egito vvy. Ha'e rami vvy ojuka 'rã ojuka pyrã ikuai va'e ha'e javi, escravo-rã heraa pyrã ma ogueraa 'rã escravo-rã, ha'e rã kyxe py ojuka pyrã ma kyxe py ae 'rã ojukapa.

12 Mba'eta omoendy 'rã oo Egito pygua kuery ruete peguare, oapypa 'rã. Ha'e rã mba'emo ra'angaa opyta va'e ma oipe'apa 'rã heravy. Oipe'apa 'rã heravy mba'emo Egito vvy re ikuai va'ekue, vexa'i re opena va'e kamixa puku py onhemonde ovya rami avi. Ha'e rami vvy oo porã ju 'rã ha'e gui.

13 Omboa'ypa 'rã ita mba'emo ra'angaarã Egito vvy re omopu'ã mbyre, Bete-Semes py ikuai va'ekue. Oapypa 'rã guive oo Egito pygua kuery ruete peguare.' "

Egito vvy re judeu kuery ikuai va'e ojerovia e'ÿa re ijayvuague

44 1 Ha'e gui SENHOR oayvu ombou Jeremias pe, judeu kuery Egito vvy re ikuai va'e ha'e javi reko re, Migdol tetã py, Tafnes, Mênfis ha'e Patros vvy re ikuai va'e re guive. Ha'e vvy aipoe'i:

2 "Po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: Pexa ma opa mba'e vai Jerusalém ha'e Judá re tetã ikuai va'e áry ambou va'ekue. Ne'exa, aÿ minha tekoa ve'ÿ ma opyta, ha'e py ikuai va'ekue jipoavei.

3 Ha'e kuery re ha'e nunga oiko mba'emo vai anho ojapoague re. Xembopoxy rive okuapy amboae ramigua tuuete re ovapa vvy, ha'e va'e pe heakuã porã va'e oapy aguã. Ha'e nunga ma te'gueve voi ha'e kuery

oikuaa va'ekue'ỹ, neĩ peẽ kuery, peneramoĩ kuery voi oexa kuaa va'ekue'ỹ teĩ.

4 Xee ma koẽ rail'i guive ha'e kuery pe ambou va'ekue xerembuguai profeta kuery, ha'e kuery pe aipoe'i aguã: 'Nda'evei guĩ nunga ojeguarupy xee ajou vai va'e pejapoa rupi pendekuai aguã', he'i aguã.

5 Ha'e rami teĩ ha'e kuery noendu potai, neĩ ndojapyxakai gueko vai gui ojeko rerova e'ỹ aguã, amboae ramigua tuuete kuery pe mba'emo oapy okuapya gui guive.

6 Ha'e ramo mae ambou xepoxya ha'e namboaxyveia. Judá re tetã ikuai va'e áry ou, Jerusalém py tape ikuai va'e rupi guive. Ha'e ramo ombovaipa pyre, tekoa ve'ỹ opyta, aỹ minha jaexaa rami", he'i.

7 Aỹ ma po rami ju ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete: "Mba'e re tu pendejeupe ae ri pejapo vaia rupi pendekuai? Mba'eta Judá kuery mbyte gui pemokanhymba avakue, kunhague, kyrĩgue ha'e okambu va'e kuery voi, peẽ kuery va'e regua oikove e'ỹ aguã.

8 Mba'e re tu xembopoxy teri pekuapy mba'emo pendepo py pejapoa py rive? Mba'eta mba'emo ra'angaa pe rive 'rã peapy heakuã porã va'e Egito vvy re peoague py. Ha'e rami py peẽ ae penhemokanhy peovy, ha'e penhemoingo vvy regua kuery ojojai rei ha'e ojou vai va'erã.

9 Penderexarai ma teve peneramoĩ kuery reko vaiague re, ha'e Judá pygua huvixa kuery avakue ha'e kunhague reko vaiague re? Penderexarai teve pendera'yxy kuery reve pendereko vaiague re, ha'e Judá vvy re ha'e Jerusalém mbyte rupi ae pendekuaiague re?

10 Mba'eta aỹ peve peẽ kuery napenhemo'yvyĩ'i, xerenonde teĩ pejererokyje rupi e'ỹ pendekuai, mba'eta xeguigua lei rupi e'ỹ pendekuai, pendevy ha'e peneramoĩ kuery pe xeayvu aeja va'ekue rupi e'ỹ guive."

11 Ha'e rami vy SENHOR ixondaro reta va'e Israel kuery Ruete aipoe'i: "Ne'exa, aỹ penderovai arova 'rã xerova pendere ajapo vai aguã, Judá regua kuery amokanhymba aguã.

12 Ha'e rami vy aipe'apa 'rã Judá regua okuave'i va'e Egito vvy re ikuai aguã onhea'ã rei va'ekue. Ha'e ramo ha'e kuery omanomba 'rã ha'e py ae. Kyxe py ojukaa 'rã, e'ỹ vy karuai gui 'rã ho'a. Kyrĩgue'i ha'e tujakue'i okanhymba 'rã. Kyxe py, e'ỹ vy karuai gui omanomba 'rã. Ayvu vaipy 'rã ikuai, nhomondyipaarã, ojou vaipy ha'e ojojai reipy.

13 Mba'eta Jerusalém tetã re ajapoague rami ae xee ambopaga 'rã Egito vvy re ikuai va'e, kyxe, karuai ha'e mba'eaxy vaikue ambou vy.

14 Ha'e va'e gui ma mava'eve ndoo jepeai 'rã, Judá gui Egito vvy re ikuai aguã oo va'ekue regua. Ndoikoavei 'rã Judá vvy katy ojevvy va'erã, ha'e katy ju ojevvyxe teĩ. Ha'e katy ndojevvyavei 'rã, amongue ete'i oo jepe va'ekue e'ỹ vy."

Jeremias ayvu ombovai atã okuapyague

¹⁵Ha'e gui Egito yvy re Patros py heta ikuai kunhague tuuete kuery mboae pe rive heakuã porã va'e rapya kuery. Kunhague ha'e rami ikuai ma ime kuery oikuaa avi. Ha'e rami vy ome kuery reve ijaty okuapy, heta va'e kuery ha'e javi reve. Jeremias pe ha'e kuery ombovai vy aipoe'i okuapy:

¹⁶— Nhanderueté rery rupi ayvu orevy remombe'u teĩ ore ma ndorojapoi 'rã ndeayvua.

¹⁷Ha'e rami 'rãgue py oreayvua rami ae 'rã rojapo. Ha'e rami vy mba'emo heakuã porã va'e roapyve tema 'rã yva re orexyete oĩ va'e pe. Ixupe rome'ẽ avi 'rã mba'emo rykue orekuaiaty rami ae, oreramoĩ kuery ikuaiague rami guive, oreruvixave kuery ha'e yvatekueve Judá regua tetã ikuai va'e rupi ha'e Jerusalém tetã mbyte rupi ikuaiague rami. Mba'eta ha'e va'e jave ma orevy ndoatai va'ekue mbojape. Roiko porã va'ekue, mba'emo vai ndoikoi guive.

¹⁸Ha'e gui aỹ ma orexyete yva pygua pe heakuã porã va'e roapyaty gui roipytu'u rire, ha'e ixupe mba'emo rykue norome'ẽvei ma rire opa mba'e oatapa orevy. Kyxe py roiko vaipa, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui guive.

¹⁹Ha'e rami avi oreme kuery reve e'ỹ ri ty'y orexyete yva pygua pe rome'ẽ heakuã porã va'e ha'e mba'emo rykue roapy? — he'i okuapy.

Ha'e kuery ombopagaa aguã re Jeremias ijayvuague

²⁰Ha'e ramo Jeremias ombovai heta va'e kuery ha'e javi: avakue, kunhague ha'e pavẽ rei ha'e rami ete ixupe ijayvu va'ekue guive. Ha'e vy aipoe'i:

²¹— SENHOR nda'u hexarai ha'e ndoikuaa potai 'rã ri ha'e nungakue re, Judá regua tetã ha'e Jerusalém mbyte rupi mba'emo peapy pekuapyague re, peneramoĩ kuery voi, penderuvixa kuery, yvatekueve, ha'e pendeyvy jave rupi ikuai va'e ojapoague re?

²²Any, pendeko vai pekuapya ma SENHOR ndogueropo'akavei ma, ojegarupy anho pejapo ramo. Ha'e nunga rupi ae pendeyvy opyta tekoa ve'ỹ ha'e nhomondyipaará, ha'e py jipoavei aguã, aỹ jaexaa rami ae.

²³Mba'eta SENHOR rovai ae pejevavy heakuã porã va'e peapy pekuapya py. Napendu potai guive SENHOR ayvu. Ixuguigua lei ojapo uka va'ekue rupi e'ỹ pendekuai. Ha'e nunga rupi ae ri pendere ou mba'emo vai, aỹ jaexaa rami — he'i.

²⁴Jeremias aipoe'ive ju heta va'e kuery pe, kunhague pe guive:

— Peẽ kuery Judá regua Egito yvy re pendekuai va'e ha'e javi, pejapyxaka ke SENHOR ijayvua re.

²⁵Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete aipoe'i: “Peẽ ha'e pendera'xy kuery reve ma pendejuru py anho e'ỹ pejevavya

pekuapy, pendepo py ae pejapo penhemboayvuague. Mba'eta aipopeje: 'Orexyete yva pygua pe ronhemboayvu rokuapy mba'emo roapy ha'e mba'emo rykue rome'ẽ aguã re. Ha'e gui oreayvuague rojapopa 'rã', peje va'ekue. Ha'e nunga rupi aỹ pejapopa na pendeayvuague, ojeupitypa ete aguã rami pejapo", he'i.

26 Ha'e rami avi Judá regua Egito yvy re pendekuai va'e, pendu ke SENHOR ayvu: "Ne'exa, xee ma aura 'rã xerery ipo'akapa va'e rupi ae, raka'e rã teĩ Egito yvy jave rupi Judá kuery juru gui nonhenduvei ma 'rã xerery rupi oura vy 'Anhetẽ ete SENHOR oikove va'e rery rupi aura', he'i va'e.

27 Mba'eta ne'exa, ha'e kuery re xee aikuaa pota 'rã mba'emo vai ambou aguã, mba'emo porã nda'ei. Ha'e ramo Judá kuery Egito yvy re ikuai va'e ha'e javi oiko vai 'rã kyxe py e'ỹ vy karuai gui, okanhymba peve.

28 Amongue ete'i 'rã kyxe gui oo jepe vy Egito yvy gui ojevy Judá yvy katy. Ha'e rã Judá kuery Egito yvy re ikuai aguã oo va'ekue mboae ma oikuaapa 'rã xeayvu pa ojeupity va'ea, tyrã pa ha'e kuery ayvu.

29 Pova'e nunga ajapo 'rã peikuaa aguã kova'e tekoe py rombopaga 'rã, ha'e anhetẽ xeayvuague ojeupitypa 'rã peẽ kuery re mba'emo vai ambou aguã regua", he'i SENHOR.

30 "Ne'exa, po rami 'rã peikuaa. Egito pygua huvixa Faraó Hofra hery va'e ma xee amboaxa 'rã hovaigua ijukaxea kuery po py, Judá pygua huvixa Zedequias minha hovaigua ijukaxea Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py amboaxague rami ae", he'i SENHOR.

Baruque pe Jeremias ayvu omombe'uague

45 ¹ Josias ra'y Joaquim Judá pygua huvixa va'e irundy ma'etỹ re ma oĩ jave profeta Nerias ra'y Baruque ombopara oiny Jeremias ayvu kuaxia re. Ha'e gui ixupe ju Jeremias ijayvu vy aipoe'i:

²— Baruque, po rami SENHOR Israel kuery Ruete ijayvu ndereko re.

³ Ndee ma aipo're va'ekue: "Xee tu nda'evei ete aikovy! Mba'eta xee aiko axya áryve SENHOR ombou ndavy'aive aguã. Xekane'õ ma xepoaẽ riaea py, ndajoui apytu'u aguã", 're va'ekue.

⁴ Ha'e ramo aipoe'i uka ndevy: "Po rami ijayvu SENHOR: Ne'exa, xee ma aitypa ju 'rã amopu'ã va'ekue, ha'e amondoro ju 'rã anhotỹ va'ekue. Ha'e nunga oiko 'rã yvy jave re.

⁵ Ha'e gui ndee ha'vy ndeyvateve nhea'ã teve? Enhea'ãve eme ha'e rami. Mba'eta ne'exa, avakue ha'e javi áry xee ambou 'rã mba'emo vai. Ha'e rã ndee ma rojapo 'rã nderekoerã rejou aguã rami, mamõ rã rei reoa py", he'i SENHOR.

Egito pygua kuery rekorã re ijayvuague

46 ¹ Po rami profeta Jeremias pe SENHOR ombou oayvu yvy regua kuery rovai.

²Egito yvy re ranhe ayvu oĩ, Egito pygua huvixa Faraó Neco xondaro kuery rovai. Mba'e ha'e va'e xondaro kuery re Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor opu'ã vy ipo'aka. Carquemis tetã re ipo'aka Eufrates yakã yvýry, irundy ma'etý re ma Josias ra'y Jeaquim Judá pygua huvixa oĩ jave py. Ha'e vy aipoe'i:

³“Pereko katu ke hu'y jokoarã ha'e nhomo'ãa tuvixa va'e. Ha'e vy tapeo joe pepu'ã aguã katy.

⁴Pembokupe árygua kavaju, kavaju árygua kuery guive toimba. Ha'e vy ngora hatã va'e reve pejexa uka pavẽ. Pereko katu ke hu'y, penhemonde guive pexo regua py.

⁵Ha'e rire teĩ mba'eta tu aexa okyje va'e ojevypa jogueruvy rã? Mba'eta ipy'a guaxukueve re ipo'akaa ra'e. Ha'e ramo ha'e kuery ma guakykue re oma'ẽ e'ỹ re onhamba oje'oivy, jovaive-ive re imongyyearã ombojere ouvvy ramo”, he'i SENHOR.

⁶“Ha'e kuery onha ratã teĩ nda'evei ojava ete aguã, ipy'a guaxukueve teĩ ndoo jepei. Mba'eta kuaray ijapu'a'ia katy Eufrates yakã yvýry rupi onhepyxanga vy ho'apa joguerupy.

⁷“Mava'e kuery tu Nilo yakã oxyry atãa rami oẽ jogueruvy va'e, yakã yy omyĩ atã-atã va'e rami?

⁸Egito pygua kuery ae ri Nilo yakã oxyry atãa rami oẽ jogueruvy va'e. Mba'eta ha'e kuery aipoe'i okuapy: ‘Nhaẽ vy jajao'ipa 'rã yvy jave rupi, nhambovaipa 'rã tetã ikuai va'e, ha'e pygua kuery ha'e javi guive’, he'i teĩ.

⁹Neĩ ke kavaju árygua kuery, tapeo, pemondyi heravy karóxa mboguataa kuery, ipy'a guaxukueve ha'e javi toẽmba avi. Etiópia pygua ha'e Pute pygua kuery voi oo hu'y joko a reve, Líbia pygua kuery guyrapa oiporu kuua va'e voi.

¹⁰Mba'eta ha'e va'e ára ma SENHOR ára, SENHOR ixondaro reta va'e ngovaigua kuery ombopaga aguã. Ha'e nunga rupi omomba 'rã kyxe py. Ha'e ramo nhomomba 'rã inhakanhymba ha'e tuguy py oka'upa peve. Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e ae oa'anga jojuka aguã, kuaray ijapu'a'ia katy Eufrates yakã yvýry.

¹¹“Ha'e gui Egito pygua raju kuery, tapeo Gileade katy moã peru aguã. Ha'e rami avi moã pejou reta teĩ nda'evei, mba'eta moã jipoi penemongueraarã.

¹²Yvy regua kuery oendu ma okuapy penemoxĩmbaarã ou rã, yvy jave rupi peneraxẽ rei nhendu ramo. Ha'e vy pendea pygua ipy'a guaxukueve onha jogueravy vy ojeapi 'rã ipy'a guaxukueve mboae re. Ha'e rami vy jojavi 'rã ho'apa.”

¹³Ha'e gui po rami SENHOR ijayvu profeta Jeremias pe. Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ou vy Egito yvy regua kuery re opu'ã aguã re ijayvu.

¹⁴“Pemombe'u ke pova'e ayvu Egito yvy re. Migdol py ke pendu uka, Mênfis ha'e Tafnes tetã py guive. Ha'e vy aipopeje 'rã: ‘Pejexa uka ke,

peiko katupa, mba'eta kyxe omomba ma heravy pendeivyry ikuai va'e ha'e javi', peje 'rã.

15 Mba'exa tu oitya ma penderuete ra'angaa Toro pejea? Nai'aĩ ranhei ma voi, SENHOR ae oity ramo.

16 SENHOR ma heta ete ojapo onhepyxanga vy ho'a aguã rami. Ha'e kuery jo'a-jo'a ho'a ovy vy aipoe'i 'rã: 'Pevy ke, jajevypa ju nhaneretarã kuerya katy, nhanekyrĩ'iague py, kyxe py nhanemombaa gui', he'i 'rã.

17 Ha'e py ma Egito pygua huvixa Faraó ojavykya rei vy ixupe 'Hevovo rei va'e rive', he'i 'rã okuapy, mba'emo ojapoa ára omboaxa rive rire", he'i.

18 Ha'e gui ma Huvixa SENHOR ixondaro reta va'e hery va'e aipoe'i: "Anhetê ete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Ou 'rã petei ipo'akave ete va'e, Tabor yvyty pavê gui yvatevea rami, ha'e Carmelo yvyty yeê vvyry oĩa rami ojekuaa porã va'e.

19 Ha'e nunga rupi Egito pygua rajy kuery, pereko katu ke penemba'e rei-rei peraa aguã escravo-rã pendereraa katy. Mba'eta Mênfis tetã ma ombovaipaa ma, omokanhymbaa ma avave rei noĩavei aguã rami.

20 Egito vvy ma vaka ra'y iporãve va'e ramigua teĩ ou ma oiny mbytu kuaray ijapu'a'ia katy gui.

21 Ha'e ramo xondaro kuery perãta re ha'e kuery ojou va'ekue voi vaka omongyra pyre rami ikuai teĩ ojekupe rerova vy ojavapa 'rã jogueravy. Joe nupuãĩ rãe, mba'eta ha'e pygua kuery re ou imombaarã ha'e ombopagaa aguã ára.

22 Ha'e rami vy Egito pygua kuery ma mboi onha vy hevovo rei ovya rami 'rã onhendu, mba'eta ha'e kuery rovai hovaigua kuery ou ma oiny haxa reve, vvyra rake'oa rami.

23 Ha'e kuery ojayapa 'rã ka'aguy inhana ete teĩ", he'i SENHOR. "Ha'e kuery ma tuku-karu gui hetave 'rã, mbovy e'ỹ 'rã ikuai.

24 Ha'e nunga rupi Egito pygua rajy kuery oxĩmba ma, kuaray ijapu'a'ia katy guigua kuery po py omboaxaa rire."

25 Ha'e gui ma SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete aipoe'i: "Ne'exa, ambopaga 'rã Nô tetã pygua kuery ruete Amom, ha'e gui Faraó, Egito vvy regua kuery, ha'e pygua tuuete ramigua kuery guive. Faraó reve ambopaga avi 'rã hexe ojerovia va'e kuery.

26 Ha'e kuery amboaxapa 'rã ijukaxea kuery po py, Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor po py ae, hembiguai kuery po py guive. Ha'e rami teĩ ha'e va'e rire ma ha'e py hekoa ju 'rã yma guare rami ae", he'i SENHOR.

27 "Ha'e nunga rupi xerembiguai Jacó kuery, pekyje eme. Israel kuery, penhemondyi eme. Mba'eta xee rogueraa jepe 'rã vvy peoague gui mombyry teĩ, peneramymino kuery arupa ju 'rã vvy escravo-rã ogueraa ague gui. Ha'e ramo Jacó kuery ojevypa ju 'rã, opytu'u ha'e ikuai porãĩ 'rã, imongyjarã jipovei ramo.

28 Ha'e nunga rupi xerembiguai Jacó kuery, pekyje eme, mba'eta xee aiko pendereve. Xee amomba 'rã vvy regua kuery romondoukaague pygua. Ha'e rã peẽ kuery ma noromombai 'rã. Xee rombopaga 'rã teĩ ha'evaa peve'i, mba'eta noromboeko porã rivei 'rã", he'i SENHOR.

Filisteu kuery rekorã re ijayvuague

47 ¹Ha'e gui filisteu kuery regua ayvu ju profeta Jeremias pe SENHOR ombou va'ekue, Gaza tetã re Faraó kuery opu'ã e'ỹ mbove.

²Ha'e vy SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, kuaray ijapu'a'ia katy gui yy opu'ã-pu'ã vy oxyry atã 'rã ouvvy. Ha'e rami vy oja'o'ipa 'rã heravy yvy ha'e ikuai va'e ha'e javi, tetã ha'e ha'e pygua kuery guive.^h Ha'e ramo avakue oja'upakai pavê 'rã, yvy re ikuai va'e ojae'opa 'rã okuapy,

³mba'eta oendu 'rã kavaju pyambu ha'e hevovo rei ouvva, karóxa parãa ha'e iruéra nhe'ê reia. Ha'e rami vy tuu kuery noipytyvõ kuaavei 'rã gua'y kuery, ipo kangypaa gui rive.

⁴Mba'eta omombaa aguã ára ovaẽ ma oiny filisteu kuery, Tiro ha'e Sidom tetã pytyvõarã ikuai va'ekue rembyrekue omokanhymbaa aguã. Ha'e rami vy SENHOR omomba 'rã filisteu kuery, Caftor ye'ê pa'ũ re okuave'i va'ekue guive.

⁵Ha'e ramo Gaza tetã pygua kuery onhopĩmba 'rã oakã, Asquelom pygua kuery voi okyrirĩmba 'rã okuapy, yvyugua rupi ikuai va'e ha'e javi reve. Raka'e peve tu penhekyxĩmba rei 'rã?

⁶“Aipopeje: ‘Ai SENHOR guigua kyxé, raka'e peve nda'u repytu'ua rupi e'ỹ 'rã reiko? Ejevy ju ke nderyru py, repytu'u ha'e reĩ rive ju aguã', peje teĩ.

⁷“Ha'e rami avi kyxé, mba'exa tu repytu'u ta SENHOR ndevy mba'emo oja'po uka teri ramo? Mba'eta reo 'rã Asquelom tetã re, ye'ê yv'ýry ikuai va'e re guive, mamó rã nemondoukaa katy rei.”

Moabe pygua kuery rekorã re ijayvuague

48 ¹Ha'e gui Moabe yvy regua ayvu ju SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ombou va'ekue: “Nda'vei ete 'rã Nebo tetã pygua kuery pe, ombovaipaa ma ramo. Quiriataim pygua kuery voi oxĩmba 'rã, ha'e kuery re ipo'akaa rire. Tetã ikorapa va'e py voi oxĩmba ha'e onhemondyipa 'rã okuapy.

²Mba'eta Moabe yvy re ndojouavei ma iporãgueve ikuai va'ekue. Hesbom tetã py jogueroayvua 'rã ha'e kuery rovai opu'ã aguã re. Ha'e vy aipo'ea 'rã: ‘Peju ke, nhamomba, peteĩ regua ikuai ve'ỹ aguã', 'ea. Ha'e ramo ndee Madmém tetã pygua kuery voi pekyrirĩmba 'rã, ha'e kyxé revegua penderakykue monha 'rã.

³Horonaím gui voi haxê rei va'e onhendu, ombovaipaa ha'e omombaa ete rire.

⁴Ha'e rami py Moabe yvy ivaipa ma. Ha'e ramo ha'e pygua ra'y kue'iry oja'upakai nhendu 'rã okuapy.

^h 47.2 “Yy ou” he'ia ma Babilônia pygua kuery joe opu'ã vy ou aguã re ijayvu vy.

5Luíte yvy'ã katy oẽ ovya rupi ojae'oa 'rã jogueravy opo'o e'ỹ re. Ha'e gui Horonaim yvy'ã guy katy oguejy ovya rupi ipy'a vai nhendu 'rã jogueravy omokanhymbaa rã.

6Pejava ke penderekove peraa jepe aguã, yvy piru reia py peteĩ yvyra'i ha'e ae'i hi'ã va'e rami teĩ.

7Ndee ae mba'emo rejapo va'e re ha'e mba'emo rerekopa va'ekue re rive rejerovia rire ndee voi ndepe'aa 'rã. Mba'eta tuete ramigua Quemos voi heraa 'rã, ixupegua sacerdote kuery ha'e yvatekueve guive.

8Mba'eta peteĩ-teĩ tetã re ou 'rã imbovaipaarã, neĩ peteĩve ma ndoo jepeti 'rã. Ha'e ramo yvyugua rupi ikuai va'ekue omanomba 'rã, nhuũndy rupi ikuai va'e voi, ha'e rami aguã SENHOR ijayvu rire.

9“Moabe pygua kuery pe tome'ëa ipeporã, oveve vy oo jepe aguã. Mba'eta ha'e kuery retã ombovaipaa 'rã, avave rei noĩavei ma 'rã ha'e py.

10Ayvu vaipy toiko SENHOR pe kyre'ya rupi e'ỹ omba'eapo va'e, jouguy moëa py okyxe ndoiporui va'e.

11Mba'eta Moabe pygua kuery ma jypy'i guive ikuai porã'i va'ekue, vinho hyru py oky'akue reve opyta riae oiny va'e rami, ha'e hyru mboae py teĩgueve ndoguerovaai teri va'e rami, mba'eta ha'e kuery ma peteĩgueve ma voi escravo-rã heraa va'e'ỹ teri. Ha'e rami vy jypy guare rami ae hee ha'e heakuã porã tema va'e rami ikuai teĩ.”

12Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, ou ma oiny ára ha'e kuery rovai ambou aguã vinho onhoëa rami avi oipe'apa va'erã kuery. Ha'e ramo ha'e kuery onhoëmba 'rã hyru gui, hyrukue ombovopa 'rã guive.

13Ha'e ramo Moabe pygua kuery oxĩmba 'rã nguete ramigua Quemos re rive ojeroviaague gui, Israel kuery Betel py mba'emo re ojeroviaague gui oxĩmba okuapyague rami.

14Mba'exa vy tu aipopeje: ‘Ore kuery ma orep'y'a guaxukueve, ava mbaraetekue joe ropu'ãa pyguarã meme orekuai', peje?

15Mba'eta Moabe yvy ombovaipaa ramo ha'e pygua kuery oëmba ma jogueravy guetã gui. Ha'e pygua kunumigue xondarorã oiporavo pyre voi heraapa ma ojukaa aguã katy”, he'i Huvixa guaxuve, SENHOR ixondaro reta va'e hery va'e.

16“Ovaë rai'i ma Moabe pygua kuery okanhymba aguã, ovaë rai'i ete ma mba'emo vai.

17Ha'e kuery ijyv'ýry pendekuai va'e pemboaxy ke, hery peikuaa va'e ha'e javi. Ha'e vy aipopeje: ‘Mba'exa tu yvyra imbarae, popoka iporã va'ekue opẽ vyvoi!' peje.

18Ha'e gui Dibom pygua raju kuery, peguejy ma penerenda porã gui, ha'e yvy py rive ju peguapy peiny. Mba'eta penderovai oẽ ma ouvy Moabe yvy mombaarã, peneretã ikorapa va'ekue guive ombovaipa.

19Ha'e gui Aroer pygua kuery voi, peĩ ke tape yv'ýry, ha'e pexa pota peiny. Ha'e vy peporandu ke ojava ha'e oo jepe va'e kuery pe: ‘Mba'e tu oiko?’ peje.

20 Ombovai 'rã: 'Moabe pygua kuery oximba ma okuapy, onhemondyipa rei guive. Penhendu ha'e pejapukai, ha'e Arnom yakã peve pemombe'u Moabe yvy ombovaipaa maa', he'i 'rã.

21 Nhuũndy ikuai va'e re voi ou imokanhymbaarã, Holom tetã, Jaza ha'e Mefaate áry,

22 ha'e gui Dibom, Nebo ha'e Bete-Diblataim áry,

23 Quiriataim, Bete-Gamul ha'e Bete-Meom áry,

24 Queriote ha'e Bozra áry, Moabe yvy re tetã ikuai va'e ha'e javi áry, mombyry ha'e ha'e'i rupigua guive.

25 Omombaa ma Moabe pygua kuery po'akaa, ijyva omopẽmbaa ma", he'i SENHOR.

26 "Pemoakanhymba oka'u va'e rami, SENHOR rovai onhemboyvate rei rire. Ha'e ramo Moabe pygua kuery onhembojere-jere 'rã nhoguenoiny ombojevague rupi ae, ijojai reia kuery oexaa py.

27 Mba'eta peẽ kuery nda'u Israel kuery napendejojai rei avi? Ha'e kuery nda'u imonda va'e kuery reve ri ombo'aa, pejojai reia rupi pendeayvu aguã?

28 Ha'e nunga rupi Moabe pygua kuery, pejapa ke peneretã, itaova guýry rive ju pendekuai aguã. Itakua rupi apykaxu onhemboaitya rami rive pendekuai.

29 Roendu ma Moabe pygua kuery onhemboyvate reia omombe'ua rã. Mba'eta opa mba'e py onhemboyvate ha'e ojejou porã rei okuapy opy'a py. Okuraxõ py ojee anho rei ojerovia."

30 SENHOR aipoe'i: "Xee aikuaa ma ha'e kuery ojerovia reia. Ha'e rami teĩ ha'e rami ikuai ma mba'everã ndovarei. Ijapu reia ndoikoi 'rãe.

31 Ha'e nunga rupi ae xepoaẽ Moabe yvy re, Moabe py ikuai va'e ha'e javi re ajae'o, ha'e avakue Quir-Heres pygua re xepy'a vai.

32 Jazer kuery ojae'oa gui xee ajae'ove peẽ Sibma tetã pygua kuery uva rembypy hi'ai va'e rami pendekuai va'ekue re. Mba'eta jypy ma penderapo oo ye'ẽ rovai peve, ye'ẽ rembe Jazer oĩa peve ete oo va'ekue. Ha'e rami teĩ imokanhyaã ou ma nde'a kuaray puku jave py ikuai va'ekue re.

33 Ha'e rami vy Moabe yvy gui oipe'apa ma ikuai rive reia ha'e mba'ety porã re ovy'a rei okuapya. Mba'eta ajapo uva oubiriaty gui vinho nonheẽvei aguã rami, ha'e ramo ndoikoavei ma 'rã ovy'a reve vinho oubiri va'erã. Ojapukai va'e ma ovy'aa rupi ve'y'ã rã ojapukai.

34 Ha'e rami 'rãgue py oendua 'rã Hesbom pygua kuery haxëa, Eleale ha'e Jaza peve. Zoar guive oendua 'rã Horonaim ha'e Eglate-Selisias peve. Ninrim py yy oĩ va'e typa avi.

35 Mba'eta Moabe gui amokanhymba 'rã yvyã rupi nguete ramigua pe mba'emo oapy va'ekue, heakuã porã va'e rapyare kuery guive", he'i SENHOR.

36 "Ha'e nunga rupi Moabe pygua kuery re xepy'a py xepoaẽ ratã mimby pu rami. Mimby rami ajae'o Quir-Heres pygua avakue re, ha'e kuery oguerkopa va'ekue okanhymba ramo.

37 Ha'e nunga rupi ha'e kuery ha'e javi ojayapa o'a ha'e guendyva. Opo rupi guive onhekyximba, ha'e voxa vaikue py rive onhemama.ⁱ

38 Moabe vvy jave rupi ikuai ojae'o va'e ngoo áry ha'e tetã mbyte rupi, Moabe amboa'ypa rire mba'emo ryrukue nhae'ũ guigua ndoipotaaveipy rami. Ha'e nunga rupi ae ombovaipa pyre opyta", he'i SENHOR.

39 "Ha'e ramo ha'e kuery hevovo rei okuapy. Moabe pygua kuery okupe rive oguerova okuapy oximba rei vy. Mba'eta ijyvyry ikuai va'e regua pe Moabe vvy itui ojojai reipy ha'e nhomondyipaara."

40 Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: "Ne'exa, Moabe rovaigua kuery ma taguato ovevea rupi opepo oipyo va'e rami ou.

41 Ha'e ramo tetã ikuai va'e oipe'apa, oo ikorapa va'ekue guive. Ha'e va'e ára ma Moabe pygua ipy'a guaxukueve va'ekue ipy'a tytypa rei 'rã kunha imemby raxy va'e rami.

42 Ha'e rami Moabe pygua kuery okanhymba 'rã, peteĩ regua ikuai ve'ỹ aguã, SENHOR rovai onhemboyvate rire.

43 Moabe pygua kuery, pende'áry ou oiny tekora ve'ỹ, vvykua ha'e nhuã xã", he'i SENHOR.

44 "Ha'e gui tekora ve'ỹ gui onha va'e ho'a 'rã vvykua py, ha'e vvykua gui oẽ ovy va'e ma nhuã xã re ju 'rã ho'a. Mba'eta Moabe pygua kuery áry ambou 'rã ambopaga aguã ma'etỹ", he'i SENHOR.

45 "Ha'e gui oo jepe va'ekue ikangypa vy opyta 'rã okuapy Hesbom tetã vvyry. Ha'e rami teĩ Hesbom gui oẽ 'rã tata, Siom mbyte gui oẽ 'rã hendy vuku-a Moabe pygua kuery apyte rapyara. Ha'e rami vy oapypa 'rã hevovo rei va'ekue inhakã áry rupi.

46 Moabe pygua kuery, nda'evei ete 'rã pendevy. Pekanhymba ma, Quemos guigua pendekuai va'e. Ha'e ramo pendera'y kuery escravo-rã herapaa ma, nderajy kuery guive.

47 Ha'e rami teĩ opaa ára py ma ambopyau 'rã Moabe pygua kuery ikuaia", he'i SENHOR. Apy peve opa ma Moabe rovai ayvu ombou va'ekue.

Amom pygua kuery rekorã re ijayvuague

49 ¹ Ha'e gui Amom ramymino kuery re ma po rami SENHOR ijayvu: "Xapy'a rei nda'u Israel kuery ndoikoi ri? Neĩ teĩve Israel ramymino teve ndoikoi? Ha'e rami ri ramo mba'e re tu tuuete ramigua Milcom pegua kuery ikuai Gade regua vvy re? Ha'e katy'i tetã ikuai va'e rupi voi ixupegua kuery ikuai."^j

² Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i: "Ne'exa, ovaẽ ma ára ajapo aguã Amom regua Rabá tetã pygua kuery mimby guaxu oendupa aguã rami, ha'e

ⁱ 48.37 Gueko rami vy ha'e rami 'rã ikuai onhemboaxya oendu vy. ^j 49.1 Milcom ma Amom pygua kuery ruete ramigua. Ha'e gui ixupegua kuery Amom regua ma Israel kuery retã oipe'a vy Gade vvy re hekoea, amboae kuery Israel kuery re opuã jave.

kuery re opu'ãa ta ouvy rã. Ha'e ramo tetã opyta 'rã mba'emo ra'ykue aty rive, ha'e katy'i tekoa ikuai va'e okaipa 'rã guive. Ha'e gui Israel kuery ju oipe'a 'rã guetã jopyare kuery retã”, he'i SENHOR.

3“Ha'e nunga rupi Hesbom pygua kuery, penhendu rei pekuapy, mba'eta Ai tetã ombovaipaa ma. Ha'e Rabá tetã pygua kuery, pejapukai ke ha'e penhemonde ajukue vaikue voxa guigua py. Pejae'o reve pejere-jere peneretã kora rupi, mba'eta penderuete ramigua Milcom ogueraa avi 'rã, ixupegua sacerdote kuery ha'e yvatekueve reve.

4Ha'e gui tajy onhe'ẽ raxave va'e, mba'e re tu vyvugua mba'emo porã oĩa ndeyvy re ikuai va'e rejou porãa rupi anho rei ri ndeayvu? Mba'emo rerekopa va'e re anho rejerovia. Ha'e vy aipõ're: ‘Mava'e tu ou 'rã xerovai?’ re.”

5Ha'e nunga rupi SENHOR ixondaro reta va'e aipoe'i: “Nde'áry ambou 'rã nandekorãvei rei aguã, ndeyvýry ikuai va'e ha'e javi gui. Ha'e rami vy peẽ kuery peteĩ-teĩ penemoxëa 'rã heravy hovai katy, ndoikoai 'rã guive penha va'ekue penderu ju va'erã.

6Ha'e rami teĩ ha'e va'e rire ma ambopyau 'rã Amom kuery ikuai”, he'i SENHOR.

Edom pygua kuery rekorã re ijayvuague

7Ha'e gui Edom pygua kuery re ma po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: “Temã tetã py nda'u ndoikoi ri hi'arandu va'e? Ha'e va'e kuery hexaraipa ma nda'u hi'arandu va'e omongetaague re? Tyrã pa hi'arandua okanhymba ete teve?^k

8Dedã py pendekoa va'e, pejava, pejere peovy, ha'e peike itakua ikuai va'e py. Mba'eta peẽ kuery áry xee ambou 'rã Esaú ramymino kuery penembopagaarã, pepaga aguã ára ovaẽ ma ramo.

9Ha'e gui uva mono'õa kuery pendea py ou va'e rire ndoejai 'rãgue nda'u amongue uva xã? E'ỹ vy pyávy imonda va'e ou va'e rire oipota va'e anho'i ri nda'u ogueraa 'rãgue?

10Ha'e rã xee ma aipe'apa rei 'rã Esaú kuery gui, ha'e onhemiaty ajou ukapa ramo nonhemi kuaavei ma 'rã. Ha'e rami vy hamymino kuery omokanhymbaa 'rã, ta'y kuery, ha'e'i rupigua kuery guive. Ha'e rami rire ndoikovei ma 'rã.

11Peja ke tyre'ỹ kuery, ha'e rã xee anhangareko 'rã okuave aguã rami. Pendegua imeve'ỹ va'e kuery voi tojerovia xere.”

12Mba'eta po rami SENHOR ijayvu: “Ne'exa, karo gui oy'u aguã rami e'ỹ ikuai va'ekue oy'upa ma. Ha'e rã ndee nda'u romboeko porã rive 'rã ri? Any, xee noromboeko porã 'rãe, ha'e ramo ndee voi rey'u 'rã.”

13Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Xerery rupi ae aura Bozra tetã opyta aguã re nhomondyipaarã, ojou vaipy, ombovaipa pyre ha'e ayvu vaipy. Ha'e katy'i tetã ikuai va'e voi opyta 'rã tekoa ve'ỹ meme, raka'e rã peve.”

Edom pygua kuery ojejavyague re ombopagaa aguã re ijavyague

14 Ha'e gui SENHOR gui ayvu mboae ju aendu ombou va'ekue. Mba'eta vvy regua kuery pe peteĩ ayvu momba'uarã omondouka. Ha'e ramo aipoe'i rã: “Penhemboaty ke, tapeo ha'e kuery rovai, peiko katupa ke Edom vvy re pepu'ã aguã”, he'i rã.¹

15 “Mba'eta ne'exa, vvy regua kuery mbyte rupi xee rojapo 'rã mbovy'i ete pendekuai aguã, ha'e avave rei napenemboeteavei aguã rami.

16 Mba'eta renhomongyjea ha'e renhembovate reia ndepy'a re remoña py ndee ae rejekore. Itakua ha'e vyty áry rupi reiko, ha'e taguato rami yvate ete rupi renhemboaity teĩ xee roity 'rã ha'e gui”, he'i SENHOR.

17 “Ha'e nunga rupi Edom vvy itui 'rã nhomondyipaará. Pavẽ rei ha'e rupi oaxa va'e onhemondyipa ha'e ojojai rei 'rã jogueravy, ikuai axy ete rã oexa vvy.

18 Mba'eta Sodoma ha'e Gomorra minha, ha'e tetã ha'e katy'i ikuai va'e amokanhymbaague rami avi Edom vvy re voi avave rei ndaekoavei 'rã, avave rei noĩavei 'rã ha'e py”, he'i SENHOR.

19 “Ne'exa, guary minha Jordão yakã vvyry ka'aguy oĩ va'e gui oẽ 'rã ouvvy vexa'i nhuũndy hovvy rei va'e rupi okaru okuapy va'e re. Ha'e rami ae xee voi amondyipa vyvoi 'rã imondovy Edom pygua kuery. Ha'e rami vy ha'e py amoĩ 'rã aiporavo va'e rei. Mba'eta mava'e tu oiko xee rami etegua? Mava'e tu oiko xemboayvuara? Mava'e joe opena va'e tu oiko xejokoarã?”

20 Ha'e nunga rupi pendu Edom rovai SENHOR onhembovy'aa, Temã pygua kuery rovai guive. Mba'eta mymba kuery regua kyrĩve'i va'e teĩ anhetẽ oipe'apaa 'rã, ikuaiaty guive ombovaipa 'rã ha'e kuery káuxa ae.

21 Ha'e kuery ho'apa rã vvy oryryipa rei 'rã tevovo onhendu va'e gui. Ha'e kuery raxã ma Ye'ẽ Pytã rupi peve 'rã onhendu.

22 Ne'exa, taguato ovevea rupi opepo oipyo ovyva rami avi peteĩ oẽ 'rã ouvvy Bozra tetã re. Ha'e va'e ára Edom pygua ipy'a guaxukueve ikuai va'ekue teĩ ipy'a tytypa 'rã okuapy, kunha imemby raxy va'e rami.

Damasco pygua kuery rekorã re ijavyague

23 Ha'e gui Damasco tetã pygua kuery regua ayvu ma po rami: “Hamate ha'e Arpade pygua kuery oxĩmba rei 'rã okuapy. Mba'emo omombe'ua rã oendu vy onhemondyipa 'rã, ye'ẽ omyĩ reia rami avi ndopytu'u kuaavei 'rã okuapy.

24 Mba'eta Damasco pygua kuery ikangypa. Onhamba aguã ojere va'eri oryryipa rive okuapy. Nhemondyia ha'e haxy va'e anho oendu, kunha imemby raxy va'e rami.

25 Mba'exa tu Damasco tetã oejapaa, pavẽ ojou porã va'ekue ha'e xee voi arovy'a va'ekue ri!

26 Ha'e rami teĩ tetã mbyte rupi ho'apa 'rã kunumigue. Ha'e va'e ára ha'e pygua avakue joe opu'ã va'ety omokyrirĩmbaa 'rã", he'i SENHOR ixondaro reta va'e.

27 "Amoendy 'rã tata Damasco tetã kora re, huvixa Ben-Hadade ro guive imombaara."'

Arábia pygua kuery rekorã re ijayvuague

28 Ha'e gui SENHOR ijayvu Quedar ha'e Hazor yvy re tetã ikuai va'e re Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor opu'ã aguã re. Ha'e vy aipoe'i: "Pepu'ã ke, tapeo Quedar yvy re, pemomba kuaray oua katygua kuery. 29 Peipe'apa ha'e kuery rekoa, hymba kuery, ajukue oo ao'ia, imba'e rei-rei, hymba camelo kuery guive peraapa penemba'erã. Ha'e ramo ha'e kuery pe 'Jova-jovai katy gui ou penemongyjaarã', 'ea 'rã ojojai rei vy.

30 Ha'e nunga rupi Hazor py penderekoa va'e, pejavapa, tapeo mombyry, itakua rupi ju pendekuai", he'i SENHOR. "Mba'eta Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor onhemongeta vy onhembopy'a peẽ kuery rovai opu'ã aguã re.

31 Ha'e gui peẽ Babilônia pygua kuery, pepu'ã ke. Tapeo peteĩ yvy regua ikuai porã'i ha'e mba'eve gui okyjea rupi e'y ikuai va'e rovai", he'i SENHOR. "Ha'e va'e kuery retã re ma okẽ noĩ, ijokoa voi jipoi. Ha'e kuery ae'i ikuai va'e.

32 Ha'e kuery rymba camelo ma omoxãmbaa 'rã heravy, hymba vaka voi mbovy e'y ikuai teĩ oipe'apaa 'rã. Ha'e rami vy yvytu oipejua katy rei amoã 'rã imondovy o'a apy ojaya va'e ha'e javi. Jova-jovai gui ambou 'rã imbovaipara", he'i SENHOR.

33 "Ha'e rire ma Hazor tetã opyta 'rã jagua-tuvy nhe'ẽ ikuai atyrã rive, raka'e rã peve 'rã ivaipa. Mava'eve noĩai 'rã ha'e py, peteĩve avakue ma voi noĩavei 'rã."

Elão pygua kuery rekorã re ijayvuague

34 Ha'e gui profeta Jeremias pe ayvu Elão pygua kuery rovai SENHOR ombou, Zedequias Judá pygua huvixa oĩ ypy'i jave py. Ha'e vy aipoe'i: 35 "Po rami ijayvu SENHOR ixondaro reta va'e: Ne'exa, xee amopẽ 'rã Elão pygua kuery rapa, ha'e va'e rupi vy ipo'akapa rei ramo.

36 Mba'eta Elão re ambou 'rã yvytu yva apy irundy oĩ va'e gui oipeju va'e. Ha'e rami vy amoãimba 'rã imondovy yvytu oipejua ha'e javi rupi. Ha'e ramo yvy ha'e javi rupi 'rã Elão guigua ojava.

37 Mba'eta ajapo 'rã ngovaigua kuery renonde Elão pygua kuery oryryipa reve ojexa ukapa aguã rami, ijukaxea kuery renonde ae. Elão pygua kuery áry ambou 'rã mba'emo vai, xepoxya hendy va'e", he'i SENHOR. "Ha'e gui hakykue ju ambou 'rã kyxe revegua, omomba peve.

38 Ha'e gui Elão py xerenda apena atyrã amoĩ vy amokanhymba 'rã ha'e pygua huvixa ha'e yvatekueve", he'i SENHOR.

39“Ha'e rami teĩ opaa ára py ma Elão pygua kuery arupa ju 'rã escravo-rã ogueraa ague gui”, he'i SENHOR.

Babilônia pygua kuery rekorã re ijayvuague

50 ¹Ha'e gui pova'e ayvu ma Babilônia ha'e caldeu yvy re SENHOR omombe'u uka va'ekue profeta Jeremias pe.

²“Emombe'u ke pova'e yvy regua ikuaia rupi. Endu ukapa, emopu'ã bandeira-rã, ha'e emombe'u porãve. Eikuaa uka e'ỹ eme. Ha'e vy aipo're 'rã: 'Babilônia yvy ma oipe'aa ma. Ha'e ramo tuuete ramigua Bel nda'vevei nho, Merodaque voi ndovy'vevei ma oikovy. Ha'e pygua ta'angaa ikuai va'e re ma oxĩmbaa anho oĩ, oryryipa oiny guive okyjepa vy.

³Mba'eta ha'e kuery rovai jogueru kuaray ijapu'a'ia katy gui peteĩ regua Babilônia tetã mbovaipaarã. Ha'e ramo nda'ipoavei 'rã ha'e py, avakue ha'e mymba kuery onhamba jogueravy rire', 're 'rã.”

⁴Mba'eta SENHOR aipoe'i: “Ha'e va'e ára, ha'e va'e jave ma Israel kuery ojevypa ju 'rã jogueruvy, Judá kuery reve. Ojae'o reve 'rã uguata jogueruvy, SENHOR Nguuete oeka jevy vy.

⁵Ha'e kuery oporandu 'rã tape Sião katy oo va'e re. Ha'e katy oma'ẽ reve anho 'rã aipoe'i okuapy: 'Peju, nhano'õmba ju SENHOR peguarã. Nhandekuai 'rã guexeve guarã ojapo va'ekue opa e'ỹ va'e, hexaraipy e'ỹ rupi', he'i 'rã okuapy.

⁶Mba'eta xevygua kuery ma mymba vexa'i okanhygue rami ikuai. Ha'e kuery re opena va'erã omoĩ mbyre ojapo okuapy ojavy aguã rami rive, oejapa yvy'ã ikuaia katy rupi uguata rei aguã rami. Ha'e ramo yvy'ã ikuai va'e-va'e rupi uguata rei 'rã, okora ikuaiaty re hexaraipa rire.

⁷Ha'e ramo ojou va'e rei ojuka 'rã. Ha'e vy hovaigua kuery aipoe'i 'rã: 'Jajukapa teĩ nanhandepo ky'ai 'rã, mba'eta ha'e kuery ae SENHOR rovai ojevavy rire. Hexe anho teko porã oĩ, tamoĩ kuery oarõ okuapy va'ekue', he'i 'rã.

⁸Ha'e nunga rupi pejava Babilônia mbyte gui, pejepe'a caldeu kuery yvy gui. Mymba kuery renonde rupi kavara ava oo va'e rami peiko.

⁹Mba'eta ne'exa, Babilônia yvy re xee ambou reta 'rã yvy regua kuery joe onhemoirũ va'e. Kuaray ijapu'a'ia katy oyvy itui va'e gui 'rã ou. Babilônia pygua kuery rovai ou 'rã opu'ã aguã, oipe'apa 'rã guive. Hu'y ma joe opu'ã kuaa porã va'e mba'e rami 'rã omombo, mba'eta ha'e kuery ndojevy rivei 'rã oipe'apa e'ỹ re.

¹⁰“Ha'e rami py oipe'apa 'rã caldeu kuery yvy gui. Ipe'aa kuery oguerekopa rei 'rã”, he'i SENHOR.

¹¹“Ha'e nunga rupi peẽ kuery xevygua yvy gui peipe'apa va'ekue pevy'apa rei pekuapy teĩ, vaka ra'y nhuũndy rupi opo-opo va'e rami pevy'a, kavaju ojeupixe va'e rami penhendu teĩ

12 pendexy oxĩmba ete 'rã, penekuavãare ndovy'ai ete 'rã.^m Ha'e rami vy opyta 'rã vvy regua pavẽ gui nomboetei vepy, tekoa ve'ỹ, vvy piru reia ha'e avave rei noĩaveia.

13 SENHOR ipoxy ramo ae 'rã noĩai. Ha'e rami 'rãgue py opa rupi ojeapo 'rã tekoa e'ya. Ha'e rami rire Babilônia vvy rupi oaxa va'e rei tema onhemondyi 'rã, ojojai rei 'rã ovy mba'emo vai oikoague oexa vy.

14 Ha'e gui penderxy porã ke Babilônia re pepu'ã aguã, penerembiporu guyrapa reve. Ha'e rami vy pemombo hu'y ha'e kuery re, pemombo e'ỹ eme, SENHOR rovai ha'e kuery ojevavy rire.

15 Pejapukai tetã katy pembojere vy. Ha'e rami avi ha'e kuery ojevopy uka ma. Oo ikorapa va'ekue ho'apa ma, tetã kora hi'aĩ va'ekue oitypaa, ha'e rami ete SENHOR opoxya oexa uka ramo. Ha'e nunga rupi pembopagapa, ha'e kuery re ju pejapo joe ojapoague rami.

16 Babilônia tetã gui pemomba oma'etỹ va'e ha'e foice py mba'emo omono'õ va'e kuery. Ha'e kuery kyxe py nhomomba rire ha'e gui tojevvy peteĩ-teĩ guetarã kuerya katy, peteĩ-teĩ tojava ovyvy katy ae.

17 Mba'eta Israel kuery ma vexa'i kanhygue rami ikuai, guary omonhamba va'ekue rami. Jypy ho'u va'ekue ma Assíria pygua huvixa, ha'e gui opa vygua ma Nabucodonosor ju omokãguepa.”

18 Ha'e ramo po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: “Ne'exa, ambopaga 'rã Babilônia pygua huvixa, ijyvy guive, Assíria pygua huvixa ambopagaague rami avi.

19 Ha'e rã Israel kuery ma ajapo 'rã guekoa katy ae ju ojevypa aguã rami. Ha'e ramo ha'e kuery okaru ju 'rã okuapy nhuũndy Carmelo ha'e Basã regua rupi, Efraim regua vvyty rupi, ha'e Gileade vvy re ju ikuai vy okaru porã 'rã.”

20 SENHOR aipoe'i: “Ha'e va'e ára, ha'e va'e jave ma Israel kuery ojevavyague oekaa teĩ ndojouavei 'rã. Judá regua ojevavya voi ndojouai 'rã, mba'eta aperdoa 'rã okuave va'erã aeja va'ekue.

21 “Ha'e gui ndee kyxe revegua, tereo naxenhe'ẽ rendui ete va'ekue vvy re, tereo ha'e va'e vvy regua opaga aguã rami ikuai va'e kuery rovai. Emokanhymba ete, ha'e gui ha'e kuery rakykue rupi reo vy embovaipave ju heravy. Ejapopa tema ajapo ukaa rami ae”, he'i SENHOR.

22 “Vvy re oiko joe opu'ã nhendua ha'e nhomombaarã.

23 Vvy jave rupi karavo mbotaa nhomboa'ypaare ma omboa'ypaa avi. Ha'e ramo Babilônia tetã opyta vvy regua kuery onhemondyipa aguã.

24 Mba'eta ndee Babilônia pygua, ndere nhuã ajavyvy vy rombo'a vyvoi, reikuaa e'ỹ re. Xapy'a py rojopy vy rombo'a, SENHOR rovai reiko rire.

25 SENHOR guembiporu omoĩ porãaty oipe'a vy ha'e gui oguenoẽ opoxya rupi oiporu va'erã. Mba'eta SENHOR ixondaro reta va'e ma mba'emo oguereko caldeu kuery vvy re ojapo va'erã.

^m 50.12 Apy “Pendexy” he'ia ma ha'e kuery retã Babilônia re ijayvu vy.

26 Ha'e gui vvy apy re pendekuai va'e, peju, pepu'ã hovai, peipe'a mba'emo omoĩ porãaty, pemombyta mba'emo ra'ykue aty rive, pembovaipa katui'i, hembyre aguã rami e'ỹ.

27 Kyxe py pejukapa toro kuery ipy'a guaxukueve. Ha'e kuery toguejypa ojukupaa aguã katy. Nda'vevei ete 'rã ha'e kuery pe, hi'ára ou ma ramo ambopaga aguã.

28 Ha'e gui Babilônia vvy gui onha vy oo jepe va'ekue ma Sião py ovaẽa py omombe'u 'rã okuapy SENHOR Nhanderuete pegua templo oepy vy nhombopagaague.

29 "Penoiмба guyrapa revegua kuery Babilônia re oupa aguã. Pendeaty ijerea jovaive rupi, mava'eve too jepe eme. Pemboekovia petei-teĩ ojapo vaiague. Ojapoague ha'e javi rami ae pembopaga, mba'eta SENHOR Israel kuery Ruete Iky'a e'ỹ va'e rovai onhemboyvate rei rire.

30 Ha'e nunga rupi ha'e pygua kunumigue ho'apa 'rã tape rupi, avakue joe opu'ãa pyguare voi okyririmba 'rã ha'e va'e ára", he'i SENHOR.

31 "Renhemboyvate rei va'e, ne'exa, xee ma nderovai aiko", he'i SENHOR ixondaro reta va'e. "Mba'eta ou ma rombopaga aguã ára.

32 Ha'e ramo onhemboyvate va'ekue onhepyxanga vy ho'apa 'rã, imopu'ãarã ndoikoai 'rã guive. Ha'e rami vy ha'e kuery retã ikuai va'e re amboja 'rã tata jova-jovaive rupi omomba va'erã."

33 Ha'e gui po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: "Israel ha'e Judá kuery ojexavai okuapy. Heraare kuery oguereko tema guekoa py, nomondoukai ae.

34 Ha'e rami teĩ ha'e kuery repyarã ma imbarae, SENHOR ixondaro reta va'e hery va'e. Ha'e ma oikuaa pota 'rãe ha'e kuery re. Ha'e rami vy omombytu'u 'rã ha'e kuery vvy, ha'e rã Babilônia vvy ma nomombytu'ui 'rãe.

35 Ha'e rami 'rãgue py caldeu kuery áry ombou 'rã kyxe revegua, Babilônia pygua kuery ha'e yvatekueve áry", he'i SENHOR.

36 "Kyxe ou 'rã ijayvu rive va'e kuery áry, ha'e ramo opyta 'rã inhakã porã e'ỹ va'e meme. Ha'e pygua ipy'a guaxukueve áry guive ou 'rã, ha'e ramo onhemondyipa 'rã.

37 Kyxe ou avi 'rã hymba kavaju kuery, joe opu'ãa pygua karóxa, ha'e joegua e'ỹ-e'ỹ ikuai va'e áry. Ha'e ramo kunhague rami meme 'rã opyta. Kyxe ou avi 'rã mba'emo porã omoĩ porãaty áry, ha'e ramo oipe'apaa 'rã.

38 Kyxe ou avi 'rã yy itui va'e áry, ha'e ramo typa 'rã. Mba'eta ha'e va'e vvy ma ta'angaa ojapo pyre pegua, ha'e py ikuai va'e na'inhakã porãi okuapy ha'e nunga nda'vevei ete va'e rupi vvy rive.

39 Ha'e nunga rupi Babilônia opyta 'rã mymba inharõ va'e tekoa e'ya regua ikuaiaty rive, jagua-tuvy nhe'ẽ, ha'e nunga. Guyra-nhandu voi ikuai 'rã ha'e py. Nda'ipoavei riaa 'rã, ikuai jevy-jevvy peve noĩavei 'rã ha'e py.

40 Mba'eta Nhanderuete Sodoma ha'e Gomorra ombovaipaague rami tetã ha'e katy'i rupi ikuai va'e reve, ha'ekue rami ae Babilônia py voi avave noĩavei 'rã, neĩ peteĩve ava ma voi ndoikoai 'rã", he'i SENHOR.

41 “Ne'exa, kuaray ijapu'a'ia katy gui ou ma oiny peteĩ regua. Yvy apy gui vvy regua opu'ã reta 'rã jogueruvy, heta avi 'rã huvixa kuery.

42 Guembiporu ogueru 'rã guyrapa ha'e hu'y guaxu. Ha'e kuery ma ipy'a ratã va'e, nanhomboaxy kuaai vy. Ha'e kuery onhendua ma ye'ẽ revovo ratãa rami 'rã nhaendu. Kavaju áry jogueru, peteĩ-teĩ hyxy porã'i 'rã pendere opu'ã aguã, Babilônia pygua kuery.

43 Ha'e kuery reko omombe'ua 'rã Babilônia pygua huvixa oendu avi. Ha'e rami vy ipo kangypa. Tekorã ve'ỹ anho oendu, kunha imemby raxyá ramigua.

44 Ne'exa, guary ra'y minha Jordão yakã yvýry ka'aguy oĩ va'e gui ou 'rã vexa'i nhuũ hovya rupi okaru okuapy va'e rovai, ha'e rami ae avi xee voi aipe'apa vyvoi 'rã Babilônia tetã gui, ha'e hekovia amoĩ 'rã xee ae amoixẽ va'e. Mava'e tu xee rami ete oiko? Mava'e tu xere oikuaa pota kuaa 'rã? Mava'e joe opena va'e tu xejoko 'rã?”

45 Ha'e nunga rupi pendu pota Babilônia rovai SENHOR onhembopy'aa oikuaa uka va'e, caldeu kuery vvy re ojapo aguã ojee omoĩ va'ekue re. Mba'eta anhetẽ mymba kuery regua kyrive'i va'e teĩ oipe'apaa 'rã, ikuaiaty voi ombovaipa 'rã ha'e pygua kuery káuxa.

46 Ha'e gui Babilônia oipe'aa 'rã onhendu va'e gui oryryipaa 'rã vvy jave rupi. Yvy regua ikuaiá rupi haxêa onhendu.

Babilônia pygua kuery ipo'akapa va'ekue oitypaa aguã re ijavyuague

51 1 Ha'e gui SENHOR ijavyu po rami: “Ne'exa, Babilônia pygua kuery rovai xee ambou 'rã vvytu tetã mbovaipaará, Lebe-Camai pygua kuery rovai guive.

2 Babilônia re ambou 'rã mba'emo pirekue mbovevea kuery. Ha'e va'e kuery ma omboveve vy oipe'apa 'rã ha'e va'e vvy gui. Mba'eta okanhya ára ou 'rã jova-jovai gui imbojexavaiarã.

3 Tove hu'y momboa kuery tomoxã guapa ngovaigua kuery hu'y momboa ha'e hu'y jokoá revegua rovai. Pejuka e'ỹ eme ha'e kuery regua kunumigue, pemokanhymba ixondaro kuery ha'e javi.

4 Ha'e kuery omano vy to'apa caldeu kuery vvy re, tape ikuai va'e rupi topyaxapa oupy.

5 Mba'eta Israel ha'e Judá kuery ma Nhanderuete SENHOR ixondaro reta va'e ndoejai imeve'ỹ va'e rami ikuai aguã. Ha'e 'rã caldeu kuery ma ipo ky'apa va'e ikuai Israel kuery ruete Iky'a e'ỹ va'e renonde.

6 Pejavapa ke Babilônia mbyte gui, peteĩ-teĩ penderekove reve peo jepe. Penhemokanhya uka eme ha'e kuery reko vaía py. Mba'eta ovaẽ ma SENHOR ombopaga aguã ára. Ha'e rami vy omboekovia 'rã ha'e kuery ikuaiague.

7 “Babilônia ma karo ouro guigua SENHOR po py oĩ va'ekue. Ha'e va'e py ma omonga'upa va'ekue vvy regua kuery ha'e javi. Mba'eta vinho ha'e py oĩ va'e ma vvy regua kuery oy'u vy na'inhakã porãvei va'ekue.

8 Ha'e gui ma Babilônia oitya xapy'a ramo ivaipa. Pejae'o hexe, ha'e peru moã ijai reguarã. Xapy'a rei okuera nho 'rã."

9 "Ha'e rami avi nhamongueraxe teĩ Babilônia va'eri ndokuerai ae. Peja ha'vy, peteĩ-teĩ tapeo pendeyvy katy ae. Mba'eta yva re peve ovaẽ ha'e kuery opaga aguã, arai yvateve va'e peve.

10 SENHOR nhanemboeko porã ju. Peju, nhamombe'u Sião py SENHOR Nhanderuete ojapo va'ekue."

11 "Pemboakua hu'y! Pereko katu hu'y jokoa! Mba'eta SENHOR omokyre'ỹ Média pygua huvixa kuery Babilônia rovai guarã, omombaxe vy. Ha'e rami vy SENHOR joepy 'rã, ojepegua templo oepya rupi.

12 Pemopu'ã bandeira Babilônia tetã kora rovai pepu'ã aguã. Pemoĩ retave jopya kuery, pemoĩ nhoarõarã, pema'ẽ mbegue joe pepu'ã xapy'a aguã. Mba'eta SENHOR ha'e rami aguã re onhembopy'a, ha'e gui ojapo ete Babilônia pygua kuery re ijayvuague.

13 Ndee Babilônia, yy heta rei va'e yv'ýry reĩ ha'e mba'emo rerekopa va'e, ovaẽ ma rekanhy aguã, rejoupaxe reiague reve.

14 Mba'eta ojee ae SENHOR ixondaro reta va'e oura vy aipoe'i: 'Anhetẽ ndere ambou 'rã avakue tuku-karu rami heta va'e nemonyẽarã. Ha'e ramo ha'e kuery ndere ovy'a rei 'rã uva umbiria kuery ovy'a reve ojapukaia rami', he'i.

15 "Ha'e ae ma ko yvy ojapo va'ekue opo'akaa rupi. Oikuaapaa rupi onhono yvy, ha'e o'arandua rupi oipyo yva.

16 Ha'e gui yapu onhendu atã aguã rami ojapo ramo yva re yy oĩ va'e omyĩ 'rã, ha'e yvy apy gui opu'ã 'rã ouvy yvyxĩ. Omoingo avi 'rã overa va'e oky aguã, oguenoẽ yvytu guive oĩaty gui.

17 Ha'e rã avakue ma nai'arandui ha'e mba'eve ndoikuaai va'e meme. Ouro re omba'eapo va'e kuery voi oximba va'erã meme mba'emo ra'angaarã ojapoague re, mba'eta ta'angaa ikuai va'e ma anhetẽgua e'ỹ meme, ipytuẽ va'e'ỹ guive.

18 Ha'e nunga ma mba'everã ndovarei va'e, ojojai rei pyrã rive.

Nhombopagaa ára py okanhymba 'rã.

19 Ha'e rã Jacó peguarã Me'ẽare ma ha'e rami e'ỹ. Mba'eta ha'e ma opa mba'e moingoare, ha'e Israel kuery ma ixupagua ikuai. Hery SENHOR ma SENHOR ixondaro reta va'e.

20 "Ha'e gui ndee Babilônia ma xerembiporu mba'emo mbotaa rami areko, joe apu'ãa rupi aiporu va'ekue. Ndevy pe ambovaipa uka yvy regua, amokanhy uka huvixa kuery guive.

21 Ndevy pe amokanhy uka kavaju ha'e hi'árygua kuery. Amokanhy uka karóxa ha'e ija kuery.

22 Ndevy amokanhy uka avakue ha'e kunhague, tujakue ha'e ipyaukue, kunumigue ha'e kunhataĩgue.

23 Ndevy amokanhy uka vexa'i re opena va'e ha'e hymba kuery, yvy oikaraĩ va'e ha'e vaka omba'eapo va'e, yvy re opena va'e kuery ha'e yvatekueve guive.

24 Ha'e rami teĩ pexaa py ae ambopaga 'rã Babilônia ha'e caldeu kuery ha'e javi, Sião tetã py ojapo vaiague re”, he'i SENHOR.

25 “Ne'exa, ndee ma yvyty nhomokanhya yvateve va'ekue, yvyty ha'e javi mokanhya reiko va'ekue ri xee ma nderovai aiko”, he'i SENHOR. “Nderovai aupi 'rã xepo, itaova áry gui roity 'rã yvy'ã guy katy, ha'e reĩague ajapo 'rã mba'emo ra'ykue aty okai oiny va'e rive.

26 Reĩague gui ma noguenoëai 'rã ita, neĩ oo ytarã ha'e oo renderã, tekoa ve'ỹ rojapo rire raka'e rã peve guarã”, he'i SENHOR.

27 “Pemopuã bandeira yvy re, pemonhe'ẽ mimby guaxu guive yvy regua kuery ikuai rupi. Penoĩmba yvy regua kuery Babilônia rovai guarã. Penoĩ Ananote, Mini ha'e Asquenaz tetã pygua kuery. Hovai guarã pemoĩ xondaro kuery ruvixa, peru ruka kavaju tuku-karu rami.

28 Hovai guarã penoĩ yvy regua kuery, Média pygua huvixave kuery voi, ha'e pygua opena va'e ha'e huvixa kuery, openaa rupigua kuery ha'e javi guive.”

29 Ha'e gui yvy oryryi vy omyĩ rei oiny haxya re, mba'eta Babilônia rovai SENHOR onhembopy'aa oĩ atã va'e meme, Babilônia yvy tekoa ve'ỹ ojapo aguã, ha'e py noĩavei aguã.

30 Ha'e ramo Babilônia pygua ipy'a guaxukueve teĩ nopy'ãvei 'rã joe, oo ikorapa va'e py tema 'rã onhemí. Na'imbaraetevei ma, kunhague rami ikangy va'e. Ha'e kuery ro okaipa, ha'e tetã kora rokẽ jokoa omopẽmba ma.

31 Ha'e nunga rupi kuaxia reraa ha'e ayvu mombe'uarã kuery jorire-rire oẽ 'rã oje'oivy, Babilônia pygua huvixa pe omombe'u aguã jovaive gui hetã oipe'apaague,

32 yakã oaxaaty ikuai va'e re ipo'akapaague, oo ikorapa va'ekue oapypaague, ha'e gui joe opu'ãa pygua kuery ndaekorãveipa okuapya guive.

33 Mba'eta po rami SENHOR ixondaro reta va'e, Israel kuery Ruete ijayvu: “Babilônia tetã opyta mba'emo moa'yĩaty ombojoja pyre, opyrõmba porã'i mbyre rami, mba'eta hare'ỹ re ovaẽ 'rã omono'õa aguã ára”, he'i.

34 “Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ma oremokanhymba, oremou'ũmba ha'e oreapo mba'emo ryrukue oiporuve pyrã e'ỹ. Yy rupigua rami rive oremondoropa, ha'e vy guye omonyẽ tembi'u iporãve va'e orerereko va'ekue, ha'e gui ma orembojevypa ju.

35 Ha'e gui ma Sião pygua aipote'i: ‘Tove Babilônia re toiko xeapo vaiague ha'e xero'o ombovaipaague ramigua.’ Jerusalém pygua aipote'i: ‘Tove caldeu kuery re toĩ xeruguy omoëague re opaga aguã, te'i.”

36 Ha'e nunga rupi SENHOR aipoe'i: “Ne'exa, aikuaa pota 'rã pendereko re, ha'e roepy 'rã pendeapo vaiague re. Ha'e rami vy amboypa 'rã ha'e kuerya py yy ha'e ygua ikuai va'e.

37 Ha'e ramo Babilônia opyta 'rã mba'emo ra'ykue aty, jagua-tuvy nhe'ẽ ikuai atyrã rive, nhomondyipaarã ha'e ojojai rei pyrã. Ha'e gui nda'ipoai 'rã ha'e py oĩ va'erã.

38 Guary onhendua rami ha'e kuery onhendu teĩ, guary ra'y kuery okororõ reia rami.

39 Ha'e gui ha'e kuery okaruxe ramo ha'e kuery pe ajapo uka 'rã peteĩ ngaru, amonga'upa 'rã guive. Ha'e ramo ha'e kuery ovy'apa rei ma vy okepa 'rã okuapy, raka'eve rã peve 'rã nomyĩvei", he'i SENHOR.

40 "Ajapo 'rã vexa'i ra'y kuery ojukaa aguã katy oguejypaa rami avi ha'e kuery voi okanhymba aguã, vexa'i ha'e kavara rami etc.

41 "Ha'e rami py ae 'rã Babilônia tetã oitya. Oipe'aa xapy'a 'rã, yvy regua ojou porãmba teĩ. Babilônia opyta 'rã yvy regua kuery onhemondyipa reia va'e rive.

42 Babilônia áry rupi ye'ẽ ou ramo yai opu'ã-pu'ã vy oja'o'ipa 'rã.

43 Tetã ikuai va'e ivaipa, yvy voi ipiru ha'e tekoea ve'ỹ opyta avave rei oĩ e'ỹ aguã, ha'e rupi avakue ndoaxavei 'rã guive.

44 Babilônia py ambopaga avi 'rã ta'angaa Bel. Ha'e vy ajapo 'rã mba'emo omokõ va'ekue ombojevypa ju aguã rami. Ha'e rire yvy regua kuery ndoovei 'rã ixupe ikuai aguã. Babilônia tetã kora guive oitypaa 'rã.

45 "Ha'e nunga rupi xevygua kuery, tapeopa ha'e kuery mbyte gui. Peteĩ-teĩ peraa jepe penderekovea SENHOR opoxya tapyĩ rami oexa uka va'e gui.

46 Pendeporiau eme pendepy'a py, pekyje eme guive yvy jave rupi ayvu omombe'ua rã pendu vy. Mba'eta peteĩ ma'et'ya omombe'ua 'rã peteĩ ayvu, ha'e rã ma'et'ya jevy py amboae rami ju 'rã omombe'ua. Yvy re oiko 'rã ipo'aka va'e kuery meme joe opu'ãa.

47 Mba'eta ne'exa, ovaẽ ma oiny ára mba'emo ra'angaa Babilônia pygua kuery ojapo va'ekue ambopagapa aguã. Ha'e ramo ijyvy ha'e javi rupi omoximba 'rã okuapy, ha'e yvy mbyte py ha'e va'e regua oipyxo rã ho'apa 'rã.

48 Ha'e ramo yva ha'e yvy, ha'e hexe ikuai va'e ha'e javi oguerovy'a 'rã Babilônia tetã re oiko va'e, kuaray ijapu'a'ia katy gui imbovaipaarã ou ramo", he'i SENHOR.

49 "Mba'eta Babilônia pygua kuery Israel kuery oipyxo vy oitypaague rami ae Babilônia py ju yvy jave guigua oipyxo vy oitypa 'rã.

50 "Ha'e nunga rupi peẽ kuery kyxe gui peo jepe va'ekue, tapeo na, pepytave eme ha'e py. Mombyry peikoa py penema'endu'a ke SENHOR re, ha'e pemoĩ pendepy'a re Jerusalém katy peguata aguã.

51 Aipopeje: 'Nhaximba jakuapy, nhanembojaru reia rupi ijayvu va'e nhaendu rire. Nhandero va re ojekuaa nhaximbaa anho rei, mba'eta amboae regua ou vy SENHOR pegua oo iky'a e'ỹ va'e py oikepa ramo', peje.

⁵² Ha'e rami teĩ ou ma oiny ára mba'emo ra'angaa ha'e kuery pegua ambopaga aguã", he'i SENHOR. "Ha'e ramo oipyxoã rã onhendu rei 'rã okuapy ha'e kuery yvy ha'e javi rupi.

⁵³ Mba'eta Babilônia pygua kuery yvate ojeupi, ha'e oo ikorapa va'e yvate rupi omombarateve teĩ xea gui ou 'rã imbovaipaarã", he'i SENHOR.

⁵⁴ "Babilônia gui haxẽ va'e onhendu, caldeu kuery yvy gui onhendu ratã opa rupi ombovaipaa rã hevovo rei va'e.

⁵⁵ Ha'e gui SENHOR Babilônia ombovaipa vy omokyrirĩmba 'rã onhendu va'e. Ha'e gui ma onhendu 'rã yy heta va'e yai revovo rami avi hovaigua kuery onhendu ratã rei va'e.

⁵⁶ Mba'eta Babilônia pygua kuery rovai ou oiny imbovaipaarã. Ha'e ramo ombo'apaa ma ipy'a guaxukueve, ha'e kuery rapa guive omopẽmbaa ma. Mba'eta SENHOR Nhanderuete ombopaga 'rã, omboekovia 'rãe.

⁵⁷ "Amonga'upa 'rã ha'e pygua huvixa kuery, hi'arandu va'e, yvy re opena va'e, huvixa irũ kuery ha'e ipy'a guaxukueve teĩ. Ha'e ramo ha'e kuery oke riaẽ 'rã okuapy, ndovyvei 'rã", he'i Huvixave SENHOR, ixondaro reta va'e hery va'e.

⁵⁸ Po rami SENHOR ixondaro reta va'e ijayvu: "Babilônia tetã kora hi'ãi va'e ipo ruxu teĩ oitypaa 'rã. Hokẽ ikuai va'e voi yvateve teĩ tapyĩmba 'rã tata gui. Mba'eta yvy regua kuery omomba'emo pyre ojapo rive okuapy, tata peguarã rive ikane'õmba okuapy tetã ojapoa py", he'i.

⁵⁹ Pova'e ayvu ma Babilônia katy profeta Jeremias omondouka va'ekue Nerias ra'y Serafãas, Maaséias ramymino va'e po py, Judá pygua huvixa Zedequias reve ogueraa jave, irundy ma'etỹ re ma oĩ jave py. Serafãas ma hembiguai opy rupi opena va'ekue.

⁶⁰ Peteĩ kuaxia re Jeremias ombopara vy omombe'u Babilônia áry ha'e rami ete mba'emo vai ou va'erã. Babilônia rovai ayvu ha'e javi ombopara.

⁶¹ Ha'e vy Serafãas pe Jeremias aipoe'i: "Babilônia py revaẽ vy ne'exa, eroayvu ratã ha'e va'e ayvu ha'e javi.

⁶² Aipo're 'rã guive: 'SENHOR, kova'e tekoa re ndeayvu va'ekue remomba ete aguã re, ha'e py mba'eve re nda'ipoavei aguã, avakue neĩ mymba, ha'e raka'e rã peve ivaipa ete va'e opyta aguã re', 're 'rã.

⁶³ Kuaxia roeroayvupa ma vy ejokua ju peteĩ ita re, ha'e emombo Eufrates yakã mbyte py.

⁶⁴ Ha'e vy aipo'ere: 'Nami 'rã Babilônia omoingea, noëvei 'rã guive, hexe mba'emo vaia ára ambou rire. Ha'e py ikuai va'e omanomba 'rã', 'ere."

Apy ma Jeremias ayvu oĩa opa ma.

2 Reis 24.18–25.22; 2 Crônicas 36.10-21; Jeremias 39.1-10

52 ¹ Zedequias ma vinte e um ma'etỹ oguereko jave py oĩ ypy huvixa. Ha'e gui onze ma'etỹ re opena Jerusalém py. Ixy rery ma Hamutal, Libna pygua Jeremias rajy.

2 Zedequias ma ha'eve'ỹ va'e anho ojapo oikovy SENHOR renonde rupi, guyke'y Jeaquim ojapoague ha'e javi rami.

3 Ha'e nunga oiko Jerusalém ha'e Judá pygua kuery rovai SENHOR ipoxy ramo, guenonde gui oipe'apa aguã. Ha'e gui huvixa Zedequias ju opu'ã Babilônia pygua huvixa rovai.

4 Huvixa Zedequias nove ma'etỹ re ma huvixa oĩ jave, dez jaxya ha'e dez araa py ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ou Jerusalém py. Oxondaro kuery ha'e javi reve oupa vy ijaty okuapy tetã rovai rupi. Jovaive re omopu'ã imo'amy ijokoarã.

5 Onze ma'etỹa re ma huvixa Zedequias oĩ peve ojokopa tetã.

6 Ha'e gui irundy jaxya re nove araa py ma tetã ha'e javi rupi karuai oiko rã ha'e pygua kuery ndojouvei ho'u va'erã.

7 Ha'e va'e jave py ombokuaa tetã kora. Ha'e ramo ha'e va'e pygua avakue joe opu'ãa pygua onhamba pyávy. Mokoĩ kora pa'ũ okẽ oĩ va'e rupi oje'oi, huvixa mba'e yvotyty oĩ va'e yvýry tape oĩ va'e rupi, caldeu kuery tetã jovaive re ikuai teĩ. Ha'e rã huvixa ma yvy joja reia rupi tape oĩ va'e rupi onha.

8 Ha'e ramo caldeu regua xondaro kuery huvixa Zedequias rakykue oje'oi vy oupity Jericó katy'i nhuũndya oĩ va'e py. Ha'e ramo hexevegua xondaro kuery oaimba vy oejapa oje'oivy.

9 Ha'e ramo ojopy vy ogueraa Ribla py Babilônia pygua huvixa oĩa py, Hamate yvy re. Ha'e ramo ijayvu ombopaga aguã re.

10 Ha'e rami vy Babilônia pygua huvixa ojukapa Zedequias ra'y kuery tuu oexaa py. Ribla tetã pyve ojukapa avi Judá regua yvatekueve.

11 Ha'e rami vy omombupa Zedequias rexa. Ha'e vy mokoĩ corrente overa va'e guigua py ojokua reve ogueraa Babilônia katy. Ha'e py oĩ tema nhuã py omano peve.

12 Ha'e gui dezenove ma'etỹ re ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oĩ jave py, peteĩ nhiruĩ jaxya re dez araa py ma peteĩ ou Jerusalém py, Babilônia pygua huvixa rembiguai, jopya kuery ruvixa Nebuzaradã hery va'e.

13 Ha'e va'e ma oapypa SENHOR pegua oo, huvixa rogue, ha'e Jerusalém tetã rupi oo ikuai va'ekue ha'e javi. Oapypa avi oo iporãgueve ikuai va'ekue.

14 Ha'e rami vy jopya kuery ruvixa reve caldeu regua xondaro kuery ou va'ekue oitypa okuapy Jerusalém tetã yvýry rupi kora oĩ va'ekue.

15 Tetã py iporiaukueve ha'e amboae kuery opyta va'ekue ma jopya kuery ruvixa Nebuzaradã ogueraapa escravo-rã, Babilônia pygua huvixa pe ojejopy uka va'ekue guive.

16 Ha'e rã yvy re iporiaukueve'i regua ma jopya kuery ruvixa Nebuzaradã oeja ha'e py ae, uva nhotýarã ha'e mba'ety rupi omba'eapo va'erã.

17 Ha'e gui caldeu kuery omopẽmba okuapy SENHOR pegua oo ytarã overa va'e guigua hi'ãi va'ekue. Ha'e vy overa va'e oĩ va'ekue ogueraapa Babilônia katy.

18 Ogueraa avi oja, pá, tapyĩ araa, heakuã porã va'e ryrú, ha'e tembiporurã overa va'e gui ojapo pyre ha'e javi. Ha'e nunga Nhanderuete mboetea rupi oiporu va'ekue meme.

19 Jopya kuery ruvixa ogueraa avi karo, tapyĩ ryrú, hy'a guaxu, oja, tata renda, heakuã porã va'e ryrú, hy'a'i, ha'e gui tembiporu ouro ha'e prata guigua ha'e javi.

20 Ha'e gui mokoĩ ooyta hi'ãi va'ekue, mba'emo ojoiaty ha'e henda SENHOR pegua oo pyguarã Salomão ojapo va'ekue, ha'e nunga ha'e javi re overa va'e oĩ va'ekue poyia ma noa'ã kuaai.

21 Ha'e gui ooyta hi'ãi va'ekue yvatea ma oito metros, ha'e rã ojerea rupi ma peteĩ ixã cinco metros raxa'i va'e oo. Ipo guaxua ma irundy kuã, inhvyĩ rei va'e vy.

22 Hi'árygua rupi oĩ imbojeguaarã overa va'e guigua. Peteĩ-teĩ yvatea ma mokoĩ metros raxa'i. Ha'e gui ijegua áry rupi oĩ kya ha'e vyvra'a ra'angaa overa va'e guigua.

23 Ha'e rami ae ju amboae ijyta re vyvra'a ra'angaa oĩ avi. Ijyvýry rupi oĩ raka'e noventa e seis vyvra'a. Ha'e gui ijyvýry vyvra'a ra'angaa kya áry ikuai va'e ha'e javi vy cem.

24 Jopya kuery ruvixa ogueraa avi sacerdote yvateve va'e Seraías, sacerdote yvyĩve va'e Sofonias, ha'e gui okê rarõa kuery mboapy ikuai va'ekue guive.

25 Tetã gui ogueraa avi peteĩ xondaro kuery ruvixa oĩ va'ekue, ha'e gui sete avakue huvixa mongetaaty tetã py ojou va'ekue, ha'e xondarorã ha'e py ikuai va'e rery ombopara va'ety, ha'e gui sessenta avakue ha'e pygua tetã rupi ojou va'ekue.

26 Ha'e va'e kuery ma jopya kuery ruvixa Nebuzaradã ojopy vy ogueraapa Babilônia pygua huvixa Ribla py oĩa py.

27 Ha'e ramo Babilônia pygua huvixa oipyxo uka vy ojuka ukapa Ribla py, Hamate vvy re.

28 Ha'e rami py Judá kuery escravo-rã ogueraa ijyvy gui. Nabucodonosor escravo-rã ogueraa va'ekue ma po rami: sete ma'etýa re ma três mil e vinte e três judeu kuery ogueraa,

29 ha'e gui dezoito ma'etýa re ma Nabucodonosor oĩ jave py Jerusalém gui escravo-rã ogueraa avi oitocentos e trinta e dois ju,

30 ha'e gui vinte e três ma'etýa re ma Nabucodonosor oĩ jave py jopya kuery ruvixa Nebuzaradã escravo-rã ogueraa avi judeu kuery regua setecentos e quarenta e cinco. Ha'e javi vy ogueraa raka'e quatro mil e seiscentos.

2 Reis 25.27-30

31 Ha'e gui Judá pygua huvixa Joaquim trinta e sete ma'etý re ma ombo'aa jave, vinte e dois jaxya re vinte e cinco araa py, Babilônia pygua

huvixa Evil-Merodaque oĩ ypy'i vyve opoi uka. Ha'e rami vy omondouka ju nhuã py ombo'aague gui.

³²Hexeve ijayvu ha'eve vai'i reve. Ha'e vy omoĩ amboae huvixa kuery Babilônia py hexeve ikuai va'e gui omboetevea rupi.

³³Ha'e ramo Joaquim oao nhuã py oiporu va'ekue omboekovia vy huvixa renonde ae okaru oikovy ko'ẽ nhavõ, oikovea pukukue re.

³⁴Ko'ẽ nhavõ oikovea ja Babilônia pygua huvixa po gui ixupe omé'ëa mba'emo oipota va'e repyrã, omano lpeve.